ORI Fel
874.8133
Goo/Tal
44463

00044463

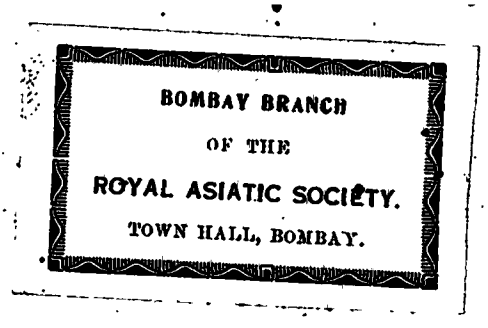

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 02 January, 2016

THE TALES

OF

VIKRAMARKA

BY RAVEEPATEE GOOROOMOORTEE

Deputy Teloogoo Master

in the

COLLEGE OF FORT St. GEORGE.

44463

MADRAS.

Printed at the College Press.

By M. Sashachellum.

1819.

421

ZZ 1

00044463

ORI Tel 8.74.8133
Geol/Tal
44463

ADVERTISEMENT.

The following tales have been compiled as a class book, for the use of the Students at the College of Fort St. George, principally from various manuscript works, partly from traditionary legends.

The author, in the first eighty pages of the work, has endeavoured to make use of the most simple and common terms, without adhering more to the permutation of letters than is usual in speaking the language. In the subsequent pages of the book, he has strictly observed the rules for literary composition; the permutation of letters is consequently more frequent; and more difficult terms are employed.

To A. D. CAMPBELL ESQ.

Member of the Board of Superintendence, and Secretary to the College of Fort St. George;

THIS WORK IS MOST RESPECTFULLY DEDICATED,

BY HIS MOST OBEDIENT HUMBLE SERVANT.

THE AUTHOR.

చెన్నపట్టణపాఠశాలయుంచినది మొదలుకొనిపాఠశాల
లోవిద్యాభ్యాసముఁజేసెడుదారలు దెలుఁగుభాషఁజదువు
టకునుపయుక్తమైనకథలులేక వారుపడియెడు శ్రమయావ
త్తునుంజూచివారిశ్రమనివారింపఁదలఁచి - చెన్నపట్టణపాఠ
శాలలోనెక్రొత్తపేరియుమెంబరునునైపూర్వము దెలుఁగు
వ్యాకరణమునింగిలీముచేసినమహారాజరాజశ్రీ - యే - ది
శేర్మదొరగారుదొరలకుఁజదువనుపయుక్తమైనకథలుచే
యుమనియాజ్ఞాపంబిరిగనకవారియుత్తరువుమీఁద - ఇప్పు
డు తెలుఁగుభాషనభ్యసించెడుదొరలకు లోకవ్యవహారాను
సారముగానాభాషస్వరూపజదువనేర్చుకొనుటకును
మాట్లాడనేర్చుకొనుటకును సాధకంబును సులభంబును
గాన్నియెడలవ్యాకరణలక్షణానుసారముగా సంధియుక్తం
బునునైచదువువారలకునువినువారలకునుశ్రేయంబుఁజదు
వవలయువిన వలయునని యెడునాపేరుఁబుట్టించునట్టిద్వా
త్రింశత్సాలభంజికయనుపేరుగలకథలపుస్తకము - ఉత్తర
దేశస్థుఁడైచెన్నపట్టణపాఠశాలలోఁదెలుఁగుభాషపుఁబండి
తుఁడుపాధ్యాయుండైనయాశ్వేలనియోగియగురావిపాటి
సురుమూర్తిచేతఁదెలుఁగుభాషయందువచనరూపము
గాఁజేయఁబడి - ఇట్టిసంవత్సరానికిసరియైనబహుధా
న్యనామసంవత్సరములో-చెన్నపట్టణ పాఠశాలయందచ్చు
వేయించఁబడ్డది.

త్రైలోక్యసారదాంబాయైనమః

ద్వాత్రింశత్సాలభంజికలకథలు

కైలాసపర్వతమునందుపార్వతీపరమేశ్వరులు సంచరించుచుండే సమయమునందక్కడికిబ్బుషిసత్తములునారదుండువచ్చిఅయ్యమా మహేశ్వరులదర్శనంబుచేసుకొనివారికివందనంబాచరించియథోచితంబుగావారలచేతననుజ్ఞాతుడైనందికేశ్వరుడుండేచోటికివచ్చిఅతనిచేతపూజితుండైయథోచితంబుగానతనిచేతయిబ్బంపబడినపీఠంబునకూర్చుండియుండగానందికేశ్వరుడొబ్బుషిసత్తమామీరెప్పుడున్నమూడులోకములయందున్నసంచరించేవారుమీరుచూచిన విశేషంబులేమైనాఖండెనాఅనతీయవలయుననినఫొనందికేశ్వరామీరుభూతభవిష్యద్వర్తమానములుకుతెర్చిగినవారుమీరతెరంగనివిశేషంబెద్దియేనియునేలోకంబునసేనియుంగలదేనేనెంతవాడను అయిననునన్నాదరించిఅడుగుచున్నారుగాబట్టివిక్రమార్కుండెక్కేసింహాసనమందున్నప్రతిమలుచెబ్పినకథలుగలవు అవివిన్ననించెదనాకర్ణింపుండనినారదుండిట్లనియె - వేదనారాయణపురమనేఅగ్రహారముగద్దులందువిష్ణుశర్ముడనేబ్రాహ్మణోత్తముడుగలడుఅతనికియజ్ఞనారాయణుండును వేదనారాయణుండును వీరనారాయణుండును చంద్రగుప్తుండునునలుగురుకొమాళ్లుగలరు - అందులోకడపటివానిదక్కినమ్మగురునుపేదంబులయందును శాస్త్రంబులయందును వ్యవహారంబులయందునులోచనలయందును పూర్ణప్రజ్ఞగలవారునాలుగోవాడుకొంచెమైనావిద్యనేరడువాడువినాగాకడమము

గురున్నతమతమపాండిత్యమువలనబహుమతులందిరి - కడపటివాడువి
ద్యారానివాడయినందునతమకుకావలసినపను లెల్లవానిచేతచేయించు
కొందురుయీప్రకారముగాకడపటివాడైనచంద్రగుప్తుడుకొంతకాల
ముత్రమపడుతూవుండిచెకనాడుతనఅన్నలన్నిపనులున్నతనకుచెప్ప
డముచేతచింతాక్రాంతుడైతనకువిద్యలేనందున గదా అన్నలు తన్ను
కొంచెముగాచూచిపనులుచేప్పుచున్నారని రోసి దేశాంతరానికిపో
యిఅక్కడచదువుకోవలెనని తల్లిదండ్రులతోనన్నలతోనుంజెప్పకనిశీ
ధశేళయిల్లువిడిచిపైటింగాపోయికొంతదూరానకావేరీతీరమందుపె
కనఅగ్రహారమునకుదవ్వుగానిలిచిఅక్కడసాయంకాలమునచెయ్యవల
యుకార్యంబులుతీర్చుకొనిపిమ్మటఅగ్రహారమునకుబోదామని చంక
మూటడించియేటిదరికిపోయెనుఅంతకుముందరఆఅగ్రహారమందుండే
బ్రాహ్మణులందరున్నఅక్కడికివచ్చిసాయంసంధ్యాదిక్రియలునివర్తించు
కొనితమతమయిండ్లకుపోయినారుగనకయేటిదగ్గరయెవరున్నలే
రుఅప్పుడాచంద్రగుప్తుడుఆయేటిపరిశుద్ధజలంబులసంధ్యావందనంబా
చరించిఅక్కడనూచ్చుండిజపముచేసుకొంటూపైటింగావుండగాఆగ
ట్టునానాకాశంబునందెడుకొమ్మలుగలయొకయశ్వత్థంబుగలదుదాని
మొదటబహుదినములనుండిబ్రహ్మరక్షస్సువచ్చిబ్రాహ్మణాకార
ముతోచంద్రగుప్తునిముందరనిలిచెనుచంద్రగుప్తుడుఆబ్రాహ్మణాకార
ముతోవచ్చినబ్రహ్మరక్షస్సునుచూచియీఅగ్రహారములోవుండేబ్రా
హ్మణుడుగాబోలుననుకొన్నాడుఆబ్రహ్మరక్షస్సుచంద్రగుప్తునిచూ
చినివెవ్వడవనిఅడిగెను - నేనువిద్యార్థినియెవ్వరైనావిద్యచెప్పి లే
చదువుకొందామనివచ్చితిననిఅతడుతనకులగోత్రనామములు దెలిపె
ను-చదువుకొంటావాఅనిబ్రహ్మరక్షస్సుఅడిగెను-ఆబ్రాహ్మణుడుబ్ర
హ్మరక్షస్సునితెలియకయీఅగ్రహారములోవుండేవిద్వాంసుడేనని
యెంచితానుకోరినకోర్కెయీడేరెగదాఅనిచాలాసంతోషించిమం

చిదని చెప్పుకొనెను - అయితేనన్నుచూచిసీవుజడుసుకోకడిట ముగా
నుండుమనిబ్రహ్మరాక్షసుస్వతనఆకారముచూపెనుగనక బ్రాహ్మణు
డుచూచిదిగులుపడికన్నులుమూసుకొనివుండగాఅట్టణమె మునుపటి
వలెబ్రాహ్మణాకృతితోనిలిచిజడువుతీర్చిధైర్యముదెలిపి చంద్రగుప్త
న్నిఆశ్వర్థముమీదికితీసుకపోయిఆరునెలలు నిద్రాహారములేకుం
డాబ్రహ్మరాక్షసుచదువుచెప్పితర్వాత నుచాణక్యచంద్రగుప్తడానాకు
శాపవిమోచనమాయెనునీకున్నవిద్యవచ్చెనుయిక మీదమీవూరికి
పోవచ్చునునేనుగంగాయాత్రపోతానుముందరశ్రేయస్సునుపొం
దిసకలసౌభాగ్యయోగ్యముగలిగివుండువునీకుబ్రహ్మవేత్తఅయిన వా
డొక్కడున్నఆసహాయశూరుడొకడున్నబుద్ధివిచక్షణుడొక్కడున్న
జ్ఞానాధికుడొక్కడున్న నలుగురునీమాట్లుగలుగుదురు - అనిదీవించి
పొమ్మనగాచంద్రగుప్తుడుబ్రహ్మరాక్షసునుచూచిసకలవేదశాస్త్రవేత్త
లయినమీకుయెందునిమిత్తంయీబ్రహ్మరాక్షస్వమువచ్చెను - యిప్పు
డుమీరుగంగాయాత్రకుయెందుకుపోతారునాకుమీరుగురువులగదా
శిష్యునిమీదదయవుంచిలనతియ్యవలెననిఅడిగితేతానుమునుపుకృష్ణా
తీరమందుసరస్వతీపురమనేఅగ్రహారమందుండి సకలవిద్యలుచదువు
కొంటిని - అప్పుడువకబ్రాహ్మణుడువిద్యార్థియైవచ్చినాకునమస్కా
రించినేనుకొంతవిద్యనేచిన్నవున్నానుమరిన్నివిద్యచదువుకోవలెననివ
చ్చినాను - నామీదదయచేసినాకువిద్యాదానం చెయ్యవలెనని ఆశ్ర
యించెను-నాకువచ్చినవిద్యవకరికిచెప్పేనాఅనిగర్వంచేతఅతనికివిద్య
చెప్పకపోతిని-అందుచేతఆబ్రాహ్మణుడుమహాకోపము తెచ్చుకొని
న్నుఅనాదరణచేస్తివిగదానీవిద్యనీవట్టనేవుంచుకోనేనుమరియొక్కా
డనయినానేచూకొంటానుసీవుబ్రహ్మరాక్షసువుగమ్మనిశపించెను - ఆ
తరువాతను నేనుభయపడిశాపవిమోచనమయ్యేట్టుగాఅనుగ్రహిం
చుమనిఅడుగగా-కొంతకాలానకుచంద్రగుప్తడనేబ్రాహ్మణుడువిద్యా

థియై దేశాంతరమువచ్చునుఅక్కస్మాత్తుగాసైశనదీతీరమందుఆమన
నీవున్న సంధింతురుఆవిద్యార్థినీవల్లసకలవిద్యలున్నఅభ్యసిం చునుఆ
తర్వాతనుగంగాస్నానముచేసుకొం టేఅప్పుడునీకుశాపవిమోచనమ
యిబ్రహ్మరుద్రస్వముపిడిచి బ్రాహ్మణత్వముపొందుదువుఅనిఆబ్రా
హ్మణుడుచెప్పగనక నేనుబ్రహ్మరుద్రస్వనయంయిూవృత్తముమిూద
నుండినీకాకయెదురుచూస్తూవుంటినినీకువిద్యచెప్పితిని గదాయింక నే
నుగంగాస్నానానికిపోతున్నాను శాపవిమోచనము చేసుకొంటా
నుఅనిచంద్రకుప్తుణ్ణిచెట్టుదించి బ్రహ్మరుద్రస్వగంగాస్నానముపోయె
ను -అంతటచంద్రకుప్తుతానుమునుపువచ్చినబోవజ్జాపకం తెచ్చుకొ
నిఆమాగానపో యిఉజ్జయినీనగరపువీధిలోచూచ్చిపోతూవుండం
గాఅరుసెలలునిద్రాహారములులేకవుండెగనక ఆబడలికచేత ఆవీధిలో
వకవేశ్యయిల్లుసున్నముపూ శివుండగాబ్రాహ్మణయిల్లనినడవలోకి
పోయిఅంగవస్త్రంకిందవేసుకొనిపండుకొనెను-యింతలోవేశ్యకూమా
ర్తెబహుచక్కనిసౌందర్యవతిఅనేశేరుగలిచిన్నదితలవాకిటికివచ్చి
ఆనిద్రపొయ్యేవాణ్ణిచూచివీడేతనకుపుగపుడనిమనస్సులోయెంచు
కొనియింట్లోకిపోయితనతల్లితోయిప్పుడుతనకుతగినపురుషుడునడవ
లోవచ్చివున్నాడుఅనిమహాసంతోషముగాచెప్పెను - అంతటదానితల్లి
ఆవచ్చినవాడుయెంతసంపదగలవాడోచూతామువానిసొమ్ముఅం
తామనముకాదీయవచ్చునుఅని నడవలోకివచ్చినిద్రపొయ్యేవాణ్ణి
చూచియీబీదబ్రాహ్మణ్ణియేమనికోరితివిఅనికూతురిమీద కోపం
చుకొనెను-అప్పుడుదానికూతురుతల్లిమాటలుచెవినిపెట్టకవాడేకావలె
ననినిష్కర్షగాబలికెనుకూతురిమనసుతిప్పలేకతల్లిన్ని సమ్మతించెను
బిమ్మటఅతడుఆసాయంకాలానికినిద్రలేవకపోయెనుఉదయానికినిద్ర
లేవకపోయెనుకాలుచెయ్యికదిలించకుండావుండెనుయిట్లావుండగాదా
నితల్లియిదియే మోఅనిఆపట్టణమునేలేవిజకేతిఅనేరాజుదగ్గరికి

పోయి తనకొమార్తెచెప్పి నమాటలున్నుఆబ్రాహ్మణుడునిద్రపో
వడముున్నుచెప్పెగనకరాజువిని బ్రాహ్మణుడు ఆహారములేక వకడిన
మంతానిద్రబోవడమేమోచూచిరవ్మనితననగరివైద్యులనంపతా
వాగవచ్చినిద్రపాయ్యేచంద్రగుప్తనిధాతువుచూచిరాజుదగ్గరికితిరుగా
పోయిఆగునెలలుయేమినిమిత్తమోనిద్రాహారాలులేకవున్నాడు
యిందుఱుయేమిచేయవలెనంటేఅన్నమువెత్తగాబశికిషెత్తికిలవున్న శ
రీరమందుపట్టిస్తూరావలెను-కొన్నిదినాలకుబొల్లిరోగంపోక్క అ
దేప్రకారముగాపట్టిస్తూవస్తేనిద్రపూర్తిగాఅయినతర్వాతలేచు
నానివైద్యులుచెప్పరితర్వాతఆప్రకారమేబ్రాహ్మణులనవుంచికా
పాడుతూవచ్చిరిఆరునెలలుఅయినతర్వాతరాత్రినిద్రపోయిఉదయా
నలేచినవానివలెనేలెచియెక్కడనిద్రపోతినియాయిల్లుయెవ్వరిది
యీపడుచుయెవ్వగఅనితలపోసియెవ్వరుఅయిలేనేమినాదోవను
మనకుపోదామనిశెవబోగా-ఆపడుచుకొంగుబట్టినన్ను విడిచిపోతా
వానీనిమిత్తముఆరునెలలుకాచిపెంటినినీవునాపురమడవునేనునీభా
ర్యనుఅనిచెప్పగానేనుబ్రాహ్మణ్నినీవుశూద్రదానవుయీమాటలు
కూడవునీకునాకుసంబంధమేమిఅనిబ్రాహ్మణుడులేచెనుఆవైశ్యకొం
గుపట్టుకొనివిడువకపోయెనుఅక్కడివాడయీసమాచారమురాజు
తోచెప్పిరిరాజువినివారినిబిలిపించిపడుచునుసమాధానపెట్టలేకచం
ద్రగుప్తున్నిసమాధానపెట్టలేకపెద్దలైనబ్రాహ్మణులనుబిలిపిం
చియీన్యాయముతీర్చుమనిచెప్పివారుశాస్త్రములుచారించిబ్రా
హ్మణుడుబ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యశూద్రులనునాలుగువర్ణములలోవి
వాహముచేసుకోవచ్చుననిచంద్రగుప్తున్నిసమాధానపరిచిరి- అం
తటరాజుముందుగా-ఆచంద్రగుప్తునికితనపుత్రోహితునికూతానువి
వాహముచేయించిరెండోలగ్నానతనకూతానువివాహముచేసే
ను-మూడోలగ్నమందుఆపట్టణపుపెద్దకట్టికూతానున్నాలుగో

లగ్నమందుఆవేశ్యాకన్యనుపెండ్లివివాహముచేయించెను - ఆరాజుకు కొ
మార్లు లేరుగనక - అల్లునికిఅర్ధరాజ్యమిచ్చియేను గులుగు త్రాలు మొ
ద్దలయిన చతురంగబలములలోపగమిచ్చిఅల్లుణ్ణి తనపట్టు ములో నే
వుంచుకొనిసుఖానవుం డెను - యీచంద్రగుప్తుడున్న నాలుగుయిం
డ్లకట్టించినలుగురుభార్యలనునాలుగుయిండ్లలోవుంచి బ్రాహ్మణస్త్రీని
వుంచినయింట్లోస్నానసంధ్యాదులు చేసుకొంటూధర్మమార్గముత
ప్పకసుఖిస్తూవుండెను - తర్వాత ఆపట్నంయే చెద్విజకీర్తి యనేరా
జుకొంతకాలానకు మృతిబొందెను - అంతటమంత్రులువురోహితుడు
మొదలయిన సమస్తమైనవారున్ను కూడిరాజుకొమార్లు లేనందున
ఆరాజ్యపరిపాలనచంద్రగుప్తునకుపట్టముగట్టిరి - ఆబ్రాహ్మణస్త్రీగ
ర్భమందువరరుచియనేకొమారుడుపుట్టెను రాజుకొమార్తెకువిక్ర
మార్కుడుపుట్టెను - వైశ్యునికొమార్తెకుభట్టియనేవాడుపుట్టెను - వై
శ్యకుభర్తృహరియనేవాడుపుట్టెను - యీప్రకారము చంద్రగుప్తుడి
కినాలుగుజాతులస్త్రీలయందునలుగురుకొమార్లుపుట్టిరి - యీనలుగురు
న్ను సమస్తవిద్యలలోమహానిపుణులైవుండిరియట్లావుండగాచంద్రగుప్త
డువిక్రమార్కునిసాహసవితరణాదిగుణములుచూచియితడుద్విజకీర్తి
కిపెద్దకొడుకయితడేరాజ్యానికిఅర్హుడనివిక్రమార్కునికిపట్టముగట్టి
భటికిప్రధానత్వమియ్యెనుతర్వాత కాళికాదేవినిగురించివిక్రమా
ర్కుడుమహోగ్రమయినతపస్సుచేసెను - అప్పుడుకాళికాదేవివిక్ర
మార్కునికిప్రత్యక్షమైనీతపస్సుకు మెచ్చితనినీవువెయ్యేండ్లురాజ్యప రి
పాలనచేశేటట్టుగానీకువరమిచ్చినానునీకుయెవ్వరిచేతనున్నచావులేదు
అయిలేవదమూడునెలలచిన్నదానికివుట్టినవాడునిన్నుచంపునువాడువి
నాగామరియెవరున్ననిన్నేమిన్నిచెయ్యలేరుపొమ్మనెను - అంతటవి క్ర
మార్కుడుయింటికివచ్చి భట్టినిచూచియీవృత్తాంతమంతాచెప్పగావి
నిచాలాసంతోషించికాళికాదేవినీకువెయ్యేండ్లుఆయుస్సుగదాయిచ్చిన

దినేనెకవెయ్యేండ్లుఆముస్సనీకుయిస్తానుచూడుమనెనుఅదియెట్లాగ
నిభట్టినివిక్రమార్కుడడిగెను - భట్టిచెప్పుచున్నాడు - ఓయిరాజానీవు
వెయ్యేండ్లురాజ్యమేలేటట్టుగాగదాకాళికాదేవివరమిచ్చినది - నీవుఆరు
నెలలురాజ్యమేలేది - ఆరునెలలుభూసంచారముచేసేదియిట్లాగనక
వుంటేవెయ్యేండ్లురాజ్యమేలేవరకురెండుసేలయేండ్లుఅవుతున్నది - అన
గావిక్రమార్కుడుభట్టిఉపాయానకుసంతోషించిభట్టిచెప్పినప్రకా
రముగావింటున్న - యిటునంటిరాజులోకములోయెక్కడనైనాగల
డాఅనిప్రజలుతన్నుపొగిడేటట్టుగామహాధర్మముగారాజ్యపరిపాలనచే
స్తూవుండెను.

వెకనాడువెకసన్యాసివిక్రమార్కునిడగ్గరికివచ్చిఆశీర్వదిం
చివెకపండుయిచ్చెనుమరునాడున్నుఅదేప్రకారముగాపండుతెచ్చి
యిచ్చెను - యిట్లాఅనేకదినములుదినదినమున్నువెకపండువంతున తె
చ్చియిస్తూవుండెనుఆపండ్లువిక్రమార్కుడుఅప్పుడప్పుడువుగ్రాణపువా
డిదగ్గరయిస్తూవచ్చెను - వెకనాడుయీసన్యాసిపండుయివ్వగానేదగ్గి
రకోతివుండగాదానిముందరయీపండురాజుచేసెను - ఆకోతిఆపండుతిం
దామనికోరకగానేఅందులోనుంచిఅనేకరత్నాలుజలజలనేలరాలెను -
అదిచూచిరాజుఆశ్చర్యపడిమునువుతానువుగ్రాణపువానిదగ్గిరయిచ్చి
నపండ్లన్నితెప్పించిపగల్చిచూస్తేవాటిలోనున్ననుఅనేకరత్నాలువుండె
ను - అప్పుడురాజుబహుసంతోషించిఆసన్యాసినిచూచివీనుకయేమి
కావలసినావద్దికివచ్చినాకయిటువంటిపండ్లుతెచ్చియిస్తున్నానిఅడిగె
ను - ఆసన్యాసిచెప్పుచున్నాడు - వోయిరాజానేనెకతపస్సుచెయ్యవ
లెననియత్నముచేసినానుదానికినిన్నుంచివెకపనికావలసివున్నదినేటికి
పదిహేనోనాడుఅర్ధరాత్రివేళనీవుశ్మశానానేనున్నచోటికివస్తేఆప
నిఅప్పుడుచెప్పుతానునీవునాకుసహాయమయినట్టయితేనాతపస్సునెర
వేరును - అనగారాజుఅంగీకరించిచోటుగుర్తుఅడిగితెలుసుకొనివ

స్తానుబొమ్మనెను-తర్వాతలఘది చేసోనాడుఆధరా త్రిదేశరాజు ధట్టి మొలనుబిగించిక త్తిచేతపట్టుకొని వెంటిగాఅతనిదగ్గిరికిపోయిస్వామి నేనువచ్చినానుయేమిఆజ్ఞాపస్తున్నాకొఆజ్ఞాబంచండిఅనివినయ పూర్వకముగాప్రదక్షిణనమస్కారములుచేసియేదుటనిలుచున్న రాజుం జూచిఓమహారాజానీవుఆదితప్పనిపాడవునాకుమాటయిచ్చి నప్రకార మువచ్చినావు-నేనొకతపస్సుచెయ్యవలెనని ప్రయత్నముచేస్తే బేతాళుడనేవాడుదానికివిఘ్నముచేస్తూవస్తున్నాడు-యెన్నటికిన్నిఆప్రయత్న ముకొనసాగనియ్యడు-నీవుమహాబలపరాక్రమశాలివిగనకయిప్పుడాబే తాళున్నిపట్టుకొనికట్టియిక్కడికితీసుకవస్తేలవతలవిఘ్నముచేసేవాడు లేరునాకార్యమునెరవేగును-యీపనిచేయతగ్గవాగనిన్నువినాగాపే రేయెవరున్నులేరువాన్నితెచ్చేటప్పుడునీవుమాట్లాడితివా వాడుపారి పోనుమాట్లాడకుండాతీసుకరమ్మనిపంపగానావిక్రమార్కుండుబేతాళు డుండేచోటుగుర్తుఅడిగితెలుసుకొనిఅక్కడికిపోయిబేతాళున్నిపట్టు కొనికట్టిపీనుగబెట్టుకొనివస్తూవుండగాబేతాళుడువిక్రమార్కున్నిజూచి వొరాజానేనొకప్రశ్నచేస్తున్నానుదానికినీవుతెలిపివుత్తగువుచెప్పకపో తివానీతలసహస్రవక్కలైనుచక్కగాకథవినుమనివిక్రమార్కుని కిట్లనిచెప్పమొదలుపెట్టెను.

వినవొయిరాజాశోభావతియనుపురంబునయశకేతుండనురా జుగలడు-అతండుదేవబ్రాహ్మణభక్తిగలవాడైహరకథాలాపంచి అన్నిదేశాలసమాచారమున్ను తెప్పిస్తున్నతనవద్దకొచ్చేవాండ్లనుమ హాప్రీతిగావిచారిస్తున్నజీతగాండ్లకునెలనెలకుజీతాలుయిస్తున్నతాను చేసేఆలోచనతనరాజ్యముపైలువెల్లిపోకుండామితహితజనులతో నాలోచనచేస్తున్నతనదేశములోవుండేవారికితానుయిచ్చినకొలుతప్ప కుండానడిపిస్తున్నసమస్తమయినవారున్నుయిటువంటిరాజుయేదేశంబు లోనైనావున్నాడాఅనిస్తోత్రముచేశేటట్టుగాధర్మమువిడువకరాజ్య

ముచేస్తూవుండెను-అప్పుడావట్టానికిపైట నొకకాళికా దేవిగుడివుండు
నుఆకాళికా దేవికిప్రతిసంవత్సరమున్నజాతరచేస్తూవుండుగ ఆపట్ట
ములోవుండేకొందరుస్త్రీలుఒకకోనేటికిపోయి అక్కడస్నానము చే
స్తూవుండగామరివకపట్ట ములోవుండే ధవళుడుఅనేవకచాకలవాడు
తొభానతీపురానికివకపని కోసముపోతున్నాఆమాగ్గానవచ్చి అ
క్కడస్నానముచేస్తూవుండేస్త్రీలనుచూచిఅందులోనొకస్త్రీమీద
మనస్సుతగిలిఅక్కడనొకచోటదాగివుండిఅటువెనకనాస్త్రీలువారి
వారియిండ్లకుపొయ్యేటప్పుడుఆస్త్రీయందుతగిలినతనమనస్సుమళ్లా
తిప్పుకోలేకయీస్త్రీతనకిభార్యఅయేనాకొన్నిదినములువెనకతనత
లకాళికాదేవికి బలియిస్తునని మొక్కుకొని ఆకాళికా దేవినిమనస్సు
లోదలుచుకొనిదాని వెంటనేపోయి అడిప్రవేశించినయిల్లుగుర్తుచూ
చుకొనిఇవ్వటతానువచ్చినపనివిచారించుకొనేటందుకుతోచకమళ్లాత
నపట్టానకుపోయి ఆవిరహభారం సహించలేక కృశిస్తూవుండగాఅవ
ర్తమానమంతాఅతనితల్లిదండ్రులుకుతెరిగి-ఆస్త్రీవుండేచోటు
వాణ్ణిఅడిగితెలుసుకొనిఅక్కడికిపోయిఅచిన్నదానితల్లిదండ్రులను
చూచిఇలగోత్రములువిచారించి దైవవశమువల్లనుఇవిమనకుఅనుకూ
లముగానున్నవిగదాఅనిమనస్సులోసంతోషపడిమాకొడుక్కుమీ
కూతురినియ్యవలెనుఅనిపెండ్లికితగినమాటలుమాట్లాడివారిని స
మ్మతిపరిచితమయింటికిపోయియీసమాచారంకొమారుడితోచెప్ప
గానేనిండాసంతోషపడెను-తర్వాతనువకమంచిముహూర్తంవిచా
రించిఆముహూర్తానవారుపెండ్లిచేసి-అటువెనకకొన్నిదినాలకు
అచిన్నదానితల్లిదండ్రులుదాన్నిఅత్తవారింటికిఅంబంచితర్వాతమరి
కొన్నిదినాలకుమళ్లాకూతురిచిన్ని అల్లుణ్ణిన్నితోడకరమ్మనితమకొడు
కునుపంపగానతడుపోయిచెల్లెలినిచూచిదానియత్తమామలకుయీవ
ర్తమానముచెప్పెను - వారున్నుసంతోషించి కొడుకును కోడలినిఅ

లంకరించిఅతనివెంటనంపించిరి -అప్పుడు వారుముగ్గురున్నవస్తున్న మార్గములోవున్నఅకాళికాదేవిగుడిసమీపానకువచ్చి అక్కడఆ సోదాచేసుకొనివుండేసమయములో - ఆచిన్న దానిపెనిమిటి అయిన భవఘడుగుల్లోకిపోయిఅవ్వారినిచూచితానుమొక్కుకొన్న మొక్కు చెల్లించవలెనితలుచుకొనితనతల కోసుకొనిఅవ్వారికిసమర్పించి తానుమృతిబొందెను - అంతటఅతనిభావమరిడికొంచెము సేపుఅతడు రాకపోయెననియెదురుచూస్తూవుండి నేనుపోయిబలుచుక వస్తా ననిచెల్లెలితోచెబ్పి తానుఆగుడికిపోయిఅక్కడ తల తెగిపడివున్న చెల్లె లిమొగుణ్ణిచూచివిచారపడితానున్నతలగోసుకొనిచచ్చెను-అటుపైన కవారిద్దరున్నరాకపోవుటకువిస్మయంబందియాచిన్నదియాగుడికిపో యిఅక్కడచచ్చిపడియున్నవారినిద్దరినింజూచిచింతాక్రాంతురాలై యింకనేనున్న ప్రాణాలువిడుస్తానుఅని మేడకువురిబోసుకుంటూవుండ గాఅకాళికాదేవిదానికిప్రసన్నురాలయియిట్లనియె- ఓమహాపతివ్రతా నీపతిభక్తికినేనువెచ్చితిని నీవెందుకు యిటువంటిసాహసపుపని చేస్తావు యిప్పుడీతలకాయలు రెండున్న యెత్తి మొండెములతో తగిలిస్తేచచ్చిన వారిద్దరున్నమళ్లా బ్రతుకుతారు అనిచెప్పగానేఆస్త్రీ త్వరగావచ్చి పెనిమిటితలఅన్న మొండెనికిన్నిఅన్నతల పెనిమిటి మొండెనికిన్నితగి లించెను -అంతలోవారిద్దరున్నదేచిచూచుండిరియాచిన్నదివారిద్ద రినిచూచితానుపరిశీలించకచేసినపనికిడోలాయమానమానసురాలై యేమితోచకనిశ్చేష్టురాలైయుండెను - ఆస్త్రీకియెవడుపెనిమిటిగా వచ్చునుచెప్పుమనిబేతాళుండడిగినవిక్రమార్కుండిట్లనియె-సమస్తదే హానికిన్నిశిరస్సుప్రధానముగనకమొగుదితలయెవనిమొండెముతోన తికించెనోఅతడేఆస్త్రీకిమొగుడుగావచ్చునుఅనిచెప్పనబేతాళుండదృ శ్యుండైచనియె.

తర్వాతవిక్రమార్కుండెప్పటియట్లమరలబేతాళుంబట్టు కొనివచ్చుచుండగానాబేతాళుండువిక్రమార్కునితోనిట్లనియేమల్లికా

పురమనుపట్టణములోశకటశ్యం గుడ్డనేరాజురాజ్య పరిపాలనచేస్తూ
వుండగానారాజు నెద్దకాపార్టకుండనువాడొకడుని ముష్మైనాయె
డబాయకుండావుండును - యిట్లావుండగా ఆరాజొకనాడుపేటాడవ
లెనపేయిచ్ఛచేతఅనేక సేనతోగూడాఅరణ్యమునకుపోయిఅక్కడ
మెకమంచిగుర్రాన్నియెక్కి కాపార్టకునితో గూడాబహుదూరం
గానిమానుష్యమైనచోటికిపోయియెండపెట్టు దగిలిదబ్బ చేతడస్సి
వుండగానాకాపార్టకుడు రెండువుశిరికపండ్లుదెచ్చియిచ్చిన నారాజు
భక్షించిదాహముదీరితనపట్నానకుపోయెను - అటువెనక మెకనా
డారాజు కాపార్టకునింజూచిఓయిసింహళ దేశపురాజుకోమార్తెను
నేనువివాహముచేసుకోవలెననికోరుతుస్నాను కావునానీవక్కడికిపో
యిఅపడుచునునాకుమాట్లాడిరమ్మనిపంపించెను-తర్వాతను అతడొక
వర్తకునివాడమీదను యెక్కి సముద్రమునడమపోతూవుండగాఅ
వుడుపెద్దగాలికొట్టిదైవవశమున ఆవాడబద్దలయ్యెనుఅందులోవున్న
జనులందరున్నుచచ్చిరి-కాపార్టకుడుమాత్రము వ్రేకకొయ్యపట్టుకొ
నియీదుకొనిపోతూవుండగానక్కడ మెకతీగెఅకుపడెను ఆతీగెవెం
బడిగాస్థిల్లపోయినాగలోకముచేరిఅక్కడ మెకదుగగుడిచూచి
ఆగుడివద్ద ఆపోదాచేసుకొనిపూచ్చుండియుండగా బహుమందినాగక
న్యకలుఆదుగగుడికివచ్చి ఆదేవికి పూజలుచేశినాట్యము లాడివీణెలు
వాయిస్తావుండిరి-ఆసమయమందులోవకస్త్రీనియితడుమో
హించిమనసునిలుపలేకదానిచెలికత్తెతోతనఅభిప్రాయముచెప్పెను
అంతనానాగకన్యకయితనిఅభిప్రాయముచెలికత్తెవలనతెలుసుకొనిస
మ్మతించకఅతన్ని మోసముచెయ్యవలెనితలచియతన్నిపిలిచిమంచి
దినీయిష్టప్రకారమునడిపిస్తాను యీగుంటలోస్నానముచేశిరమ్మని
వకగుంటచూపెనుఅప్పుడుఅతడుచాలాసంతోషించి ఆగుంటలోము
ణగగానే ఆనాగకన్యకమహిమవల్లమునుపుతానుండే మల్లికావురమం
దుండేగుంటలో తేలెను - తర్వాతరాజువద్దికిపోయి యీవృత్తాంత
మంతాచెప్పగానేరాజుఆశ్చర్యపడినీవుచూచిన స్త్రీనినాకుచూపించవ

లెనుఅనిచెప్పెను-బమ్మటల్లకాపాటకుడుమునుపుతానుపోయినమా
గాధనరాజునుతొడకపోయిలిదుగడుల్లోవుండేనాగకన్యకనుచూ
ళించెను - అప్పుడుఆకాపాటకుడు మోహించినకన్యకరాజునుచూచి
మోహించిభీమహారాజా నీకుకావలశినవస్తువులన్నియిస్తాను నామ
నస్సులోవుండేకోర్కెనెరవేర్పుమనిప్రార్థించినానారాజు ఆకన్యం
జూచియిట్లనియెవ్రాతకాంతాయితడునాకుమారుడువైసువాడుబుద్ధి
మంతుడురూపవంతుడుఆదితప్పనివాడు అన్నింటియందునాకంటె పమ
ర్థుడుఇతణ్ణిగూడిసుఖానవుండుము అనినానాకన్యసమ్మతించెను -
అప్పుడారాజుకాపాటకునిచెయిపట్టుకొనినిన్నిక్కన్నియంగూర్చు
టనీవిచ్చినయుశిరికపండ్లలోనొకపంటికియీడుయింకొకపండుబాకి అ
నిచెప్పి మునుపుఅతడుమణిగినగుంటలోతానుమునిగితనపట్వానపు
పోయెనుకాపాటకుడుఆస్త్రీతోగూడెసుఖంగావుండెనుయీయిద్ద
రిలోనుయెవరుచేశినవుపకారందొడ్డదియనిబేతాళుండడిగినసేవకుం
డుస్వామికావలశినఉపచారంచేయడంసరేగనకకాపాటకుడుచేశి
నఉపకారందొడ్డదిగాదురాజుతానుఆమేలుమరవకయిటువంటిప్రత్యు
పకారంచేశినాడుగనకరాజుచేశినయుపకారమేమిక్కలిగొప్పదిఅని
విక్రమార్కుండుచెప్పినబేతాళుండెప్పటివలెనదృశ్యుడయ్యెను.

తిరిగివిక్రమార్కుండుబేతాళుంబట్టికట్టితెచ్చునవసరంబునబేతా
ళుండువిక్రమార్కునితోనిట్లనియె - వినవోయిరాజాయీలోక
మునందువిజయనగరమునుపట్టణంబుగలదందువంశకేతుండనురాజుగ
లడు అతడుసత్యవ్రతయనేదాన్నిపెండ్లిచేసుకొనిదానిపైనమిక్కలి
మోహముచేతరాత్రిపగలుధాన్నియెడబాయలేకవుండెను - అతనికి
తీర్థదర్శియనేమంత్రిగలడు-అతడేసకలరాజ్యపాలనచేస్తూవుండె
నుఅది ప్రజలుచూచిరాజునణిచివేశిరాజ్యమంతామంత్రిఆపహరించి
నాడుఅనిచెప్పుకొరిని - ఆమంత్రిలనిందపడలేకఆదేశమువిడిచిమరి
వకదేశానికిపోయెను-అప్పుడురాజుతనరాజ్యముమరివకమంత్రివశ

ముచేశితానెప్పటివలెనేఅంతఃపురములోపోయివుండెను - అంతటప
ర దేశానికిపోయినమంత్రి అనేక దేశాలుతిరిగిసముద్రతీరములోనొ
కపట్టణముజేరిఅక్కడవకవర్తకునితోస్నేహముచేశియెల్లప్పుడు న్న
అతన్నియెడబాయకుండావుండగానొకనాడావర్తకుడుమంత్రినిచూ
చినేనువాడయెక్కడ్వీపాంతరానకుపోయిమళ్లీవస్తానుఅందాకనీవిక్కడ
వుండినాకార్యాలన్నిబాగావిచారించుకొంటూవుండుమనెను.అప్పుడా
మంత్రివర్తకున్నిచూచినేనునిన్నెడబాశివుండలేనునీతోకూడావ
స్తానెను - అంతనావర్తకుడు అతన్నికూడావాడమీదయెక్కించు
కొని సముద్రములోపోతూవుండగాఅక్కడవకద్వీపాంతరము
లోచక్కనిదివకకన్యకవుండెనుదాన్నిమంత్రిచూచి ఆశ్చర్యపడియిది
యెవరనివర్తకున్నిఅడిగలేనేనువచ్చేటప్పుడంతాయీస్త్రీనియిక్కడ
చూస్తున్నానుయిదియెవరోనేనుయెరగను అనిచెప్పెను - అంతట నా
యిద్దరున్నుపోయితమగుపోయినపనికాజేసుకొనిమళ్లాయింటికివచ్చి
రి - తర్వాతఆమంత్రితనయింటికిపోయిమళ్లాశీఘ్రముగావస్తానని వ
ర్తకునికోచెబ్పశెలవుబుచ్చుకొనితానుమునుపున్నపట్నానకువచ్చి ఆ
రాజునుచూచినతనంకుస్థంతోపించిలేచియాలింగనముచేసుకొనికూ
ర్చుండబెట్టుకొనికుశలమడిగినీవునన్నువిడిచియెందుకుపోతివి అనిఅడి
గెనుఆమంత్రియిట్లనియె-నీవుస్త్రీలోలుడవై రాజ్యముకొంచెవై నావి
చారించకవున్నందునప్రజలందరున్నునేనునీరాజ్యమంతాఅపహరించ
తలచినానని నాడుకొనిరిగనకఆనిండబడలేకనేను దేశాంతరముపోతి
తర్వాతవకదేశములోవకవర్తకునితోస్నేహముచేసివాడితోకూ
డావాడయెక్కిసముద్రములోపోతూవుండగావకద్వీపములోశాలి
వాహనుడివుండెనుఆగుడిముందరనొకచెట్టున్నదిఆచెట్టునీడనువక
న్యకవున్నది ఆకన్యకసరియైనస్త్రీలయాలోకములోనెక్కడాలే
దనిపలికినారాజుఆశ్చర్యపడినేనాకన్యకను చూడవలెనుకాబట్టి

నేనువచ్చేమట్టుకునామారుగానీవిక్క_డవుండు నేనుఅతిత్వరగాపోయి
వస్తానుఅనివెళ్ళడుండేఁబోటుగురుతుఅడిగితెలుసుకొని అతనివద్దికి
పోయిమహాస్నేహము చేసిఅతడు బేరానికిపొయ్యేటప్పుడు అతనితో
కూడావాడయెక్క_ఆద్వీపమువద్దికిపోయిఅక్క_డఅకన్యకనుచూచిఆ
శ్చర్యపడిదాన్ని మోహించి దీన్నియెవరుచూచినాగానిమనసునిలుప
లేకమంత్రిమహాదృఢచిత్తుఁడు గనకమనశ్శుద్ధిలంచేసుకొన్నాడుఅ
నిఅతణ్ణిస్తోత్రముచేసియాకాళికాదేవిగుడికిపోయియా దేవికి బ్ర ద
క్షిణనమస్కా_రములుచేసిస్తోత్రముచేసియా దేవి ప్రసాదమునుబొం
ధియాకన్యకవద్దికిపోయిననాచివ్వడియితణ్ణిచూచిమగ్గకుపోయె
ను - అప్పుడారాజుదాన్నిపట్టుకొనినన్నువిడనాడకుమనిప్రార్థించిన
నాస్త్రీఅతడురాజాధిరాజనియెరిగిఅతనిమనసువచ్చినట్టుగానడుచు
కొనెను - ఇట్లాఁవుండగాఒకవాడుఅస్త్రీవ్రతనిమిత్తముస్నానము చే
యవలెనని యొకతటాకంవద్దికిపోయిఅందులో యీదులాడుతున్న
వుండగాయొకరాతుసుడువచ్చిదాన్నిమింగెను అదియారాజుచూచి ఖ
డ్గముదూసుకొనిమూరాతుమణ్ణిచంపివానిగర్భమందున్న కన్యక
నుబయటికితీసెను - అప్పుడాకన్యకరాతుసుడుతన్నునింగడానకునిమి
త్తముచెప్పియెప్పటివలెనేరాజుతోయిష్టముగావుండెను - తర్వాతరా
జుఆకన్యకనుతనపట్టణమునకుతోడకపోయి మునుపటికంటెయెక్క_వ
గాస్త్రీలోలుడైవుండెను - అదిమంత్రిచూచివిషముదినిచచ్చెనుగనక
వొయివిక్రమార్కాఆమంత్రిరాజుమళ్లావచ్చెనని చచ్చెనోతాను
చూచినకన్యకతనకులభించకరాజుకులభించెనని చచ్చెనోచెప్పుమని
బేతాళుండడిగినవిక్రమార్కుండిట్లనియె - వాడుమృతిబొందినదియెం
దుకంటేయారాజుస్త్రీలోలుడనితానుయెరిగివుండివుట్టాఆకన్యకయొ
క్కఁడితిచెప్పెగనకనిప్పుడతడు మిక్కిలిస్త్రీలోలు డైరాజ్యముకొంచె
మైనావిచారించకపోయెగనకయీయపవాదముయెట్లాసహింతున

నిమృతుడయ్యేనుఅనిచెబ్పినశేతాళం డెప్పటివలెనేఅదృశ్యుండైయెప్పటితనబోటింకోయిత ల్లనిందుగాశ్రీలుచుండెను.

యీప్రకారముగావిక్రమార్కుడుశేతాళుణ్ణియిరువయినాలుగుమార్లుపట్టుకొనగానేపనేపనెకప్రశ్నవిక్రమార్కునికిశేతాళుడిచ్చనుతెలిసివుత్తర్వుచెప్పకపోలేతలసహస్రప్రశ్నలొనినశేతాళుడుచెప్పవున్నాడుగనకఆప్రశ్నలువిక్రమార్కుడువుత్తరవుచెప్పును-అంతటశేతాళుండెప్పటియట్లతనబోటికిజగగును-తర్వాతయిరువైఅయిదోసారిశేతాళుణ్ణిపట్టుకొనివస్తావుండగాశేతాళుడువిక్రమార్కునితోనిట్లనియె.

వినవొయిరాజావైకవూరినుంచిలలుమొగుడువారికివెకవూతుగయీమునుగున్నకాశికిపోతూవుండిరిమొగుణ్ణిదోవలోపెద్దవూతినెనులవతటల్లన్నిమూట్లుకున్నయిద్దరుపోతూవుండిరి-యింతలోమరివైకయిద్దగతండ్రిన్నికొమారుడున్నయీతల్లికూతుగపోయినదోవనేపోయిరి-అప్పుచాదోవలోయిద్దగుస్త్రీలునడిచిపోయినట్టుగాఅడుగులజాడలగుపడెను-యీతండ్రిన్నికొడుకున్నులఅడుగులుచూచిపెద్దఅడుగులదాన్నితండ్రిపెండ్లాండ్రిట్టుగానున్నచిన్నఅడుగులదాన్నికొమారుడుపెండ్లాండ్రిట్టుగానున్నసంకేతముచేసుకొనిత్వరగావారినికలియగోయిరి-అక్కడచూచినంతల్లోచిన్నఅడుగులడితల్లిగానున్నపెద్దఅడుగులదికూతుగగానున్నవుండిరి-తమరుచేసుకొన్నసంకేతముతప్పకుండాచిన్నఅడుగులదాన్నికొమారుడున్నపెద్దఅడుగులదాన్నితండ్రిన్నిపెండ్లాడిరివారికియిద్దరికిన్నియిద్దగకొమార్లుగకిగిరిలపుట్టినయిద్దరుచిన్నవాండ్లున్నతములోతాముయేవివరసాకులుచుకోవలెనుచెప్పుమనగావిక్రమార్కునియేమిన్నితోచకబదులువుత్తర్వుయివ్వకవూరకుండెను-యీవిక్రమార్కుడుమాట్లాడకుండావున్నంతనలేశేతాళుడుతిరిగిపరిపోకనిలిచివుండెనుఅంతటలేవన్యాసివద్దితన్నుతీసుకపోతూవుండగావిక్రమార్కునిమొదదయవ

చ్చి బేతాళుండిట్లనియె - వో రాజా నేనునీగుణములకు మెచ్చినాను నీ
కొక మేలైనమాటచెప్పుచున్నాను విను - యేమంటేయిప్పుడు యీస
న్యాసి అక్కడవక శక్తికి పూజ చేస్తున్నాడు ఆశక్తిసకలగుణ సంపన్న
డైనరాజు నైనాసకలయోగసంపన్నుడైనసన్యాసినైనాయెవడుతనకుబ
లియిస్తాడోనన్ను చానివశంచేస్తానని అతనితోచెప్పవుండినీవు సకలగుణ
సంపన్నుడవుగనక ఆశక్తికిన్నుబలియిచ్చినన్ను తనవశంచేసుకోవలెన
నినన్ను తెమ్మనినీతోచెప్పినాడుయిప్పుడునన్నుకొంచపోగావేఅతడుని
న్నుశక్తికిసాగిలపడి మొక్కమంటాడుమెట్లామొక్కవలెనోనాకులేలి
యమనివుమ్రొక్కచూపించుమను - అప్పుడుఅతడుసాగిలపడి మొక్కు
తున్నాడుఅతడుసకలయోగసంపన్నుడయిన సన్యాసినగనక ఆసమయ
మందుకత్తిగొనివుఅతనితలగొట్టిశక్తికిబలియిస్తేశక్తినీకు ప్రత్యక్షమైనన్ను
నీవశముచేస్తున్నది - తర్వాత నేనునీఅధీనముగానుంటున్నాను అనిబే
తాళుడుచెప్పగావిక్రమార్కుడునిలమాటలకుమోదించిబే
తాళున్నితీసుకొనిసన్యాసిదగ్గరికిపోయిబేతాళున్ని తెస్తాననిచెప్పను -
అందుకుసన్యాసిసంతోషపడివిక్రమార్కున్నిస్నానముచేసివచ్చిశక్తికి
దండము పెట్టుమనిచెప్పను - విక్రమార్కుడుస్నానము చేసివచ్చిద
ణ్ణముపెట్టేటందుకునాకు తెలియదునీవుపెట్టిచూపిస్తేఅట్లాపెట్టుదు
న్నాను.అనగాసన్యాసిశక్తికిదణ్ణముపెట్టెను.అప్పుడువిక్రమార్కుడు
చండ్రాయుధముతీసుకొనిసన్యాసితలకొట్టిశక్తికిబలియిచ్చెను-అంతటఆ
శక్తిప్రసన్నురాలైబేతాళున్నివిక్రమార్కునివశముచేసెనునీవుయెప్పు
డుతలిస్తేఅప్పుడువస్తానని విక్రమార్కునివద్దశెలవువుచ్చుకొనిబే తాళుడు
పోయెను-తర్వాతవిక్రమార్కుడుఉజ్జయినీపురానికివచ్చియెప్పటివల
లేమహన్యాయముగారాజ్యమేలుచూవుండెను - ఆసమయములోదే
వేంద్రుడొకనాడుకొలువైయుండిరంభఊర్వసియిద్దరునాట్యమాడు
చూవుండగాచూచియీయిద్దరిలోనాట్యమందుయెవరగట్టివారుచెప్పం
దినితనసభలోవుండేవారినిఅడిగెను-వారిలోకొందరుఊర్వసిఅధిక

రాలనిరి - కొందరురంభఅధికురాలనిరి - కొందరుయిద్దరు సమానమే
ననిచెప్పిరి - అందుకొందరు పెద్దలుయిట్లనిరి - భూలోకమందు విశ్వ
మామూడనేరాజుగలడు అతడుభరతశాస్త్రనివుణుడుయీసంశయం
తీరేటట్టు చక్కగా చెప్పును - అనగాబ్రహ్మదేవుడు తనసారథియైన
మాతలియనేవానిపిలిచినీవుశీఘ్రముగాతేరు ఆయత్తముచేసుకొని
భూలోకానికివిశ్వామిత్రుడిదగ్గరికితీసుకపోయినేను బలుచుకరమ్మ
న్నానని మహావినయముగాచెప్పి అతన్నీయిక్కడికిబలుచుకరమ్మనిచె
ప్పెను - అప్పుడుసారథిఆప్రకారముగా భూలోకానికివచ్చివిశ్వామి
త్రుణ్ణిచూచి - అయ్యా దేవేంద్రుడు నిన్ను తనదగ్గరికిబిలుచుకరమ్మ
నిచెప్పినాడు - అనిచెప్పగావిశ్వామిత్రుడు చాలాసంతోషించి అతనికి
పకలబహుమానాలుచేసి ఆదేవేంద్రుదిరథముమీదయెక్కి మాతలి
రథముతోలగా దేవేంద్ర సభకువచ్చెను - అప్పుడు దేవేంద్రుడుయీ
రాజునుచూచిచాలాసంతోషించిలేచిప్రత్యుత్థానముచేసి అర్ఘ్యపా
ద్యములుమొదలుచండశ్వేటకోనిసీవు బ్రాహ్మణోత్తములవల్ల సకలవిద్యలు
గ్రహించినావుమహాబుద్ధిమంతుడవురంభఊర్వశియిద్దరువాట్యమాడు
టూహించగాసీవుచూడవలెనుచూచివారియిద్దరిలోశారదహృయము చె
ప్పవలెను - అనిరంభనున్నూఊర్వశినిన్నినాట్యమాడని యమించగా
వారినాట్యమును విశ్వామిత్రుడు చూచి సంతోషపడి యింద్రుణ్ణిచూచి
యిద్దరున్నబాగానేర్చినవారే అయినప్పటికిన్నిరంభకంటే
ఊర్వశికించెమధికురాలు అనిచెప్పెను - అప్పుడు దేవేంద్రుడు మొద
లయినవారువిశ్వామిత్రునిబుద్ధికివెచ్చి సంతోషపడిరి - యింద్రుడువి
శ్వామిత్రునికిముప్పైరెండువెట్టుగలిగిముప్పైరెండు బంగారు ప్రతి
మలుగలిగినవరత్నస్థగితమైనసింహాసనమిచ్చినీ వ్యయాసింహాసనము
భూలోకానికికొంచపోయిదీనిమీదకూచుండిభట్టి ప్రధానితోగూ
డుకొనివెయ్యేండ్లురాజ్యభారము విచారించుకొంటూ సుఖానవుండు

మునిపీవింధిమూతలినిపిలిచిరధమ్ముమోథవిక్రమూర్తుగ్నిభూబోపెట్టు
కొనిపోయిఉజ్జయినీనగరములోవిడిచిపెట్టిరమ్మని సెలవిచ్చెను - త
ర్వాతమూతలిసింహాసనముతోకూడావిక్రమూర్తుగ్నిరధము మోద
భూభుండశెట్టుకొనిభూలోకానికిపోయిఉజ్జయినీనగరములో ప్రవే
శపెట్టిఅతనిచేతఅనేకములైనబహుమానములుపొంది తిరుగాస్వ
గలోకానికిపోయెను-అప్పుడువిక్రమార్కుడుభట్టిమొదలయినమం
త్రులతోనున్నవుకోవీరులతోమున్నుడిస్వజనులతోమున్నతానుయిం
ద్రలోకానికిపోయినదిన్నిఅక్కడనేవిచినవర్తమానమునున్నచెబ్బు
బ్రాహ్మణునిని పిలిపించిశుభలగ్నము విచారించిమించిచారవి
ధించిచెప్పినశుభలగ్నమందుపోడశకర్మమహాధానాలుచేసిపుణ్య
వాచ్యాలుమోగగాదేవేంద్రదత్తవ్వైనసింహాసనమెక్కిలోగడభట్టి
చెప్పినప్రకారముగాచెయ్యేండ్లురాజ్యపరిపాలనముచ్చెయ్యేండ్లు
భూసంచారమునున్నచేసెను - తర్వాతఉజ్జయినీనగరములోమహా
లక్ష్మిలక్ష్మిని-అప్పుడువిక్రమార్కుడుతనజీవితకాలముముగి
సెగాభోగులనుభవితేకాలిక్రాదేవివశమిచ్చేటప్పుడుచెప్పినమాటపద
మూడునెలలుబిడ్డనుకనికిపుట్టినవాడునిన్నుచేంపునువాడువినాగామరి
యెవరున్నవిన్నేమిచెయ్యతేరవిధాతృవాటివాడుయిప్పుడుయెక్కడ
పుట్టివున్నాడోవిచారింపవలెనుఅనిబేతాళుగ్నితలుచుకోగానేబేతాళు
డంతెదుటనిలిచెను - బేతాళునితోయీవర్తమానముచెప్పిఅంపించె
ను-అంతట బేతాళుడువిక్రమార్కునిచేతశెలవ్రదీసుకొనిసకలవైనవూ
ళ్లున్నపల్లెలున్నపట్టణములున్న అడవులున్నవెతుకుతూపోగాప్రతి
ష్ఠానపురమనేపట్టణమున్నందుబ్రాహ్మణుడుయింటిముందరమట్టితోయేను
గలుగురాజులరథాలుకాలుబిలాలుచేసిఅందులోకొందరినిమంత్రు
లనుగాయేపరిచివారితోమాట్లాడుతూవుండేవకచిన్నవాడ్నిచూచి
వీడుయెవ్వడనిఅక్కడవున్నవారినిఅడగగావకుమ్మారకన్యకపుట్టిన

వాడుఅనిచెప్పరి - తర్వాతతలుపుమ్మరవానియిల్లుగుర్తు అదిగి తెలుసు
కొనివాణ్ణిఅడగగావాడుయిట్లనియె - వాకొమా తెల్లయేటిమీదవక
వెలదిఅయివుండగానాగేంద్రుడువచ్చిభోగించెను - అంతటఆచిన్నదా
నికిగర్భమయియీశిశువుపుట్టెనుపేడిశి శాలివాహనుడు అనిపేరుపెట్టి
నాముఅనిచెప్పగాబేతాళుడుతేజ్జయినీనగరానకువచ్చియీచిన్నవా
డివృత్తాంతంవిక్రమార్కునిలోచెప్పి అంతర్ధానమైపోయెను-అంతట
విక్రమార్కుడుకాలబోధితుడైభట్టితోకూడుకొనియుద్ధసన్నద్ధుడై
చతురంగబలాలతో తూర్పుదెక్కిఉజ్జయినీపురముకైలువెల్లిరణభేరి చేయిం
చిప్రతిష్ఠానపురముదగ్గరికివచ్చితానుయుద్ధానికివచ్చి వానని శాలివా హ
నునికిచెప్పి అంబంచెనుఅప్పుడుశాలివాహనునికినాగేంద్రుడు ప్రత్యక్ష
మైకూర్మోపదేశముచేసియీమంత్రముగీర్వజపించినట్టాయెవాతలిచి
నశాస్త్రమంతాఅనుకూలమైవచ్చిననిఅనుగ్రహంచేసిఅదృశ్యమైపో
యెను - ఆశాలివాహనుడుమునుపుప్రతిదినమున్నుఆరూళ్లోవుండేపె
ద్దకుమ్మరవానియింటికిపోయివాడుకుండలుచేశేటందుకుతొక్కి
పెట్టుకొన్నమన్నంతాయేనుగలుగుర్రాలురథాలుకాలుబలాలుచేశఅ
క్కడవుంచుకూవచ్చినుఅదివాండ్లుచూచియితడుమనుష్యమాత్రుడు
గాడుకాబట్టియేమంటేయేమిమోసమువచ్చునోఅనివూరికెవుగదు
రు - యీప్రకారముచేశనయేనుగలుగుర్రాలు మొదలయివచతురం
గబలములున్నవెక్కెక్కియింటదేసునుఆయింటివాండ్లున్నఇత
న్నియేమీఅనకెరుతురు-యిట్లాయింటింటానించినకుండబొమ్మలమీ
దఆచిన్నవాడుమంత్రోదకముప్రోక్షించెను - ప్రోక్షించగానేఅవి
అన్నిన్నిశేచిమనుష్యలవతెమేమనుష్యరూపప్రతిమలున్నయేనుగుల
వతెనేయేనుగరూపపుప్రతిమలున్నయింతాయేయేరూపములుగాప్ర
తిమలుచేసివున్నాడోఅయారూపములుగానున్నతిరుగులాడసాగెను
అప్పుడుయీశాలివాహనుడుయుద్ధసన్నద్ధుడైరణభేరిచేయించివి క్ర

మార్ధనిమోదికిజగడానికిపోయెను - విక్రమార్కుడికిన్నిశాలి వాహనునికిన్ని దేవాసురలయుద్ధమువంటియుద్ధముజరిగెను- శాలివాహనుని సేనలుమంత్రబలముకలిగినవిన్నివిక్రమార్కుడి సేనలు మనుష్యబలముకలిగినవిన్నగనక విక్రమార్కునిసేనలు వోడిపోయెను - అంతటవిక్రమార్కుడువెంటిగా నిలిచెనుకాలవశము చేతశాలివాహనుడు విక్రమార్కునితలతనచేతిఖడ్గము చేతతెగవేసెను - అతడుమహాబాహుబలముగలవాడుగనక తెగినతలడజ్జుయినీనగరములోపడెనుఅప్పుడుఅక్కడవున్నవారందరున్నుచాలాదుఃఖించివిక్రమార్కునికిఅగ్నిసంస్కారాదులుశాస్త్రోక్తప్రకారముగాచేసిరి- ఆవిక్రమార్కుడుచనిపొయ్యేటప్పటికిఅతనిభార్యగర్భిణియైయుండెను - అనంతరంకొమారుణ్ణిగనెనుఆకొమారునికిమంత్రులు మొదలయినవారుజాతకర్మాదులుచేయించిచాదువుసాములు నేర్పించిపట్టముగట్టిరిఅప్పుడుఅతడుతనతండ్రికిదేవేంద్రుడిచ్చినటువంటిసింహాసనమెక్కిపోగాఆకాశవాణితండ్రిచచ్చినవెనకపుట్టినవాడుయీసింహాసనమెక్కగూడదుకాబట్టినీవుమీతండ్రిచచ్చినతర్వాతపుట్టినావుయీసింహాసనమెక్కేటందుకుఅర్హుడవుకావనిచెప్పెనుఅంతటఆసింహాసనమెక్కడంచాలించుకొనివేరేమరియొకరాజాహార్యమైనసింహాసనమెక్కి తండ్రికంటెయినుమిక్కిలిగా రాజ్యపరిపాలనము చేసెనుమునుపటిసింహాసనము మంత్రులు మొదలయినవారుభూస్థాపితముచేసిరిమరికొంతకాలానికివకబ్రాహ్మణుడుసింహాసనంనిమిత్తంచేసిపంచినభూమిలోదున్నించిజొన్నవిత్తించెను - అదిఫలించినవెనకఆచేలోనెలకమంచెవేశెనుఅమంచెమీదకూచున్నప్పుడుదోవనువచ్చేవాండ్లనుపొయ్యేవాండ్లనుబలిచిజొన్నబశికిభ్రష్టనిఅలుపుతీర్చుకొనిపొండనిచెప్పునుమంచెదిగివచ్చినప్పుడులేకపులువిరిచేవాండ్లనుచూచియిడియేను అన్యాయమునాచేనంతాయిట్లాకొల్లపెట్టుతున్నారేమిఅని మొరవె

ట్లును - యీసమాచారముధారానగరాధీశ్వరుడైనభోజరాజు విని వై
కనాడుతనమంత్రులతోగూడా సేనలను వెంటబెట్టుకొని అచ్చేనిదోవ
నుపోతూవుండగాఆబ్రాహ్మణుడు మంచెమీదనుండి రాజానీవు
న్నసేనలున్నపండినచేనుచూస్తూవూరికెదేల భాగ్యేగు జొవ్వ
వూచబియ్యంకావలశినట్టుతినిపొండిఅనిచెప్పగాఆరాజుతనసేనలో
గూడాచేలోకిపోయితినుటలువిరుస్తూవుండగా యింతలో యే మోపని
కోపముఆబ్రాహ్మడుమంచెదిగెను-ఆప్పుడురాజునుచూచి - రాజా
జానీవుధర్మస్వరూపుడవుఅవ్యాయముచేశెడాండ్లనంతాశిక్షించిన్యాయ
ము గానీవికెచ్చేవాడవునీవేయిట్లాఅన్యాయము నాలో బడినాచే
నంతాకొల్లపెట్టితేనేనుయెవరితోచెప్పుకొందునుఅనిబ్రాహ్మడు మొ
రపెట్టగాభోజరాజుఆశ్చర్యపడిమంత్రులనుచూచియిదియేమిభోజ్య
ముమంచెమీదవున్నప్పుడు భూవబియ్యంతినుటనెనుమంచెదిగనే
యిదియేమి అన్యాయముమీరు మొరపెట్టుటున్నాడు అనియడుగగాయిది
బ్రాహ్మడిగుణమువల్లనంటివదికాదుయీభూమిగుణమువల్లవచ్చివ
దనిమంత్రులునిశ్చయించిచెప్పిరి - అంతట వారాజుఆబ్రాహ్మణునిపి
లిపించిఆచేనుకవేధాన్యముకంటేనాలుగంతలుయిస్తాముఆచేనుమా
కువిడిచిపెట్టుమనిచెప్పగాబ్రాహ్మణుడుపంపమ్మతించెను-తరువాతరాజు
ఆచేనుకవేధాన్యముకంటేనాలుగంతలు యెక్కువయిప్పించియుంచా
కొంతధాన్యముయిచ్చిపంపగాఆబ్రాహ్మణుడునిండాసంతోషపడితన
యింటికిపోయెను - అటుపిమ్మట రాజుమంచెపెళ్లగించిదానికిందతొవ్వి
శోధించగాఅందులో నవరత్నఖచితమైనముప్పై రెండుప్రతిమలుగ
లిగిదేదీప్యమానమైనసింహాసనముండెను. అదిచూచిభోజరాజుచా
లాసంతోషపడితనపురానికియెత్తించుకపోయికొలువుకూటమందురత్న
సింహాసనమునుంచిమంత్రులనుచూచిమీబుద్ధివల్లగదాయీసింహాసన
ముకలిగెనుఅనిస్తోత్రముచేయగానందులో నొకమంత్రియిట్లనియె,

వినవయ్యా పూర్వం రాజశ్రేష్ఠుడామంత్రి చెబ్పినట్టువినే రాజుకలిగి లేరాజ్యముబహుచక్కగా వుండును - రాజుమంత్రిమాటలువినని వాడాయెనాఆరాజ్యము చెడిపోను రాజు తనమాటలు వినినివాడైనప్పటికిన్నిమంత్రిబహు సమర్థుడైనట్టయి లేతగినఉపాయాలుచేశిరాజ్యముచెడకుండాపట్టుకవచ్చునుదీనికిపూర్వకథవెకటికద్దుఅదియేలాగంటే - విశాలపురమనేపట్నమునవసుందకుడనే రాజుగలడు - ఆ రాజుకు బహు శ్రుతుడనేమంత్రిగలడు-ఆరాజుభార్యపేరుభానుమతి-ఆభార్యమీదనిండా మోహముచేతరాజునగరువెల్లిబైటరాకుండావుండగావెకనాడురాజుతోమంత్రియిట్లనియె - అయ్యామీరు భానుమతిమీది మోహముచేతఅంతఃపురములోనుంచిబైటరాకుండావుంటేరాజ్యవిచారణమట్టుఅయినందుచేతపరరాజులువచ్చి రాజ్యమాక్రమించుకోరాఅట్లామీరుఆ మెనుచూడకవుండలేనట్టయి లేఆ మెవలెవకప్రతిమనుచేయించిదగ్గరవుంచుకొండిఅనిచెప్పగారాజు సంమ్మతించివకప్రతిమనుచేయించిదానికివర్ణంపూయించుమనివున్నర్వ్వచేసెను అప్పుడామంత్రివర్ణముపూసేవాన్నిబిలిపించిదీనికిచక్కగావర్ణము పూశితెమ్మనిచెప్పెనువాడువర్ణమంతాపూశికన్నులకుదృష్టిపెట్టేటప్పుడుతూలికకొనకాటుకచెదిరితొడపైనబడెను - ఆకాటుకకడాపటతుదిచివేతామనుకొనితుడవమరిచిపోయెను- తర్వాత ప్రతిమనురాజుకుకొంచపోయియివ్వబోయ్యేటప్పుడుజ్ఞాపకంవచ్చిఆచుక్కతుడవవలెనని ప్రయత్నపడుతూవుండగాఆరాజుకుగురువైనటువంటిశారదానందుడుపద్మినీజాతిస్త్రీలొడయందునవ్వుగిం జంతమచ్చవుండునని యెంచిఆచుక్కవుండవలసినడేవుంచుమనివర్ణముపూశేవానితోచెప్పెను - తర్వాతవాడుఆ ప్రతిమను రాజుకు యివ్వగానే రాజుచూచితొడమీదచుక్కయేమనివాన్నిఅడిగెను - అయ్యానేనుకన్నులకుదృష్టిక్రుంచేటప్పుడుతూలికకొనకాటుక చెదిరితొడపైనబడ్డదిఅదినేనుతుడవబోతే

శారదానందుడు ఆచుక్క—వుండ వల శినీదే తుడవవద్దనిచెప్పి నాడుశా బ
ట్టివుంచితినని వాడుచెప్పెను - అంతటవాగ్నిపాన్ముని రాజుతనఅంతఃపు
రములోకిపోయి తనభార్యతొడనుమచ్చవున్న దే మోనని చూచెను - .
ఆమెతొడయందుఆమచ్చవుండెను - అప్పుడుశారదానందుడుఅంతఃపుర గ్రో హిగదాయనియెంచి శారదానందునితలకొట్టి వెయ్యమనిమం
త్రికిలజ్ఞాపించెను- అప్పుడుమంత్రి శారదానందుడు శాస్త్రజ్ఞుడుగనక
ఆజాతిస్త్రీకితొడయందుమచ్చవుండుననిశాస్త్రదృష్టిచేతనుతెలిశిచెప్ప
నాడుఅంతశానిఅంతఃపుర గ్రో హిగాడుయీయాజ్ఞమన్నించవలశిన
దినిబహువిధములుగారాజుతోచెప్పెను : యెంతచెప్పినప్పటికిన్ని విన
కరాజుమంత్రిమీదకోపగించుకొని యికమీద యిందునగురించిమా
రుమాటచెప్పినట్రయిలేనిన్నుకూడాఆజ్ఞచేయింతుననిచెప్పెను - అంత
టమంత్రి శారదానందుగ్నీ అవతలికిపిలుచుక పోయివకరహస్యమైన
స్థలమందుఅతగ్నీదాచివక మృగమునుచంపిఆనెత్తుటికన్తిరాజుకుచూ
పించెను - అంతటమరికొన్నిదినములకుఆరాజుకొమారుడువిజయపా
లుడనేవాడువేటకుపోవలెనని ప్రయాణమైభోగాఅవశకునాలుఆయె
ను-అందుకుమంత్రిన్నిమరిన్నియించాకొందరుపెద్దలున్నస్టేటిదినంనిలిచి
దేవుపొద్దునలేచిపాన్మునివిజయపాలునితోచెప్పరి - అతడువారిమాట
లునిరాకరించితన్ను అవశకునాలుయేమి చేసుసోచూతామనివేటకు
పోయెను - అట్లాపోయి పోయి వక అడివి ప్రవేశించిఅనేకమైనమృగ
ములనువేశివక్కఅడవిపందినిచూచిదానివెంటతగిలితరుముకొనిపోయె
నుఆపందియెంతదూరముతరిమినప్పటికిన్ని ఆరాజుకొమారుడికిచిక్కక
వేపోయెనుఅప్పుడాతనితోకూడావచ్చిన సైన్యమంతాయెక్కడసోత
బ్పిపోయెను-అంతటయీరాజకుమారుడు తనసైన్యమునుగానకపంది
వెంటితరుముకపోయినందుననిండాఅలిశిశ్రమమునుదిగులుర్రాన్నివ
కచెట్టుకుకట్టివేశిఅక్కడవకకుంటవుండగాఅందులోనీళ్లుదాగపోయెను

ఆగుంటవద్ద నొక పెద్దపులివుండిపైతణ్ణితరుము కొనివచ్చేను దాన్ని చూ
చిగుర్రం తెంచుకొనిపరిగెత్తిపోయెను తాచకోమారుడు చాలా భయప
డివకచెట్టుయెక్కెను అక్కడవకయెలుగు టంబివుండెను దాన్ని చూచి
యితడుగడగడవణుకుచూవుండగా ఆయెలుగుఐంటియావిజయసాలుణ్ణి
చూచివీడుదొడ్డరాజు యొక్క కొమారుడు పులిభయమును చేత చెట్టుయె
క్కినాడుచెట్టుమీదనన్నుచూచి-కింపవులివున్నవనిచెట్టెక్కి తేవైనయె
లుగుబంటివున్నదియే మిచేతను డైవమా చెట్టుమీదవుంటేయిడియేమిచే
సునోకిందదిగితేపులియేమిచేసునో అని-నిండాభయపడ్డాడుకాబట్టి
యిటువంటివేళలోయితనిదిగులు దీర్చికాపాడినట్టయి లేనిండాపుణ్య
మువచ్చునని తలచిఅతణ్ణిఆదరించిదగ్గరికిరమ్మనిజడువుతీచేనుయిం
తలోపొద్దుగూకెనుపులిన్ని చెట్టుందనేవుండెనువిజయపాలుడుఅలసట
చేతనున్నభయముచేతనున్నఆకటిచేతనున్నకూరికపాటుపడుచూవుం
డగాయెలుగ్గొడ్డుచూచివోయిరాచకోమారుడానీవుభయపడకనీతల
నాతోడమీదపెట్టుకొనినిద్రపొమ్మనిచెప్పెను - అంతటకొంతదిగులుదీరి
అతడునిద్రపోయెను - అతడునిద్రపోవడముపులిచూచియెలుగుగొడ్డు
తోవిను మోభల్లూకమామనజాతివారినియీరాజుయెందరినిచంపి
నాడోమీరున్న మేమున్న యీ అడివిలోనైకతల్లిబిడ్డలవలెవున్నా
ముమనకుశత్రువైనవాడుచిక్కినప్పుడువాణ్ణిచంపవలెగాని కాపాడు
దురాకట్టివీణ్ణికిందపడతొయ్యమనిచెప్పెను - అమాటకుయెలు
గున్నిమాజాతిలోఅభయమిచ్చినన్నుంచిమోసముచేసేది లేదనిచె
ప్పెను-అంతటపులిమరిన్ని చలంమీదనోభల్లూకమామనిపినినమ్మరా
దుమునుపు మనిషినిన్ను నపాముచెబ్బిపోయెను - అదియేలాగంటే.

వింధ్యపర్వతముదగ్గిరనొకఅడివిలోమేకలుడనేబోయవాడుపై
తిరినమున్నవృక్షాలుకొట్టిచీలచేసిఅచెక్కలంతామోపుగట్టుకొనికొం
చపోయిఅమ్ముకొనిజీవనంచేస్తావుండగావొకనాడువొకమంచిగంధపు

మాను అగుపడెను - ఆమాను నరుకుతూవుండగా దానికిందవ్రండేపుట్ట లోనుంచివకనాగుబాము వెల్లివచ్చి వాణ్ణిచూచి హాయయ్యా మాను నరికిఅక్కుకుంటే నీదాగి ద్రవ్యముతీరునా నాతోస్నేహముచేస్తివాయో నాకావలశినదికలుగును అని తనతలలోవున్న రత్నము యిచ్చివుంద రనీకుకావలశినన్ని రత్నాలుయిస్తున్నానుపొమ్మనిచెప్పెను - అంతట వాడు-ఆరత్నంఅమ్మి అరూకలుఅన్నీపెట్టుకొనికావలశినవస్తువులుకొ నుక్కొనియథేస్టముగాఅనుభవిస్తూవుండిమరికొన్నాళ్ళకుఆధనం అ యిపోగా సేతిరి ణయినాగుబాముపద్దికి వచ్చిరత్నములుకొంచపో తూవుండెను-తర్వాతవకనాడు మనముకావలశినప్పుడంతాయిక్కడి కివచ్చియీపామునుఅడిగిలేశైక్కొకరత్నముకదాయిస్తుండియీపా మునుచంపివుట్టతొవ్వినట్టయితేయిక్కడవుండేరత్నాలన్నిన్ని వొక్క సారిగానేతీసుకపోవచ్చునని దుర్భుద్ధిచింతచేతమోపెడుగడ్డితీసుకపో యిఆపుట్టమీద వేశి కాల్చి ఆపామునుచంపివుట్టతొవ్విచూస్తేఅందు లోయేమిన్ని లేకపోయెను తర్వాత యింటికి రాగానేదివాణపువారు- యీకష్టలమ్ముకొనేవానికియింతభాగ్యమెక్కడనుంచివచ్చినది వీడికిని తోపముదొరికినదిగాకోలునని- వానియిల్లుసర్వస్వమున్నదోచుకొ నిరి - మనుష్యులుమిత్రద్రోహముచేసేవారుకాబట్టివీణ్ణికిందతొయ్య మనిచెప్పగాయెలుగుపులినిచూచియిట్లనియె -

హోవ్యాఘ్రమాపూర్వకాలమునందుపులినినమ్మికైకపట్టిచచ్చిపో యెను - అదియేలాగంటే- వొకఅడివిలోపుల్మృగాలనుపట్టిభక్షిస్తూ వుండునువొకనాడుకారెయిమునుబట్టితినగాదాని యెముక పండ్లసందు నగుచ్చుకొనివూడిరాకనెత్తుగుబీముకూడినిండామెబ్బచేసెను-అప్పు డుపులినిండామెబ్బ చేత వొకచెట్టుకింద నోరుతెచురుకొని - యీయె ముకయెట్లావూడివచ్చునుయెట్లాబ్రతుకపోతానుయేమిచేతునుఅని - బహుదుఃఖిస్తూఆచెట్టుమీదనొకపిట్టనిచూచి హోహుణ్యాత్మురాలా నేనుయిట్లాప్రయాసపడుతూవున్నానునానోట్లోయెముకతీసినన్న

బ్రతికించితివాడినడిన మున్ను నేను తెచ్చుకొన్న ఆహారములోనీకు కావలసినంత యిస్తున్నాను యింతమాత్రము పకారము చెయ్యమనిప్రార్థించగా ఆపఱికిదయపుట్టిచెట్టుదిగివచ్చిపులినోట్లోచొచ్చిగుచ్చుకొన్నయెముకముక్కనపట్టితీసివేసెను-తర్వాతపులి శ్రమతీరి సుఖముగానుండి దినదినమున్ను తాను తెచ్చుకొన్న ఆహారములో ఆపఱికికావలసినంతఆహారముయిస్తూవచ్చెను - యిట్లావుండగా ఫెకనాడు ఆపులికియెక్కడా ఆహారము దొరకలేదు నాడుతిరుగాఆచెట్టుకిందికివచ్చినోరు దెరుచుకొనిదుకఖపడుతూవుండెను - ఆపఱిపులినిచూచి నేడేమిబహువిచారపడుతున్నావనిఅడిగితే మునుపునీవుచేసినయుపకారం నేనుమరవలేదు- యిప్పుడుతిరుగాపండ్ల సందునయెముకచిక్కుకొన్నది అనిపులిచెప్పెను-అప్పుడుపఱియెముకతీయవలెననిపులినోట్లోచూరగానేపఱినిపులినమిలివేసెనుకాగాపులినిన్నమ్మరాదు-అనియెలుగుచెప్పుచుండగావిజయపాలుడుమేలుకొనెను - అప్పుడు యెలుగుఅతన్నిచూచియిది వరదాకాసీవు నిద్రపోతివిగదా యికమీద నీతొడమీదతలపెట్టుకొనినేనునిద్రపోతానుయెచ్చరికగావుండుపులిమోసపుచ్చునుసీవు దాని మాటలు వినవద్దు అని చెప్పి రాజుతొడమీదతలపెట్టుకొనియెలుగునిద్రపోగావుటిచూచి - పోయిరాచకుమారుడాయెలుగునునమ్మవద్దునిన్న రెండుఝాములవేళ నునేనువకణ్ణితరుముకొనివస్తినివాడుభయపడిచెట్టుయెక్కినవానితో అబద్ధపుబాసలు చేసివాణ్ణియామరించి సాయంకాలం విరుచుకతినెను నిన్నున్నట్లాగేతినవలెనవున్నదిదాన్నిఇనకకిందతోస్తివాదాన్నితినినాపోవనుపోతున్నాను నీవున్నుమీవూరికిపోవచ్చును - అనిచెప్పగా అతడువినియెలుగునుడిగువపఱతోపెనుయింతలో యెలుగుయెచ్చరికెపడికొమ్మలుపట్టుకొనిదిగువపడకుండా చెట్టుమీదనేనిలిచి - తానుడిగువపడకపోవడంచూచిభయపడిరాచకుమారుణ్ణి చూచి - పోయినీవు జడియవద్దునీవు యెంతబ్రోహంచేసినావేమినేనుబ్రోహముతలచను అనిఆదరించెను

యింతలో తెల్లవారెనుపులిన్ని తెల్లనారినదనుకా కాచుకో నివ్వండిఆశ
విడిచి పెట్టిఅడివిలో సంచరించ బోయెనుతర్వాతయెలుగ్గడ్డురాచక
మారుణ్ని చెట్టుదించిఅడివిదాటించిదోవలోవిడిచిచక్క—పోయెను-అం
తటవిజయపాలుడుతానుచేసినమి త్రద్రోహంవల్ల బచ్చిపట్టిసేమిరా
అనేమాటవినాగామరి వెళక మాటమాట్లాడేదిలేదు-విజయపాలుడు
యేమయిపోయెనోఅనిఅతనితండ్రివిచారపడిఅడివితమామున్ను వె
తకమనితనభటులను అంబించినాడు వారు వెతుక్కొంటూవచ్చి రెం
డురూములవేళకు విజయపాలుణ్ని కనుక్కొని మీరుర్రంయేమ
యిపోయెనునిన్నమీరుయెక్కడవుంటిరిఅనివారుఅడగగాపసేమిరా
అనేమాటవినాగావే రేమాటచెప్పకపోయెను - వెతకవచ్చినవాండ్ల
లోకొందరుపోయియీసమాచారంరాజుకుచెప్పిరిరాజువినినిండావి
చారపడిఅతణ్ని యింటికియెట్లాగైనాబలుచుకరమ్మనివుత్తగ్వచేసెను
వారుఅతణ్ని బలుచుకపోయి రాజుకువప్పగించిరిరాజున్ను తనదేశం
లోవున్నవైద్యులను బిలిపించివారికికొమారుణ్ని చూపించెనుయెవరు
న్ను దానికిచికిత్స చెయ్యనేరకపోయిరి అప్పుడురాజు - తమగురుపుశా
రదానందుడైనావున్నట్టయితే ఆయన యీబచ్చి యిడివరకుమాన్పు
మ-అన్యాయంగా ఆయనను లిజ్జచేయిస్తినియిక నేమిచేతునుయీబచ్చి
యెవరివల్లకుదురునుఅని-నిండావిచారగ్రస్తుడైయేకరైనాయీబచ్చి
కుదిర్చితే వారికి నారాజ్యములో సగము రాజ్యమిస్తున్నానుఅనిపట్ట
మంతాచాటించపంచెను-మరునాడుమంత్రిరాజునుచూచి-మనశారదా
నందునికొమార్తెతానుయీవెర్రిమాన్పగలననిసమాచారమంపిన
దిఅయితేఆమెనుపరపురుషులుచూడకూడదుఆమెకుతెర వేయించి తె
రచాటునమనము వుండవచ్చునని-చెప్పెను-రాజు సమ్మతించెను - మం
త్రిన్నిఆశారదానందుణ్ని రహస్యముగా తనయింటికిబిలిపించి తెరవే
యించిరాజునున్న రాచకొమారుణ్నిన్ని బిలిపించి తెరచాటున నిలి
పినుఅప్పుడుశారదానందుడు తెరలోనుండి-సజ్జనులుచెప్పినమాటవినక

పోరాదుఅగస్త్యమువినవలెను - అనిచెప్పగానేరాచకొమారుడు మొదటిఅశ్వమువిడిచివెట్టిసేమిరాఅనిచెప్పసాగెను - తర్వాత సేనలనువిడిచిరాచకొమారుడు సంచరించరాదుసేనలతోకూడానేసంచరించవలెను - అనిశారదానందుడుచెప్పగానేరెండుఅశ్వరాలువిడిచి-మిరాఅనిచెప్పసాగెను - యేంతఆపదవచ్చినప్పటికిన్నిమిత్రద్రోహంచెయ్యరాదుఅని మూడోసారి శారదానందుడు చెప్పగానేమూడుఅశ్వరాలువిడిచి - రాఅనిమాత్రంచెప్పసాగెను - రాజుబుద్ధిమంతుడైయేపనిఅయినా బాగావిచారించి చేశేవాడయితే యిటువంటిఆపదలురావు బాగావిచారించకచేసేవాడుగనక యిటువంటి విసంప్రాప్తమాయెనని నాలుగోతేపశారదానందుడుచెప్పగానేఆనాలుగు అశ్వరాలున్నవిడిచిపెట్టిగురుప్రసాదమువల్లయథాప్రకారముగామాట్లాడసాగెను. అప్పుడుమంత్రిరాచకొమారున్నిచూచినీవుపోయినవిధమేమిఅనిఅడగగాతానుపేటకుపోయినవృత్తాంతంచెప్పెను-ఆవృత్తాంతమువినిరాజుఆశ్చర్యపడి యీప్రకారము అడివిలోనడిచినసంగతినీవుసూచనగాచెప్పితివే నీకు యెట్లాతెలిశెనినిశారదానందులఅశ్వరాలేపేరుపెట్టుకొనితెరలోనున్న శారదానందుణ్ణిఅడిగితేశారదానందులఅభానుమతికొడమొడిమచ్చయెట్లాతెలిశిందోఅట్లాగేతెలిశిందిఅని చెప్పెను - అంతటరాజుఆమాటవిని అయ్యోగురువునుఅన్యాయంగాచంపినివారిప్రభావమువల్లవారికిఅన్నివర్తమానములున్నతెలుస్తున్నవిఅదినేను విచారించక ఆయనరాణివాసద్రోహగదాఅనినిశ్చయముగా యెంచుకొంటిని అని విచారపడుతూ వుండగా మంత్రిరాజును చూచిమీరువిచారపడవద్దుమీగురువును చూడవలెనని మనసువున్నట్టయితే యిప్పుడు చూడవచ్చునని తెరతీశిశారదానందులను చూపించెను-అప్పుడుశారదానందులనుచూచిరాజుబహుసంతోషించిమొక్కిమంత్రినికౌగిలించుకొనిరాజ్యమంతామంత్రినివిచారించుకొమ్మనిశెలవిచ్చితానుగురువున్నమంత్రిన్నిచెప్పినప్రకారంనడుచుకొంటూవుండెను.

అని మంత్రి చెప్పగా విని భోజరాజు సంతోషపడి మంత్రికిబహు మానము చేసి బ్రాహ్మణులకు షోడశమహాదానాలున్ను చేసి పట్నంఅలంకరించుమనిచాటించేటట్టుచేసి - తానుసకలాభరణభూషితుడైసిద్ధులనిర్ణయించిచెప్పినశుభముహూర్తమునందుసింహాసనమునకు పూపదీపాదులు సమర్పించి భేరిమృదంగాదిపంచమహావాద్యములు మ్రోగగా బ్రాహ్మణాశీర్వాదములుగైకొని భోజరాజు సింహాసనమెక్కబోగానే మొదటి సోపానమందుండే ప్రతిమ భోజరాజును చూచియిట్లనియె

. విను మోభోజరాజావిక్రమార్కునికిగలసాహసాదిగుణములుకలిగిలేనేకానియీముప్పైరెండుప్రతిమలుగళసింహాసనమెక్కరాదు నిలువుమనగారాజు ఆశ్చర్యపడి బహుప్రయత్నముచేసిసింహాసనముయెక్కవచ్చేయెక్కవద్దనడానకు హేతువుయేమి విక్రమార్కునికిగల సాహసాదిగుణాలుమాయందులేవాఅని-అడిగెను-అందుకుప్రతిమనవ్వి వోహోహోరాజానిన్ను నీవాస్తోత్రముచేసుకోవద్దుఅందునుంచి తానుచేసినపుణ్యమునశించిపోను అదియెలాగంటే - పూర్వకాలమునందునందన వనుండనే రాజుగలడు అతడుదినమున్ను లక్షబ్రాహ్మణులకుషడ్రసోపేతముగాఅన్నదానంచేయును- ఏకనాడుఆరాజు దగ్గరికినారదమహామునివచ్చిరాజునుఆశీర్వదించిఅతడుచేసేఅన్నదానానికిసంతోషించి యీబ్రాహ్మణభోజనంచేయించడానకుమంటికుండలై తేపరికుద్ధిమట్టు - యిసుకకుండలైతేబహుపరికుద్ధిగానుండునని చెప్పిరాజుచేతయధోచితపూజలందిస్వేచ్ఛావిహారముగాపోయెను - తర్వాతరాజు మంటికుండలు తీసిసారజేయించి యిసుకతోనేకుండలుచేయించివాటితోనేవంటచెయ్యమనివృత్తర్పుచేసెను - పనివాండ్లున్నుఆప్రకారమేచేసిరి-అతనిమాహాత్మ్యమువల్లయిసుకకుండలువిరిగిపోకుండావుండెను - బమ్మటమరికొన్నిదినములకునారదుడుతిరుగాసత్యలోకమునుంచిఆపోవనువచ్చిరాజునుచూచిఆయిసుకకుండలున్నుచూచి

పొ రాజా యిటువంటిపని యిదివరకు యెవరున్నచేయగాచూడను
న్న లేదువిననున్న లేదుఅనిచెప్ప గా రాజువినియిది నేనుచేసినధర్మంవ
ల్లవిఘ్నంలేకుండ జరుగుచున్నది-మరి వైకదానినుంచి కాదు అని చెప్పె
ను -అప్పుడుతానుచేసినధర్మంతానుపొగుడుకొన్నందునయిముకకుండల
న్నిన్నివిచ్చిపోయెను -అదిఅట్లావుండనీ-విక్రమార్కునిగుణాలుచెప్పు
తానువిను- ఆప్రతిష్ఠువచ్చినట్టియి లేవెయ్యివరహాలున్న- స్తోత్రముచేసి
నవానికి పదిహేలవరహాలున్నవిద్యలలో పరీక్షయిచ్చి మెప్పించినవానికి
లక్షవరహాలున్నవిక్రమార్కుడుయిచ్చును - యిట్లావుండగా వైకనా
డువకవిద్యావంతుడువచ్చి రాజునుచూచిబహుప్రకారములుగా స్తోత్ర
ముచేసెనునీవెవరనిరాజుఅడిగెను- వేనుచిన్ననాటిస్నేహితుణ్ణిఆ
రుఅక్షరాలపేరుగలవాణ్ణి-ఆపేరుయెట్లాగంటేచెప్పుతానువిను-చ
తురంగతజ్ఞుడను- మొదటిఅక్షరమువిడిచిలే-తురంగతజ్ఞుడను- రెండుఅ
క్షరాలువిడిచిలే-రంగతజ్ఞుడను-మూడుఅక్షరాలువిడిచిలే-గతజ్ఞుడను
నాలుగుఅక్షరాలువిడిచిలే-తజ్ఞుడను-అయిదుఅక్షరాలువిడిచిలే-జ్ఞు
డను - యీవిద్యలలోపరీక్షపుచ్చుకోమ్మనిచెప్ప పరీక్షయిచ్చి రాజును
మెప్పించెను - అప్పుడురాజుతనకుఆవిద్యావంతుడుఆప్తుడైనందువల్ల
నున్నస్తోత్రముచేసినందువల్లనున్న - విద్యలలోపరీక్షయిచ్చి మెప్పిం
చినందువల్లనున్న లక్షాపద్దకొండుహేలవరహాలుయిచ్చిపంపించెను - అ
టువంటివితరణగుణమునీకున్న ట్లైతేనీవుయీ సింహాసనమెక్క—మన
గానాటికిపోయిమరియొకనాటికిరుభలగ్నమునందుసింహాసనమెక్క—
వచ్చెను-అప్పుడు రెండోసోపానమందుండేప్రతిమయిట్లనియె

విను మోభోజరాజావిక్రమార్కునికిగలసాహసవితరణాదిగుణ
ములునీకులేవుకాబట్టినీవీసింహాసమునెక్క—వద్దునిలువుమనగా మీరా
జుగుణములెటువంటివిఅనిఅడిగెను- ప్రతిమయిట్లనియె- విక్రమార్కు
డురాజ్యముచేశేకాలములోపేగులవాండ్లువిక్రమార్కునివద్దికివచ్చిఅ
య్యా చిత్రకూటపర్వతముదగ్గరదుర్గగుడి ముందరవకబ్రాహ్మడు

హోమముచేస్తున్నాడు యిదివరకు యెన్నాళ్లనుంచిచేస్తున్నాడోయెం
దునిమిత్తముచేస్తున్నాడో తెలియదు అహోమము చేసిన బూడిదెచూ
స్తేపర్వతముపాడుగునవున్నది - అనిచెప్పగావినివిక్రమార్కుడుఅతు
ణంలేకులువాండ్లనువెంట బెట్టుకొనిచిక్రకూటపర్వతానికిపోయి - న
దిలోస్నానము చేసి ఆదుర్గకునమస్కరించిహోమముచేశేబ్రాహ్మ
ణునివద్దికివచ్చినీవుయేమికోరి హోమంచేస్తున్నావుయెంతకాలమాయె
నఅనిబ్రాహ్మణ్ణిఅడిగెను -ఆబ్రాహ్మడు- ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభి
వృద్ధినికోరివెయ్యేండ్లనుంచిహోమముచేస్తున్నాను దుర్గ ప్రసన్న మై
కోరినవరమివ్వలేదని- రాజుతోచెప్పెను-అప్పుడువిక్రమార్కుడుబ్రా
హ్మణునినిమిత్తంఅతడుచేశేపనితానుపూనుకొనిఅతడుచెప్పేమంత్రాలు
తానుచెప్పి హోమముసేయగాదుర్గఅప్పటికిన్ని ప్రత్యక్షముకాకపో
యెను - తర్వాతతనశిరస్సుఅయివాకోశిహోమము చేతామనియెంచు
కొనితనచేతిఖడ్గముతోశిరస్సు తెగగోసుకోబోయ్యేసమయానదుర్గ
ప్రత్యక్షమైవద్దువద్దు రాజానీసాహసానికిమెచ్చితిననిఅతని చేతులు
గట్టిగాబట్టుకొనిశిరస్సుఖండించుకోకుండా చేసినీకుయేమివరముకావ
లెనోయిస్తానుఅడుగుమనెను-అప్పుడువిక్రమార్కుడుదుర్గంజూచి
యీబ్రాహ్మడుబహుదినములనుంచినిన్నుగూర్చిహోమముచేస్తున్నా
డేఅతనికియెందుకుప్రత్యక్షంకాకపోయినావుఅనిఅడగగాఅతడుచప
లచిత్తుడుకాబట్టిప్రత్యక్షముకాలేదని రాజుతోదుర్గచెప్పెను - అ
యితేనాకుయివ్వవచ్చినవరముయీబ్రాహ్మణునికియివ్వవలశినద
నిదుర్గతోచెప్పిబ్రాహ్మడుకోరినవరములన్నిన్ని యిప్పించిఅతడిచే
తసెలవుతీసుకొనివిక్రమార్కుడుతనపట్టానకువచ్చెను - యిటువం
టిగుణాలునీకుకలవాఅని ప్రతిమఅడిగేటప్పటికిలగ్నముమించిపోయె
నుగనకభోజరాజుతనయింటికిపోయెను.

మూడోసారిమంచిలగ్నమువిచారించుకొనిసింహాసనముయెక్క
వచ్చేభోజరాజునుచూచిమూడోసోపానమందుండేప్రతిమవిక్రమా

కూనికిగలిగినసాహసవితరణాదిగుణములునీకుతేవ్వఅటువంటిగుణము
లుగలవారేకాని యీసింహాసనముయెక్కగూడదు - నిలువుమనగా
మీరాజుగుణములెటువంటివోచెప్పుమనిభోజరాజడిగినప్రతిమయి
ట్లనియె

మారాజుకుదైవసహాయమున్నకలదుదైవసహాయముగలవారికి
అసాధ్యమైనపనిలేదు - తొల్లిగాళికుడనేరాజుదైవసహాయముచేతనుశ
త్రురాజులనందరినిన్నిజయించిరాజ్యముచేయలేదాఅదియేలాగంటే-
ప్రతాపనిధియనేపట్టణముకద్దు - అందుబృహత్సేనుడనేరాజురాజ్యప
పాలనచేస్తూవుండెనుఆరాజుకుసులోచనఅనేకూమార్తెగలదు - ఆ
చిన్నదాన్నిబహుగారాబముతో పెంచి యీడురాగానేపెండ్లిప్రయ
త్నములుచేసిరి తానుయెవ్వరినీపెండ్లిచేసుకొనేదిలేదుశ్రీకృష్ణుడు
నాకుభర్తగావలెననిలచిన్నతీతండ్రితోచెబ్బ శ్రీకృష్ణస్వామినియెల్ల
ప్పుడున్నధ్యానముచేస్తూవుండెను - ఆవర్తమానముగాళికుడనేరా
జువినివకకంసాలవానితోస్నేహముచేసుకొనిశ్రీకృష్ణునికివుండేశంఖ
చక్రాలుమొదలయినవిన్నికిలుగరుడవాహనమున్నచేయించుకొనిఆ
శంఖచక్రాదులుధరించిగరుడవాహనమెక్కిసులోచనయుండేమేడ
మీదవచ్చివాలెను-అప్పుడతన్నిఆమెచూచిసాత్రాత్తు శ్రీకృష్ణస్వామి
చూరుతనభక్తికిమెచ్చితనకుప్రత్యక్షమయిరిగదాఅనితనతల్లినిన్నితండ్రి
నిన్నిఅక్కడికిబలిబించుకొనిఆకపటకృష్ణునికిసకలోపచారములున్నచే
శితనకుయిష్టార్థసిద్ధిఆయెనని సంతోషించిఅతన్నిపెండ్లాడిసుఖము
గానుండెను-తర్వాతపరరాజులలోకొందరుయీబృహత్సేనునికిశ్రీకృ
ష్ణుడుఅల్లుడైనాడుకాబట్టిమనముమనుపటివలెఅలత్యముగావుండగూ
డదులని - దెరచిమాటాయాటాపన్ను తెచ్చియివ్వసాగిరి-కొందరు
మనముభయపడవలసినదేమిగనకబృహత్సేనునిమీదికిదండెత్తిపోదా
ము శ్రీకృష్ణునిచేతయుద్ధములోచంపబడ్డట్టయితేవైకుంఠముకద్దుదాని
కిసంశయములేదని-యెంచిమహాధైర్యమునతమసేనలతోగూడుకొని

బృహద్బలుని పట్టుంబోడికియుద్ధసన్నద్ధుడై వచ్చి కోటముట్టడి వేశిరి
అప్పుడు బృహద్బలుడు తనఅల్లుడైనకపట కృష్ణునివద్దికిపోయి-శ్రీకృష్ణ
హనుభాకాపేనునీసాధారవిందములేనమ్మువున్నానుయిట్లావుండగావ
న్నుశత్రువులుబాధించ వచ్చినారు నమ్మినవాణ్ణి కాపాడవలెనుఅని-బ
హుదీనుడై స్తోత్రముచేయుగా-మంచిదినీవు పోయియుంట్లోవుండుయిది
గోనేనుయీతృణంపోయిశత్రు సంహారముచేసివస్తున్నానని చెప్పి అ
తసుశంఖచక్రాదులుధరించిగరుడవాహనమెక్కినులోచననుతాను
వచ్చేమట్టు కయుంట్లోనే వుండుమని లాకాశమార్గానపోయిశత్రు
వులనుచూచి దిగులుపడి - నేను యీవేషం వేసుకొనియీస్త్రీకోప
మేల వచ్చితిని వస్తిబోదీన్ని తీసుకొనినాడు నాదేవేచి నాబోవను నేను
చేలపోక పోతిని మోసమువచ్చెనుయిక నేమిచేతును చ్రీకృష్ణుని
వేగతిఅని - కృష్ణుని ధ్యానము చేసెను - అప్పుడు శ్రీకృష్ణస్వామి వా
నికి ప్రత్యక్షమై-మంచిదిధుడియవద్దుఅనిఆశత్రువులనందరినిన్నితనచే
తిచక్రముచేతసంహరించి-నీకుకావలసినప్పుడునన్నుతలుచుకొంటెనే
నువచ్చినీకోరికెనెరవేరుస్తున్నానని చెప్పి అంతర్ధానమైపోయెను -త
ర్వాతయీగాళిపుంపుయింటికివచ్చెను - అతనిభార్యానున్నుఅత్తామా
మాఅందరున్నుచూచి అతణ్ణి తమపాటిదైవమనిపూజించిరి -
అదిఅటుండనీమారాజుఅశ్వమేధయాగముచెయ్యవలెననియత్నము
చేసిఆసమాచారము దిక్కు దిక్కులకున్నుఅంపించగా ఆయాదే
శపురాజులునానావిధములైనకానుకలుతీసుకొనివచ్చిరి - తర్వాతస
ముద్రునివద్దికితనపురోహితుణ్ణిఅంపెను - సముద్రుడున్నుపురోహి
తుణ్ణిచూచి-రాజుసమాచారముపంపించినప్పుడుఅశ్వమువావలసి
నదే అయితే నేను మేరతప్పి రారాదుగనక కానుకమాత్రమిస్తు
న్నాను నేను వచ్చినట్టేయెంచుకొండిఅని - నాలుగురత్నాలుఅతని
దగ్గరయిచ్చి -యీరత్నము నేనను చూచునుయీరత్నము వ
స్త్రములుసొమ్ములుమొదలయినఅలంకారములనుచూచునుయీర

త్నమయెంతమంది కైనా సత్రసోపేతముగాభోజనముపెట్టునయా
రత్నముధనముగూర్చునుఅని - నాలుగురత్నాలమహిమానున్నచె
ప్పిపంపించెను - తర్వాతబ్రాహ్మణుడుయీవృత్తాంతమంతావిక్ర
మార్కునితోచెప్పిరత్నములుయివ్వగాదేవిక్రమార్కుడుసంతోషప
డియిందులోనీపుణావలసిన రత్నముకైకటియెత్తుకొమ్మనిబ్రాహ్మడితో
చెప్పెనుఆబ్రాహ్మడుయింటికిపోయిలోచనచేసుకొనివచ్చియేరత్న
ముకావలెనోచెప్పుతానుఅని తనయింటికివచ్చియీసమాచారము
కొడుకుతోనున్నకోడలితోనున్నభార్యతోనున్నచెప్పెనుకొడుకునే
ననుగూర్చేరత్నముతీసుకొమ్మనిచెప్పెను. కోడలు వస్త్రములుసొ
మ్ములుమొదలయిన అలంకారమంతగూర్చేరత్నముతీసుకొమ్మనిచె
ప్పెను - భార్యసత్రసోపేతముగాయెంతమందికైనాభోజనముపెట్టే
రత్నముతీసుకొమ్మనిచెప్పెను - ఆబ్రాహ్మణునికిధనముగూర్చేరత్న
ముతీసుకోవలెననిఅక్కడ్డు-బిమ్మటఆవుకోహితుడురాజువద్దికివచ్చితన
కోడలియొక్కానున్నకొడుకుయొక్కానున్నభార్యయొక్కానున్ను
అభిప్రాయములురాజుతోచెప్పిధనముగూర్చేరత్నముయివ్వమనిరాజు
నుఅడిగెను - అప్పుడురాజునవ్వినాలుగురత్నాలున్ననలుగురికిన్ని
యిచ్చెను తాబట్టియిటువంటిగుణాలునీయందులేవుబొమ్మనెను - అంత
టభోజరాజు ముహూర్తం మించిపోయెనుగనకయింటికిపోయెను.

నాలుగో సారిశుభలగ్నమువిచారించుకొనిసింహాసనమెక్కవచ్చే
భోజరాజునుచూచినాలుగోసోపానమునందుండే ప్రతిమయిట్లనియె.
విక్రమార్కునికిగలిగిన సాహసవితరణాదిగుణాలునీకుగలిగివుంటేక
దాయీసింహాసనముయెక్కవచ్చునుమారాజుగుణములెటువంటివం
టే: ఉజ్జయినీపట్టణములోవిలోచనుండనేబ్రాహ్మణుడుకలడు అతని
కిబిడ్డలులేకయీశ్వరుణ్ణిఆరాధించివరమువడసివకకొమారుణ్ణిగను
క్కానెను - అతనికిదేవదత్తుడనేపేరుపెట్టెను వేదశాస్త్రములు మొద
లయినవిద్యలంతాచెప్పెను - అటుతర్వాతవకనాడుదేవరాజుపూ

లుగోసుకొని సమిధలు విరుచుక వస్తామని దేవదత్తుడు దూరానవుం
డేఅడివికిపోయెను . అడినము విక్రమార్కుడు వేటాడవచ్చిమృగ
ములను తరుముకొని సేనలను వెనక విడిచి బహుదూరముపోయిత
ర్వాతయెండచేతదప్పిదాహముగాని దేవదత్తునిసమీపానికివచ్చెను . అ
ప్పుడు దేవదత్తుడురాజు పుదాహముదీరేటట్టుగామరచినీళ్లున్న ఉళ్లి తీ
రేటట్టుగాపండ్లున్న తెచ్చియిచ్చి గుర్రాన్ని చేతపట్టితీసుకపోయిమా
ర్గములోవిడిచిపెట్టెను.తర్వాతవిక్రమార్కుడు చాలా సంతోషించి
యింటికిపోయి దేవదత్తుణ్ని బలిపించివకగ్రామమిచ్చియింకానుండర
మపకారముచేస్తానుపొమ్మనెను.మరినింతకాలానకు దేవదత్తుడురాజు
ముందర చేస్తానన్నఉపకారంచూతామని.పరీక్షార్థముగాఆపట్నం
లోవైకరాచకొమారుణ్ని కానకుండాయెత్తుకవచ్చిదాచిరాచకుమా
రుడిసొమ్ములు అంగట్లోపెట్టి అమ్ముతూవుండెను . ఆసమయానత
లాలుపోబడిబట్టుకొనివెళుకొంటూవచ్చిఆసొమ్ములుచూచి అసొ
మ్ములతోకూడా దేవదత్తుణ్ని పట్టుకొనికట్టికొంచపోయిపొంగచిక్కిన
నివిక్రమార్కు నిదగ్గరవిడిచిరి.అప్పుడారాజు దేవదత్తుణ్ని చూచియి
టువంటి పనియేల చేస్తివని కట్లు విడిపించినీకుశానాప్రత్యుపకారముచె
య్యవలెనినివంటినియాసొమ్ముకోపరంరాచకొమారుణ్ని చంపితివి
యానేరంమన్నించితినిపొమ్మనగాదేవదత్తుడుయింటికిపోయిరాచక
మారుణ్ని వెంటకవచ్చిరాజు సముఖానవుంచిమీరుమునుపుయింకా
బహుప్రత్యుపకారముచేస్తామని చెబ్బవుంటిరేఅమాటమీరుమరిచి
నారోయే మోచూతామని చేయరానితప్పుచేసినవాణ్ని గావుంటిని
అనిచెప్పగారాజునవ్వి అతనికియింకాకోరినధనమంతాయిచ్చిసంతో
షపరిచిఅంపించెను కాబట్టిఅటువంటి గుణములునీకులేవుతిరిగిపొమ్మన
గాఅలగ్నముమించిపోయెగనక నాటికిభోజరాజుయింటికిపోయెను

అయిదోసారితిరుగామంచిముహూర్తమువిచారించుకనిసిం
హాసనముయెక్కపోగాఅయిదోసోపానమునందుండేప్రతిమభోజరా

44463

జును చూచి విక్రమార్కునికి గల పౌదార్యాదిగుణములు లభ్యం చేసే
-ఈగింహాసనమెక్కవలెనులేకుంటేయెక్కడూడదులేమనగుణమువె
టువంటివంటివాచెప్పుతానువినుమనియిట్లనియె- పైకనాడువిక్రమా
ర్కమహారాజుకొలువైయుండగారత్నాకరుడనేవర్తకుడుపదిరత్నాలు
తెచ్చిరాజుచేతియిచ్చియివిమిగ్గుపుచ్చుకొంటారాఅనిఅడిగినంతటవా
టివెలయేమనిరాజువాణ్ణిఅడిగెను - వాడురత్నాలవెలబాగాతెలియ
కపదిరత్నాలున్నలక్షవరాలనిచెప్పెను - అప్పుడురాజురత్నములపరీ
క్షబాగాకుశలుడైనవాడుగనకయీవర్తకుడుపేటవెలబాగాతెలియక
చెప్పినాడువీణ్ణిమనముఅన్యాయముచేయ్యరాదనివాటిచేసువెలఎది
రత్నాలకున్నపదిలక్షల్నవరాలుయిచ్చెను - ఆవర్తకునిండాసంతో
షపడిమరిన్నితనవద్దలేకరత్నములన్నుండగాఅదిరాజుకుకోసరుగాయి
చ్చెను - దాన్నిరాజుతీసుకొనిదానికిన్నిక్షలిగినవెలయిచ్చియీరత్నము
వంటిరత్నాలుయింకానిదగ్గిరవుండేమోపదిరత్నాలుకావలెనుయి
వ్వనిచెప్పెను - యిక్కడనేవుతమవుల్లోతమయింట్లోవున్నవి యి
క్కడికితమవూరుయెనభైఆమడవున్నదితనతోటూడాఒకమనిషినిఅం
బించినట్టేలపదిరత్నాలున్నయిచ్చిఅంబస్తున్నానివర్తకునుచె
ప్పెను - అంతటరాజుఆపదిరత్నాలకుకలిగినవెలముండుగావర్తకుడి
కియిచ్చితనదగ్గిరవుండేఅసహాయశూరుడనేపేరుగలబంటునుపిలిచి
యీవర్తకునితోటూడానీవుపోయియితనుయిచ్చినరత్నాలునీవుతీసుక
రావలసినడియితనిన్నూరుఫలానిదియెన్నాళ్లకుపోయిరాగలవుఅనిఅడి
గెను- వాడుయిన్నిదినాలకువస్తానునిడువుచెప్పెను -అడువుప్రకారం
రాకపోయినట్టాయెనానిన్నుమున్నుంచనిచెబ్బరాజువాణ్ణిఅంపిం
చెను-వాడుఆవర్తకునితోటూడాపోయిఅతనుయిచ్చినరత్నాలుతీసుక
నితిరుగారాజువద్దికివస్తూవుండగాదోవలోవర్షాలచేతవాకయేరురాని
వ్వకపోయెను - ఆయేటివద్దికివచ్చేవరకుసాయంకాలమయినది - అ
క్కడపడవవాణ్ణిబిలిస్తేసేనుయీవేళప్పుడురానుడయమైనవెనకవ

స్తానని చెప్పెను . ఆదినము రాత్రి రాజు దగ్గరికి చేరకపోతే గడువుతప్పు
తుందిఅక్కడికి రాజువుండేపట్నం రెండామడవున్నది - కాబట్టిఆ అస
హాయశూరుడునిండావిచారగ్రస్తుడైతిరుగాపడవవాణ్ణిపిలిచినేనువి
క్రమార్కమహారాజువద్దికిపోవలసినవాణ్ణిఫలానిన్నూళ్లోవ్రండేఫ
లానివర్తకునిదగ్గరినుంచిరత్నములుతీసుకపోతున్నాను నేడురాజుదగ్గ
రయిరత్నాలుయివ్వకపోయినట్టైతేనాపదండనవచ్చును కాబట్టిపడ
వవెయ్యమనిచెప్పెను - విక్రమార్కమహారాజుఅయితేనేమినాపుభ
యమానీపదండనవస్తేనాపయేమయినావిచారమానీవురత్నాలుకొం
చపోగానేనావల్లోయే వైనాపడుతున్నధానేనుయిప్పుడుపడవవే రేది
లేదుపొమ్మనిపడవవాడుచెప్పెను - అప్పుడీబంటువకవరహాయిస్తాను
యేరుదాంటించుమనెనుఆపడిరత్నాలలోఅయిదురత్నాలుయిస్తేయేరు
యిప్పుడుదాటిస్తాననిపడవవాడుచెప్పెను - మంచిదిరత్నాలుయిస్తేయె
క్కడబోయ్యానియిప్పుడుమనకార్యము గడవడంగాప్పఅనియెంచిఅ
ట్లాగేవాడుఅడిగినప్రకారంఅయిదురత్నాలున్నవాడికిమనసువచ్చి
నవిగాయిచ్చిపడవమీదమెక్కియేరుదాటిఆరాత్రే రాజుదగ్గరికివచ్చి
అమ్యానేనువచ్చినాననిసమాచారముతెలియచేశెను- మంచిదియీ
రాత్రినీవుయింకిపోయిరేవుడుదయమానరమ్మనిఆరాజుఆజ్ఞాపించెను
ఆప్రకారంమనాడుడుదయమానఆబంటురాజుసముఖానవచ్చిఆఅ
యిదురత్నాలను రాజుముందరవుంచితానుపడవవాడికిఅయిదురత్నా
లుయిచ్చియేరు దాటివచ్చినసంగతిచెప్పుతూవుండగాఆపడవ వాడున్న
వచ్చితానుతీసుకొన్నరత్నాలుఅయిదున్నురాజుసముఖానవుంచిమీ
బంట్రవుతు యొక్క గుణం కండామనిరత్నాలుతీసుకొంటినిమీపొ
మ్మనిపంచెనెనుఅపరాధముక్షమించవలెనుఅనగా రాజు నవ్వి మా
బంట్రవుతుయిచ్చినదిమేముయిచ్చినట్టేనని వానికి ఆఅయిదురత్నాలు
న్నుతిరుగాయిచ్చిఆజ్ఞకుపెరచివచ్చినఅసహాయశూరుణ్ణిమెచ్చుకొనిక
డమఅయిదురత్నాలున్నఅతనికియిచ్చియింకావేరేబహుమానము

న్ను చేసి అభించెను - యిట్టువంటిగుణములునీకున్నట్టయి తేయీసిం
హాసనమెక్క- వచ్చునని చెప్పగా యింతలో తానునిశ్చయించుకొన్న
ముహూర్తముమించిపోయెను - గనకభోజరాజుయింటికిపోయెను

అరోసారిమంచిలగ్నమువిచారించుకొనిసింహాసనమెక్క-వచ్చే
భోజరాజునుచూచిఆరో ప్రతిమయిట్లనియె - ఓరాజానీవై తేబహు
త్వరగాసింహాసనమెక్క-వస్తున్నావువిక్రమార్కునికిగలసాహసాదిగు
ణములుకలవారేకాని యితరులు యీసింహాసనమెక్కే- టందుపలి
హుడులుగారు-నీకుఅగుణములు న్నట్టయితేయీసింహాసనమెక్క-వ
చ్చునులేయనగుణములయ్యేటువంటివనిఅడిగితేచెప్పుచున్నానువిను
ఒకనాడువిక్రమార్కుడుముకుందవన మనేవనానికిసపరివారముగా
పోయివిలాసముగాసంచరిస్తూవుండేసమయములో వైశాఖమునబ్రా
హ్మణుడువచ్చి వోయిమహారాజా నేనుఅనేకసంవత్సరములుదుర్గా
నుగురించితపస్సుచేస్తినతర్వాతదుర్గవాకుప్రత్యక్షమైయిక్క-దికిగొ
న్నిదినములకువెనకనువిక్రమార్కుడనేరాజురాబోతున్నాడుఅతణ్ణి
అడిగితివంటేనీవుకోరినకోర్కెలు నెరవేర్చుననిచెప్పెనుకాబట్టిమీ
రాకనిరీక్షిస్తూవున్నానునాభాగ్యవశమువల్లనేటిదినంయిక్క-దికివచ్చి
తిరిఅని-చెప్పగారాజువినిమంచిదినీకుయేమికావలెనోకోరుమనెను -
యీవనానకుసమీపముగా చండికాపురమనేపట్టణముగట్టించిఆపట్ట
ణానికినన్నురాజును చేసికొంతరాజ్యమునాకిందవుండేలాగునచేయిం
చవలెనని బ్రాహ్మణుడుకోరెను - విక్రమార్కుడుఅతనికోరికెనెర
వేర్చేటందుకుతాను నెలదినములుఅక్కడవుండిశైశపట్టణముగట్టించి
చండికాపురమని పేరు పెట్టిఆపట్టణానికిఅతణ్ణిఅభిషిక్తుణ్ణిచేసిచతు
రంగబలములుఅమర్చిపొక్క-సానికినాలుగుకోట్లధనముయిచ్చికొంత
రాజ్యమున్నుఅతనిఅధీనముచేసిసుఖముగారాజ్యముచేస్తూవుండుమ
నిచెప్పిఆబ్రాహ్మణునికిన్నిఅతనిభార్యకున్ను పకలాభరణములిచ్చితన
నగరానికితాను వచ్చెను -యిటువంటిగుణాలునీకు లేవుగనకపోవ్మనెను
వాటికిభోజరాజుతిరిగియింటికిపోయెను.

యేడ్నోసారి భోజరాజుయెప్పటియట్లశుభలగ్నమువిచారించుకొ
నిసింహా సన మెక్క— వచ్చే సమయ మునందు యేడో ప్రతిమ అతణ్ణి
చూచి యిట్లనియె - వైూయి రాజా విక్ర మార్క మహారాజు గారి
సాహసాదిగుణములుకలపాడవైతివాయీసింహా సన మెక్క—వచ్చను
లేకుం టేయెక్క—రాదు లీమన గుణము లెటు వంటివం టేవిను ము-
డుజ్జయినీపట్టణ ములో ధనదుడనే కోమటి గలడు వాడుబహు ధనము
సంపాదించికష్టము చేయ వలెనే తలంపు గలవాడైధర్మకథలు వినుచు
న్నయథావిధిగాసమస్తదానములుచేయుచున్న సమస్తతీర్థ ములయందు
స్నానముచేసే టందుకోసరముతీర్థయాత్ర జేలు వెళ్లి మార్గముబ
ట్టిపోతున్నమార్గ ములోనొక భైరవుని గుడిచూచిఅక్కడగుడిపూ
పమునొకకొలనువుండగాదాంట్లోస్నానముచేసిఆగుళ్లోకివచ్చి భైర
వునిదర్శనముచేసుకొనిఅక్కడనొకశాసనముచూచెను-యెవ్వడైనా
యీగుళ్లోతనతలతానే తెంచుకొంటేయీగుడిముందరపడివుండే స్త్రీపు
రుషులొక్క— రెండు మొండెములున్నవే రేవే రేవుండేతమతలలతో
గూడుకొనిజీవించునుఅనిఆశాసనములోవ్రాశివుండెను - అదిఆక్కా
మిటివాడుచదువుకొని గుడివెడలి వచ్చిగుడిముందర మొండేలున్నచూ
చిఆశ్చర్యపడిఅక్కడనుండవెళ్ళిచిలవతలపోయిఅనేకధానములు చేసి
తర్వాతసకలతీర్థములుసేవించుకొనితిరుగాడుజ్జయినీనగరమునకువ
చ్చియీదోవలోభైరవునిగుళ్లోవ్రాశివుండిన శాసనపుసంగతియావత్తు
న్నవిక్ర మార్కునితో చెప్పగా లావింతచూచి వత్తామని విక్ర మా
ర్కుడుతనపట్టణముబైలు దేలిపోయిఆభైరవునిగుడివద్దికుంటలోస్నా
నముచేసి గుడి ముందరికి వచ్చి అక్కడపడివుండే మొండేలున్నతలకా
యలున్నచూచిగుళ్లోకిపోయిఆశాసనము చదువుకొని వైకరికిడుపా
రముచేయని శరీర మెందుకని తనచేతిఖడ్గముచేతతనకంఠము తెగవే
సుకోబోయ్యే సమయానరాజుసాహసానికిమెచ్చి భైరవుడుప్రత్యక్షమై
రాజుచెయ్యిపట్టుకొనినీకువరమియ్యస్తానుఅడుగుమనెను - యీనీగుడి

ముందరపడివుం డే మొం డ్తెముఖను బ్రతికించ వలసినదియి దేనాకుకావ
లసినవరమునాకువే రేకోరిక లేదని భైరవునితో రాజు చెప్పెను - అతని
పరోపకారబుద్ధికిభైరవుడునిండాసంతుష్టుడై ఆ మొం డే లను బ్రతికిం చె
ను-అప్పుడురాజుమహాసంతోషపడిఆ దేవునికిప్ర దక్షిణనమస్కార ము
లుచేసిస్వామీనాపూర్వ జన్మకృతపుణ్యమువల్లమీరు ప్రత్యక్ష మయి
తిరినేనెరకటిఅడుగుతు న్నాను - యీస్త్రీపురుషులుయెవరయేమికా
రణముగాయిట్లా మొం డేలయిపడివున్నారుయిప్పుడుపీచుబ్రతకడమే
మియీసంగతిమాకవత్తున్ననాకుదయచేసిచెప్పవలెను- అనిభైరవుణ్ణి
అడడగా భైరవుండిట్లనియె.

రత్నోద్భవుడనేకోమిటిశెట్టికలడు అతడు వాడకేరముపోవలెననితన
చుట్టాలతోకూడా ప్రయాణమై పోతూ మార్గములోవుం డేయీ
గుడిదగ్గిరదిగినాడు ఆసమయానమని యొక కోమిటి శెట్టివచ్చి వా
రువుం డే దిక్కున నిలిచి వుండగా రత్నోద్భవుడు చూచిఅకోమటినిఈ
చూండుమనిమీరుయే దేశాననుండివస్తున్నారుయెక్కడికి పోతున్నా
రుమీదేవూరుమీపే రేమిఅని అడిగెను - నేనుమగధ దేశాన్నుంచివ
స్తున్నానురత్నద్వీపానకుపోతున్నాను - మావూరుసుధాకరమనేపేరు
గలది వాపేరుచంద్ర కేతుడుఅనిరత్నోద్భవునితోఆకోమిటివాడు చెప్పె
నుఅక్కడికియేమినిమిత్తముపోతున్నావనిఅడిగెను-అరత్నద్వీపములో
నెరకకోమిటివావియింటపద్మావతిఅనేకన్యకవున్నది అడిబహు చక్క
నిదని నేనువినిదాన్ని పెండ్లిచేసుకొందామని పోతున్నాను నేనుత్వరగా
పోవలెను - అనిచంద్ర కేతుడులేచి ప్రయాణము కాగారత్నోద్భవుడు
ఆమాటలు విని ఆపదుచుపైన భ్రాంతిపడినీవు యెందుకుపోకావులేచిన్న
దాన్నినాకువివాహము చేసి యిస్తామని దాని తల్లిదండ్రులు సమ్మతించి
మాటయిచ్చి వున్నారుయిప్పుడుల్లుండి ముహూర్తమని జాబున్నావ్రాసి
అంపించినారుకాబట్టినేనుమాచుట్టాలనందరినిన్నీ వెంట బెట్టుకొనిపో
తున్నానుసీవుతిరిగిమీవూరికిపొమ్మనిచంద్ర కేతునితో చెప్పెను - అంత

ట - నేను చేశిన ప్రయత్నానకు యిట్లాఅడ్డంకిమాటలు చెబ్పినడమం త్రానవిఘ్నము చేయ్యవచ్చి నావా అని - రత్నోద్భవుణ్ణికోపం చు కొనిఅతడురత్నద్వీపానకుపోయెను - తర్వాతరత్నోద్భవుడుయీగుడి ముందరనిలిచివ్రొ భైరవమూర్తీఆకన్యక నాకుచేకూడివివాహమైనట్ట యితే నేను పెండ్లిచేసుకొన్న పదిహేను దినములకునాతలనీకుబలియి స్తున్నానుఅని నన్ను ప్రార్థన చేసితానున్నత్వరగారత్నద్వీపానకు పోయెను - ఒమ్మటవారిద్దరున్నుపండ్లుపసుపుపట్టించుకొనిమామగారి యింటికిపోక శాలమునండు పోయిరిఅతడువారినిచూచివారుయిద్దరు తెచ్చినది తీసుకొని వారివర్తమానము అడుగుతూవుండేయెడల వొక జంగముపాడుకొన్నిసంపెంగవువ్వులు తెచ్చిలేశెట్టికిశానుకగాయిచ్చెను వాటినిలేశెట్టితీసుకొనిరత్నోద్భవునికిన్నిచంద్రకేతునికిన్నిపంచియివ్వగావారలుయిద్దరున్నుతీసుకొనిరి - ఆపూలనుచంద్రకేతుడుగొబ్బునశిరస్సునధరించెను - రత్నోద్భవుడుభగవదబ్ధతముచేసిఅక్కడవుండే పెద్దలకుకొన్నియిచ్చితానున్నకొన్నిధరించెను - ఆయిద్దరిన్నిచూచిన్న దాని తండ్రిచూచియీయిద్దరిలోయెవరిని పెండ్లాడుతావనికూతురిని అడిగెను - అప్పుడాచిన్నదితండ్రినిచూచి అయ్యాయిప్పుడుమీరు యిచ్చినపుష్పములుచంద్రకేతుడువారికెధరించుకొన్నాడు - రత్నో ద్భవుడుభగవదబ్ధతముచేసిపెద్దలకున్నుకొన్నియిచ్చి శేషించిన వితా నుధరించెను - కాబట్టిరత్నోద్భవుడుసుగుణుడుగానున్నపడిమందినిపో షించగలవాడుగానున్నతొస్తున్నది - నేనురత్నోద్భవుణ్ణి పెండ్లాడు తాననిచెప్పెను -అప్పుడాశెట్టితనకొమార్తెబుద్ధికిమెచ్చిదాన్నిరత్నో ద్భవునికియిచ్చి పెండ్లిచేసెను - అటుతర్వాతచంద్రకేతుడుతనఘనవ మానమువచ్చెనుగనకశిగ్గుపడిచిన్నబోయితనదేశానకుప్రయాణము కాగా - ఇతడుబహుదూరమునుంచిమనయింట్లోపడుచువున్నది పెం డ్లాడుదామనివచ్చినాడుఇతనికిమనము చిన్నదాన్నియివ్వకఅవమాన ముచేయడముమనకుమంచిదికాదుఅనియోజనచేసిఅతనికిఆపద్భావతి

చెల్లెలినిగుణవతిఅనేదాన్నియిచ్చిపెండ్లిచేసెను. చంద్రకేతుడుఅత్త
మామలచేతశెలవు తీసుకొని ఆగుణవతినివెంటబెట్టుకొనితనదేశానికి
పోయెను. రత్నోద్భవుడున్నతనభార్యనువెంటబెట్టుకొనితనమొక్క
చెల్లించవలెననియూనాగుడిదగ్గరికివచ్చిభార్యనిద్రపోతూవుండగాఅ
ప్పుడక్కడనున్నవారిలోతానుజేసుకొవ్వప్రార్థననున్నతానుయిప్పు
డుమొక్కచెల్లించడమునున్నచెప్పితనతలతానేఖండించుకొనెను. త
ర్వాతపద్మావతినిద్రలేచితనమొగుడితలమాచి అక్కడనున్నవారివల్ల
అతడుతలతెంచుకొన్నవేతువృత్తాంతమువినిదుఃఖించితిరిగియింటి
కిపోతినాపెండ్లిఅయినపది హేనాళ్ళకివచ్చివుట్టినిల్లుచేరెను ఇ
ధియెంతనిభాగ్యశాలినిందింతురు. అత్తవారింటికిపోదామం
టేవారినియెవ్వరినిస్నేహమెగగనుఅక్కడికిపోయినవెనకసేవయే
వరనిఅడిగేవారిలోనే నేనుచెప్పుదునుకాబట్టియెక్కడికిపోవడము
న్నయుక్తముకాదునేనున్నచోటెనిమిషమైనశిరస్సుబలియిస్తున్నా
ననితనతలతెంచుకొనిమృతిపొందెను. తర్వాతనేనువానిఅదిబొంకని
తనానికిన్నిదానిపాతివ్రత్యానికిన్ని మెచ్చియీదంపతులకుపసుయెవ్వరై
నాతనతలతానే తెగవేసుకొన్నట్టయితే యీదంపతులుతిర్గుగాజీవింతు
రనిశాసనముచ్రాసిపెట్టినాను. యీసమాచారమునీవువినివచ్చి
పిరినిత్రవ్వికించినావు అనిరాజుఅనేకదివ్యాభరణములిచ్చిభైరవుడు
సెలవిచ్చిపంపించెను. తర్వాతవిక్రమార్కుడురత్నోద్భవుణ్ణిన్ని అ
తనిభార్యనున్ను తనపట్నానికివెంటబెట్టుకొనిపోయివారికితగి
నమయిచ్చిఅక్కడనేవుంచుకొనిసుఖముగానడిపిస్తూవచ్చెను.
యిటువంటిసాహసాదిగుణములునీకులేవుగనకయీసింహాసనమునీవు
యెక్కగూడదు అనిచెప్పగా అంతట భోజరాజుఆడినమయింటికిపో
యెను.

యెనిమిదోసారిభోజరాజు సుముహూర్తమువిచారించుకొని
సింహాసనమెక్కవచ్చేసమయమునందుయెనిమిదోప్రతిమయిట్లనియె

భోజ రాజా మా రాజునకు కలి గినగుణములు లేనివాడయి తేయా
సింహాన వెక్క—గూడదుమా రాజుగుణములు చెప్పుతానువిను - ఒక నా
డుమా రాజు మంత్రి పురోహితులు మొదలుగాగలవారితో కూటస్థు
యీసింహాసనముమీదనిండుకొలువైయుండగా వేగుల వారునానావి
మాచారములున్న తెలుసుకొనివచ్చి రాజునకుమ్రొక్కి తమరువిన్నవిం
న్న సమాచారములుచెప్పేటప్పుడువేగవంతుడనే వేగులవాడుయిట్లని
యె! మాళవదేశమునసొకకోమటిబహుధనవంతుడు- వాడుబహు ద్ర
వ్యము వ్యయముచేసి వొక చెరువు వేయించినాడుదానికట్ట యోజనము
దూరముదానిలోతు రెండుతాళ్ల ప్రమాణముదానికినీళ్లవరవలుశానా
వున్నవి అయినప్పటికిన్ని యెన్నివర్షాలుగురిసినా యెన్నినీళ్లువచ్చినావ
చ్చిననీళ్లన్నీయింకిపోవడమే కానినిలవడములేదుయిట్లావుండగాతాను
బహుద్రవ్యము వ్యయము చేసికట్టించిన చెరువులోనీళ్లునిలవకపోవడా
నకుదుఃఖించుచుండేకోమటి వానికిఆకాశవాణోయిట్లనియె - ఓయిశె
ట్టీనీవెందుకువిచారపడుచున్నావువిచారపడవద్దుసాహసవితరణాదిస
కలగుణసంపన్నుడైన వానియొక్క కంఠరక్తముతోకలిపినఅన్నము
యీచెరువుకు సమీపమునసుండేదుగ్గుబలియిస్తేయీచెరువునీళ్లు
యేకాలమున్నవట్టిపోకసముద్రమువలెనేవుండును - అనగాశెట్టి
వినియుటవంటిపురుషుణ్ణినేనెక్కడతెత్తును యేమిచేతుమంచిది
కానీసర్వజనాకాంచనమా శ్రయంతిఅనేన్యాయమున్నదిగదాఅని
యోచించి ముప్పైరెండుకోట్లవరహాలుపెట్టిముప్పైరెండుప్రతిమలు
చేయించిఆచెరువుదగ్గిరనుండేదుగ్గుముందరపెట్టించిసాహసవిత
రణాదిసకలగుణసంపన్నుడైన వాడెవడోవాడువచ్చితనకంఠరక్తము
తోకలిపినఅన్నముయీదుగ్గుబలియిచ్చియీబంగారుప్రతిమలను
తీసుకోవలసినది అనిశ్లోకశాసనము వ్రాయించిఆప్రతిమలముందు
గాపాతించినాడు! అని వేగులవాడు చెప్పగారాజువినిదిగ్గునలేచిచం
ద్రాయుధముతీసుకొనిఆవేగులవాణ్ణివెంటబెట్టుకొనిమాళవదేశాని

కిపోయి అవతడు కట్టించిన చెరువు చూచి అక్కడనుండే దుర్గాదేవికి
పోయి దుర్గను సేవించి ఆబంగారు ప్రతిమలను చూచి అక్కడవుండే
శాసనము చదువుకొని యీచెరువు నిండినట్టయితే అనేక ప్రాణులకు హా
యిగాడుండును ఇందుకు గానునాకంతరక్తముయిస్తే నేమాయెనుఅని
ఆపనికిడుద్యుక్తుడైచంద్రాయుధము తళుక్కున మెరిపించగానే అదు
ర్గ ప్రత్యక్షమైఅతనిచెయిపట్టుకొనినీసాహసానికిమెచ్చితినివరమడుగు
ఇస్తానని చెప్పెను - ఈకోమటి శెట్టితొవ్వించిన చెరువునిండేటట్టుగాఅ
నుగ్రహించవలసినదియే దేనాకుఅభీష్టముఇంతకంటేవే రేనాకుకోరిక
లేదుఅనివిక్రమార్కుడుచెప్పెను - అప్పుడుదుర్గయొక్క ప్రసాద
మువల్ల వానలు గురిసివచ్చి నసీళ్లంతా చెరువులో నిలిచి చెరువు నిండె
ను - తర్వాతదుర్గవిక్రమార్కునిచూచి వొయిరాజానీవుపకోపకా
రముచేసేస్వభావముగలవాడవుసూర్యుము ఈప్రకారముగానేఒక
యెలుక తనప్రాణమునకు తెగించి కప్పలను భక్షించేపాముకుశాపవి
మోచనమయ్యేటట్టుచేసికప్పలనున్నకాపాడెను - అదియెట్లాగంటే
చెప్పుతానువిను ——— హిమవత్పర్వతమునదగ్గర ఏకమడుగులో
కప్పలునిండాచేరియుండును - అక్కడికినడిచిమున్నుమూడుతలలపా
ముఒకటివచ్చిఆమడుగులో నుండేకప్పలనుభక్షించిఆమడుగుచుట్టూ
మూడుమాట్లుతిరిగియెవరైనా అదురుగుండెలేని వాండ్లుపరికితనము
లేకుండాతమదేహాన్నితనకుఆహారముగాయిస్తేయీకప్పలనుతినడము
మానుదునుఅనిభాస్తాతానుండేచోటికిపోతూవచ్చును - ఈసమా
చారముఒకకాకివినితనకుస్నేహితుడైనమూషకరాజుతోచెప్పెను -
అయెలుక కాకినివెంటబెట్టుకొనిఆమడుగుదగ్గరికివచ్చెను - నేటిదినము
మూడుతలలపాము వచ్చిచేరి కప్పలనుమింగునోఅనికప్పలన్నీగుంపు
గూడిదుఃఖపడుచుండగా - వాటిదుఃఖముయీయెలుకచూచినిండాదయ
యవచ్చి నేటిదినముఆపాముకు వేనుఆహారమైనిలిచికప్పలనుచంపకుం
డాచెయ్యవలెను నేను ఒకణ్ణిబ్రతికితే నేమిబ్రతకకుంటే నేమిఇన్నిజం

తువ్వలు భక్తుఁడుభక్తుఁడుగదా అనియాలోచనచేసి తిప్పాముపట్టుకొని
ముఖంలో యెత్తుగడానికిచెను - అప్పుడు యీనపాముయున్న పట్టుకొనెను
యెలుక పామును చూచి నేనునీకుఆహారముకాయెదటనిలిచియున్నా
నునన్నుభక్షింపుకప్పలిజోలికిపోవద్దుఅనిచెప్పెను - అప్పుడాపాము
అరూపముపొందిబ్రాహ్మణరూపముధరించిలేచిమూషకరాజానిని
న్నుంచినాకుశాపవిమోచనమాయెను నీవుయింకజన్మమున బ్రా
హ్మణుడవైపుట్టుదువుపూర్వజన్మమునందుదాచిన ధనముఅప్పుడునీ
కుఅనుభవమును - ఆధనముపెట్టినిధిమూషకరాజుడిచేబడగలుగుదీవ
ర్వంచున్నఅనిచెప్పగాయేలుకఆశ్చర్యపడినీవుయేవ్యక్తవనిపుట్టుశాపము
యేలవచ్చెనుపూర్వజన్మమునదాచినధనమునీకుయిప్పిం చెలిచెను -
ఇంకజన్మమున నేను బ్రాహ్మణుడుగాపుట్టడమన్నఅప్పుడుఆధన
మునాకుగరకరమున్న నేనుఆధనముపెట్టినచోటిదీపవృక్షమున్నయిది
అంతాసేవుయేట్లాచెలుమకోండివినాకు తెలియజెప్పుమనిపలికి బ్రహ్మణుడు
శాపవిమోక్షమైన బ్రాహ్మణుడు మూషకమునోనిట్లనియె ———
పూర్వజన్మమునందు నేనుదీక్షితకులమునబుట్టిపెక్కిదినములుఅగ్ని
శనాదులనున్ననిష్ఠుండనైనేనను - తర్వాతఅవూరిఅధికారియింకో
ప్రయోజనముఅయినయెడ్డబ్రాహ్మణుడుదొరకుఆడినమే
నన్నుబలవంతముగానిమంత్రణంకుప్పుకోమనెనుఅయినమాటవినక
పోతేఅధికారిగనక చండించీనిఅనిభయపడిపెప్పుకోగుడ్డయింది
టికిభోక్తఅయినయింకోవేనిల్చిపిలిచినకనుగుప్పుడుకోపంవచ్చినీవుయి
కమీదమాయింటికిరావద్దుత్రవ్యానిలక్షించిఅధికారియింటికిపోతివి
నాతన్నిరసమస్తమైనవిద్యలున్నచదువుకొనిస్వామిబలత్కారముచేయు
కపోతివినాఖర్చిస్తివుమూషకులపోమనిచెప్పుడుభక్షభక్షింపకపోవు నీకు
అనిశపించినాకుశాపమిచ్చెను - అప్పుడునేనుమహాపీనుడనైఅయ్యో
నేను అర్థాపేక్ష చేతపోయినవాదను కానునాతప్పుక్షమించవలెను - నాకుశాపవి మోచనమెప్పటికిఅవునునన్నుఅనుగ్రహించిచెప్పం

డిఅని నేను వేడుకొన గాకుగవ్వ నన్ను చూచియేజంతువయినాసియెదు
రుగానిలిచిఆకప్ప లనుతినవద్దుతన్నుదిను మనిచెబ్బనట్టయి తేఅప్పుడునీ
శాపముతీరిపోవు బ్రాహ్మణుడవౌదువు - నీకుమెదుగుగానిలిచితన్నుభ
యించుమనిచెబ్బన జంతువు బ్రాహ్మణుడై పూర్వజన్మమున దాచినధన
మునుపొందిమూషకేశ్వరమనేగుడికట్టించుసుఅని నాతో చెప్పెను-త
ర్వాతఅది మొదలుకొని నేనుయిట్లాపామురూపమెత్తికప్పలతింటూ
వుంటిని - నేటికి నిన్నుంచినాశాపవిమోచనమాయెను-నేనుయథేచ్ఛ
గాపోతున్నానని చెబ్బలా బ్రాహ్మణుడుపోయెను - అంతటఆమెలుక
ఆకరీరం విడిచిబ్రాహ్మణుడైపుట్టితొల్లితాను దాచినధనమునుపొండి
మూషకేశ్వరమనేగుడికట్టించెను - తాబట్టిఉపకారముచెయ్యవ
లెనేతనుంగుగలాతతమప్రాణమృత్యుభుగామెంచుదుగుఅనిచె
ప్పగానేరాజుదేవికిప్రబలకీర్తినభస్కారములుచేసిచెరువుక
ట్టించినకోమటినిపిలిపించియీముప్పైరెండుబంగారప్రతిమలున్నినీ
వశానఉంచుకొనిముప్పైరెండుకోట్లవరాలకుగుళ్లున్నపత్రములున్న
చ్ఛత్రంబున్నుకట్టించిధర్మముచెయ్యమనిచెలఖిచ్చిడుజ్జయినీనగరము
నకుపోయెనుగనకలితుష్టంటిపాహసవితరణాలునీకు లెవ్వగనకతిరిగిపో
మ్మనగాభోజరాజాయింటికిపోయెను.

మనాడుప్రభుహూతముచిచారించుకొనిభోజరాజుమే
ప్పుచిత్తలెనేసంహాసనమునెక్కగాగాతొమ్మిదోసోపానమునందున్న
ప్రతిమయిట్లనియె ---- ఓరాజవరిత్రమాకునికిగలగుణాలునీకు
గలిగియుండేనేయిసింహాసనమెక్కవచ్చును - లేకుండేయెక్కగూ
డదుఅనునూహలులయిటువంటివిచెప్పుతామువినుము - ఉజ్జయిని
లోవిమలాకారుడనేబ్రాహ్మణుడొకడున్నవాడుతల్లిదండ్రులమాటవి
నకచదువుకొనిపుణ్యతీర్థంబులుగాశరీరశ్రమకుకోపంవచ్చియిటువంటికొడుకువుం
టేనేమిలేకుండేనేమియనికొడుకునిఘాతకోపముచేసితిట్టెను - తర్వా
తఅందునివిరక్తుండైకొడుకులకిరాజ్యంబిచ్చిదేశంమీదబోయెను - కొన్నాళ్లకుఅ

తరువాతవారిదగ్గరనొక అగ్రహారములో చేరి సుమంత్రుడనేబ్రాహ్మ
ణుడాశ్రయించి వారికినిత్యంచెప్పినపనులుచేస్తున్నవారియింట్లోభుం
జెను - యిట్లాపుండగాకొన్నాళ్లకువీనిమీదలాయెనుండి బ్రాహ్మణునికి
దయవచ్చి చదువు చెప్పించవలెనని తలచెను వీనికిన్నిబుద్ధివచ్చిచదువు
కోవలెననిఆశపుట్టెను - బమ్మటిబ్రాహ్మణుడుతనికిసకలవిద్యలుచె
ప్పించిముట్టిపాన్నే చేసి మీతల్లివండ్రులనుచూచి బహుదినాలాయెను
గదానీవుమీవూరికిపోయినారినిచూచిరమ్మని - పెలవిచ్చిపంపించెను - అప్పుముకమలాకరుడు తమవూరికిపోతున్నామా గ్రామవండే
పంథానములలోకిపోయి అక్కడిరాజులను చూచి వారివద్దతనవిద్య
ప్రకటపరిచివారిచేత బహుమానములందికాంచీనగరానకుపోయెను
అక్కడసర్వతీర్థములోస్నానముచేసిపారమేశ్వరునిగుడికిపోయి
అదేవుని సేవించితిరుగా వస్తూవుండేసమయములోఅక్కడొకవైశ్య
శ్యవచ్చెను - దాన్నిచూచి ఇతడు మోహించితనఅభిప్రాయముదానికి
తెలియచేసెను అప్పుడావైశ్యయితన్నిచూచిఇతనొకరాజకుమారుడు మో
హించిమున్నాడునావద్దికెవగైనావస్తుభాగ్యమిచ్చునుకాబట్టినీవునా
తోకూడారావద్దుప్రాణమతల్లిచుకోనిపొమ్మనెనుఅంతటఅతడుజ
యినికివచ్చితల్లిదండ్రులకు నమస్కరించి తానునేర్చినవిద్యలుచెప్ప
గావారుసంతోషించి రాజుదగ్గరికికొడుకునుబాలుచుకోనిపోయిరి - అ
ప్పుడావిక్రమశూరుడుఇతడన్నిచూచియేయే దేశాలతిరిగినావుయే
మేమివింతలుచూచి నావుయేమేమిసేచూశొన్నావనిఅడగగాతా
నుతిరిగినదేశాలున్నితానుచూచినవింతలున్నితానుసేచూశొన్నవి
ద్యలున్నరాజుతోచెప్పితర్వాతతనిచేతతానుచూచినవైశ్యనొక్క
వర్తమానమున్నచెప్పెను - అదివిని రాజుఆశ్చర్యపడికమలాకరు
డ్నిపంటపెట్టుకొనిపంచికిప్రవేశించివైశ్యాయంటికిపోయి తనవర్తమా
నమువైశ్యకుతెలుపుమనగాకమలాకరుడువైశ్యతోచెప్పెను - ఆవైశ్య
యిరాజుదగ్గరికివచ్చితనవర్తమానమువిశదపరిచెను - అప్పుడారా

జ్ఞదాన్నిచ్చూ ఛి నమ్ ప్రయోజన మినుంచిన్నిమ్ శేమి భక్తము శేష్ట మేము
మీ యింటికి వచ్చు న్నాము సీస్నయింటికిపోయి రాత్రికిసిద్ధముగా నుంచు
మని ఆజ్ఞాపించెను - ఆదిమంత్రి తని చెప్పినో నిశ్చన యింటికిపోయి ప
ర్వ్ణ సిద్ధము గానుండెను - తర్వాత రాత్రి వేళ రాజు వేశ్యయింటికిపో యి
దానిచేత చేయబడ్డ ఉపాధ్యాయ ములచేత పంచుకొన్న దైవీనాశన మునిండుటా
వుం చే సమయానఆ వేశ్యను మోహించియున్న రాజుచుడు వచ్చి నేనున
చ్చేయబడికయి దివరకుఅయెంతటి వాడున్న రాజైనభక్తుని నేడుచెవరో వ
చ్చియు న్నారుఅనిమహాకోపముతో పండ్లకొరుకు చుటి రాజున్న రాజు
మీ యింటికివచ్చెను అప్పుడు రాజు తనచేతిబంగారుపాత్రము భక్తు చేత చానిచేతన్న
ఖండించివేసెను - ఆరాత్రి సమయమున భక్తుడు వేశ్యసంగాషపడి
పోయినభక్తుని భార్యవానిన్నంచి నాకు రాజుచుడుకొని వెళ్ళుచున్నచరిత్ర
మారంభమునుండి గా నిమ్ము శేషు పరిత్ర మాంధ్రము నిన్నుజోడించినాము ఆశ్వా
సునికోరి చెప్పితిని చుడుడు వ్రాయబడిన్ బ్బ్ర మోహమునిలయిన భూష
ణాంబరములు రాజునికిన్ని ఇచ్చి రాజుయొక్క ఆజ్ఞ వేశ్య రా జు
యొక్క ప్రజ్ఞచేతనుక్రమముగా రాజుని మనోభిష్టము నెరవేర్చెను - రాజు
ప్రీతియుక్తుడయి వేశ్యకు కొంతధనమిచ్చి వేశ్యచేత పంపివేసి - అంతట రాజు
రాజు యింటికివెళ్ళెను

మర్నాడుదయమున భక్తుడు రాజాస్థానమునకు రాజసింహాసన మెక్క
వచ్చెను - అప్పుడు పరోపకారము చేయుటయే ప్రతిము రాజునుచూచి
యిట్లనియె ——— ఓరాజా శీఘ్రమే నీవు త్వరగా సింహాసన ముపైకి
వచ్చి నన్నుచూడు - యీసింహాసనము ఓ వేశ్యాభక్తయిపట్టువంటిదిమను
ష్యుని క్రిందపడుటవంటిదిగాదు - కాబట్టినామాట్యము గాలంభగుచున్న
యీసింహాసనమెక్కి [redacted] లందుకులవాడు లుగారు - విక్రమార్క మ
హారాజుఆసన్యాయమైనమోహ పవిత్రవాక్యములుగలవాడుగన
కలయమపడి చెప్పుటందుకు ప్రహర్షితుడైనాడు - అట్టివంటిగుణాలనీకు
కలిగినవస్తువయి లేకపోవుట చుడువ్రతరాజుగుణములుయొక్కవంటివంటి చెప్పు

తానువిను - విక్రమార్కుడు రాజ్యమును చేసేకాలములో నొకనాడుభోజుడు అనేకమందిశిష్యులతో గూడా ఆరాజుదగ్గరికివచ్చి రాజునుచూచి రాజు చేతసత్కరించబడి ఆశీర్వదించి కూచుండి ఇష్టకథావినోదంబులం బొద్దుబుచ్చు చుండి రాజుకు జరామరణములు శోకపొయ్యేటట్లు గా నొకపండుయిచ్చి రాజుచేత అంపించబడ్డనాడై సిద్ధుడుపోయెను - తర్వాత నొకబ్రహ్మణుడుయీశమశానచారము వినిమహాజరాభారపీడితుడుగానొకరాజుదగ్గరికివచ్చి అమాత్యానేనుయీప్రకారముగాముసిలితనముచేతనుబాధపడుతున్నాను నాశ్రమనిచారణము చెయ్యవలెను అనివేడుకొనగాఆబ్రహ్మణునిముసిలితనమున్నివణకడమున్నయెగోజడమున్నుఆమాసపడడమున్నుచూచియీపండుయితనికియిచ్చినట్టయితేసుఖించుననియెంచుకొనిఅతనికిఆపండుయిచ్చిదానిమాహాత్మ్యముచెప్పిభక్షించుమనెను అతడుఅదేప్రకారముభక్షించగానే అతనిముసిలితనమున్నుజాడ్యమున్నునివర్తించెను - కాబట్టిఅటువంటి వితరణాదిగుణములు నీకుకలవాఅనిప్రతిమపలకగానేభోజరాజుతిరుగాముంటికిపోయెను

తర్వాతభోజరాజుమరియొకనాడుబహుదొడ్డనుహూతర్తము విచారించుకొనిసకలాభరణభూషితుడైగంధమాల్యాదులుధరించిపంచమహావాద్యకులు మోగగాఆదేవనిర్మితవైనసింహాసనముయెక్కరాగాచూచి పదకొండోసోపానమునందుండెప్రతిమఅతనితోనిట్లనియె——ఓరాజావిక్రమార్కునికికలిగినసాహసాదిగుణములునీకుగలిగితేయీసింహాసనముయెక్కవచ్చును లేకుంటేయెక్కగూడదు-అమనగుణములుచెప్పుతానువిను——విక్రమార్కుడుభూపసంచారముచేసేటప్పుడుఒకనాడునడిచిఅలిసివచ్చిఒకమర్రిచెట్టుకిందకూచుండెను - ఆచెట్టుబహుమూడలున్నకొమ్మలున్నగలదిఆచెట్టుమీద నానాజాతిపక్షులున్నసాయంత్రముకాగానేతమతమగూళ్లలోచేరెను - తర్వాతఆపక్షులలోసంజీవిఆనేపక్షిఅన్నిపక్షులనున్ను

లనున్నచూచిమీరునేటిదినంస్థంచరించబోయిన బోటయేమేమివిం
తలుచూచినారుఅనిఅడిగెను - అందులోకుటుంభరిఅనేపట్టియిట్లని
యె- నేనుఉదయానవింధ్యాటవినిసంచరించబోతిన్నిఅక్కడవకపట్టి
తనచుట్టాలతోగూడానిండావిచార పడుతూవుండగాయీలాగువిచా
రపడడానకుయేమిఆపదవచ్చెనని నేనుఅడిగితిని నాచెలికాడికిఆపదవచ్చి
వుండగానేనుదుఃఖపడుతున్నానునాతోగూడా నాచుట్టాలున్నందుకి
ఖపడుచున్నారనిఆపట్టి చెప్పెను-నీకుచెలికాడుయెవడు-అతనికియే మి
ఆపద వచ్చెనని నేను అడిగితిని - అప్పుడాపట్టి యిట్లనియె - యీ
వింధ్యాటవిలోనాచుట్టాలున్నునేనున్నుఆహారార్థంసంచరిస్తూవుం..
డగాఅక్కడికివచి బోయవాడు వేటకువచ్చిజీవుడుగండెలున్నువురులు
న్నుపెద్దియింటికిపోయెనుమేము వాటినిశానక అందులోతగులుకొంటి
మివకబ్రాహ్మడు సమిధలకున్నువిస్తరాకులకున్నువచ్చిమేముండే చెట్టు
యెక్కివిచారపడుతూవుండేమమ్మునుచూచివిడిచిపెట్టెనునాటినుం
చిఆబ్రాహ్మడికిన్ని మాకున్ను స్నేహముకలిగివున్నది - యీవింధ్య
పర్వతగుహలోవొకరాక్షసుడువున్నాడు- యీసమీపానవొకఅగ్ర
హారమున్నదియీరాక్షసుడు ఆఅగ్రహారికుల ను అందరినిహింసిస్తూ
వుండగావారుఅప్పుడువానికిప్రతిదినమున్ను వొకమనిషివొకబండికిరెం
డుదున్నపోతులగట్టుకొనిఆబండిమీదనానావిధము లైన ఆహారాలువుం
చుకొనివాడువుండేగుహవద్దికిఆబండినితోలుకపొయ్యేదివాడుఆమనిషి
నిన్నిదున్నపోతులనున్ను బండిమీదవుండేఆహారములున్నుభక్షించేది-
యీప్రకారముగావడంబడికెచేసుకొనిరిఅది మొదలు ఆఅగ్రహారికు
లందరున్నువంతు వేసుకొనిదినమున్నువకయింటిమనిషిఆబండితోలుక
పోయ్యేదికాబట్టివాడుమారిమీదికిరాకుండావున్నాడు - నాకు స్నేహితు
డైనబ్రాహ్మడున్నుఆఅగ్రహారములోనేవుండేది రేపటిదినంఅయన
కురాక్షసునివద్దికిబండితోలుకొనిపోవలసినవంతువచ్చినదికాబట్టిమే
మువిచారపడుతున్నాముఅని చెప్పగానేనువింటిని మరియేమిన్నివిశే

ష సమాచారములు తేవుఅనిపు ంభరిఅనే పతి సంజీవిఅనేపతి తో
చెప్పెను - అప్పుపుఆచెట్టుకిందవుండే విక్రమార్కుడు పతిభాష తెలి
సినవాడుగనకదిగ్గునలేచిచం ద్రాయుధముతీసుకొనిఆ బ్రాహ్మణునిర
ంచిరాతుసుణ్ణి సంహరించేనిమిత్తముబండితోలుక వచ్చేమార్గము
లోఊచుండివుండిఅతడుబండితోలుకరాగానే ఖొ బ్రాహ్మడాబండినే
నుతోలుకపోతానునీవు మాయింటికిపొమ్మని బ్రాహ్మణునియింటికిపంపిం
చిదినాముబండి తోలుక పొయ్యేవేళ తప్పించిమరిఘడియతుతోలుకపో
యెను - అప్పుడారాతుసుడు నేడుయింతఆలస్యముగాబండితోలుకరా
వడమేమిఅనిమహాకోపముకోపంద్లుపటపటికొరుకుతున్నవచ్చెనుయీ
విక్రమార్కుడుచం ద్రాయుధము తీసుకొని ఝళిపించి వాణ్ణి తెగవే
తామని ఉద్యుక్తుడుకాగానేఆరాతుసుడు బ్రాహ్మణరూపముధరించి
ఖొరాజానిన్నుంచినాపుశాపవి మోచనమాయెన నెను-అతణ్ణిచూ
చినివెవ్వరునీకిశాప మెట్లావచ్చెనని రాజడిగినతండిట్లనియె———
నేను నేచినవేదశా స్త్రాలుయెవరికిన్ని చెప్పకున్నందునమా గురువుకో
పించివిధ్యపర్వతమున రాతుసుడవైపుట్టిమనుష్యమాంసముభక్షి
స్తూవుందువుగాక అని శాప మిచ్చెను - అందుపు నేనువెరచిఆయ
నకాళ్లమీద పడిఅయ్యా నాపు శాప వి మోచన ముఅయ్యేలాపున
కటాపించండిఅనిప్రార్థించగాకొంతకాలా నపు విక్రమార్కుమ
హారాజుభూసంచారముచేస్తున్నాయిక్కడికిరాగలడురాతుసరూప
ధారివైనన్నుఆయనయెదిరించగానే నీరాతుసత్వముపోయియెప్ప
టిబ్రాహ్మణత్వమువచ్చునుపొమ్మనిగురువులుఅను గ్రహించి చెప్పినా
రువాడుచెప్పినప్రకారం నేడుశాపవి మోచనమాయెను - మీవంటిప
రోపకారులుయీలోకమందుయెవరున్నులేరుఅయితేమీవంటిపరో
పకారబుద్ధిగల వాణ్ణి జీమూతవాహనుడనేవాణ్ణివకణ్ణిచూచి వు
న్నాను ఆయన పరులనిమిత్తముతనదేహముయిచ్చినాడుఅదియెట్టువ
లెనంటే——— హిమవత్పర్వతముదగ్గిరసువర్ణపురమనే పట్టణ

నుగద్దుఆపట్టణమునందుభీకూత కేతను డనేరాజు రాజ్యముచేస్తూ
వుండును. - అతడుకొన్నాళ్ళకులనభార్యతోతపస్సుకుపోయెను - అటు
తర్వాతఅతనికొమారుడు భీకూత వాహను డనేవాడు రాజ్యముచే
స్తూవచ్చెను-అప్పుడుకొందరుశత్రురాజులుఆపట్టణంమీదికిదండెత్తివ
చ్చిరిజేమూత వాహనుడు చతురంగబల ములతో నెట్టుచారిగోజగడం
చేసిఅజగడానవారినిజయించిమృతిబొందినతనచుట్టాలనుస్నేహుల
నుస్నేచూచి యీరాజ్యము కోసముగదా యింతమందికిచావువచ్చె
నుయిటువంటిరాజ్యముకేకపోతేనేనిఅనిరాజ్యము మీదవిరక్తుడైతప
సుచేస్తూవున్నతనతల్లిదండ్రులవద్దికిపోయినమస్కరించితాను రాజ్యం
మువిడిచిపెట్టినసంగతిచారితోచెప్పి వారికిశుశ్రూషచేసుకొంటూవన
ములో నేసంచరిస్తూవుండెను - వకనాడుఆవనమందువుండేముని
కొమారుడైనమధుకరుడనేవాడున్నభీమూత వాహనుడున్నచంద
మూలఫలాదులుతెచ్చేనిమిత్తముఅడివిలోసంచరిస్తూవుండగాఅక్క
డవకనడిపారుతూవుండెను - అసమాపానచంద్ర కాంతపురాళ్లగోడ్డి
నగుడిన్ని బంగారుగోపురాలున్నఅగుపడెనుపిరుయిడ్డరున్నఅగుల్లోకి
పోయిఆక్కడిదుగానునమస్కరించిప్రదక్షిణముచేస్తూవుండగా
వైకమంటపములో వైకకన్యక వీణవాయించిపాడుతూవుండెను - భీ
మూత వాహనుడు ఆగానమునకున్నదానిసౌందర్యానకున్నువెచ్చి
దానియందుమనసుదగిలిఆకన్యయెవరోవిచారించుమనిమధుకరునితో
చెప్పెను - ఆకన్యకచెలికత్తెవీరుమాట్లాడుకోనేమాటల సవ్వడిబట్టిమ
ధుకరునివద్దికివచ్చియీకన్యవిశ్వావసుడనేగంధర్వరాజు కూతు
దీనిపేరుమలయావతియీదేవితనసంగీతానకుమెచ్చితనకు తగినపురు
షుడుదొరికేటట్టుఅనుగ్రహించుమాకఅనేకోరికలతోడినమున్నయిక్క
డికివచ్చివీణ వాయించిపాడుతున్నదియీదేవిమనసులోయెవరినిమా
చ్చువలెనివున్నదోతెలిశినదికాదుఅదిఅట్లావుండనీయీరాచకుమా
రుడుయెవరుజనసంచారములేనియీఅరణ్యమధ్యమందువుండేయీ

గుడికిమొందుకువచ్చెనుఅనిఅడగగామధుకరుడుదానితోనిట్లనియె——
యీరాజుసువర్ణపురమునేపట్టణంమేలేవాడుయితని పేరుజీమూత
వాహనుడు యీయనగుణాలుఆది శేషుని కైనాయెంచదరముగాదు
తల్లిదండ్రులుయీఅరణ్యమందుతపస్సు చేస్తూవుండగావారికి శుశ్రూ
ష చేస్తున్నాకందమూలఫలాదులున్నపూజకుపత్రపుష్పాదులున్నవె
ల్చియిస్తూవుండవలెనని తానున్నాడు నేడుయీరాజున్నునే
నున్నయిట్లావస్తూవుండగా యిక్కడవీణాగానమువినబడెను - ఆ
ధ్వనిజాడబట్టిరాగాగుడిన్నిగోపురాలున్నఅగపడెనుయీగుల్లోకివస్తి
మియీదుగాను సేవిస్తిమినాపేరు మధుకరుడు యీరాజుకు నేనుచెలి
కాన్నిఅభిప్రాయమునీకుతెలిశిందిగదాఅనిజాడగా చెప్పగావినిఆచె
లికత్తెమలయావతితో యీసంగతి చెప్పెను - తర్వాత మలయావతి
ఆరాచకొమారుణ్ణి చూచి అతనిసౌందర్యానకు మెచ్చుకొనితనతం
డ్రిదగ్గరికిపోయిఅతనితోచెప్పితండ్రి అనుమతినిజీమూతవాహనుణ్ణి
పిండ్లిచేసుకొనెను - ఆరాజుపగటియందుతల్లిదండ్రులకు శుశ్రూషచే
స్తూరాత్రియందుమలయావతినిసంతోషపెట్టుచూవుండెను- వకనా
డుయీరాజువనమధ్యమున సంచరిస్తూవుండగాఅచ్చటనొకముసలి
పాముయేడుస్తూవుండెను - ఆపామును చూచి వొసపరాజానీవు
యెందుకు విచారపడుతున్నావని జీమూతవాహనుడు అడిగెను - అ
య్యా యేమి చెప్పుదునుగరుత్మంతుడుపాము లనన్నిటినిభక్షిస్తూవుండ
గాపాములుఅన్నిన్నిసంవుగూడిఆలోచనచేశిప్రతిదినమున్నొక్కొ
క్కపామునుభక్షించేటట్టుగాగరుత్మంతునికివడంబడిచేసెను నేటిది
నం మావంతువచ్చినది నాకొడుకునుశంఖచూడుడనేవాణ్ణిభక్షించే
టందుకువస్తాడుకొడుకును భక్షించిపోతాడనే దుఃఖముచేతయేడుస్తు
న్నాననిచెప్పెను అప్పుడుజీమూతవాహనుడు ముసలిపామునువూర
డించినీవుపరవవద్దువిచారపడవద్దునీకొడుకుదేహానికిబదులుగాగరుత్మం
తునికినాదేహమ్ముయిస్తున్నాను అనిచెప్ప గరుత్మంతుడురాగానేవొప

టుం ద్రుడాశంఖచూడుణ్ని భోటుంచేటందుకు బదులుగానాశరీరంనీ
కయిస్తున్నానునన్నుభటుంచుశంఖ చూడుణ్నివిడిచిపెట్టు- అనిప్రా
థించగా గరుత్మంతుడు ఆ ప్రకారముగానే శంఖ చూడుణ్ని తినడం
మానియితణ్నిభటుంచెను - అప్పుడుమలయావతి తనపతినిగరుత్మంతు
డుభటుంచి పోవడం చూచివిచారపడిచితిపేచ్యుతొనిదుర్గకు మొ
క్కి వోడేవీయిన్నిదినములనుంచిన్ని దీఘూయుష్మంతుడైనపతికా
వలెనని కోరిని న్నుకొలిచినందుకుయిట్లాచేస్తివిగదావేనుపూర్వ జన్మ
మందుమంచి పూజచెయ్యలేదుగాబోలుకాబట్టినాకుయీగతివచ్చినది
అయినప్పటికిన్నియెన్నిజన్మాల కైనాయీజీమూతవాహనుడుభర్తగా
వలెననిఅగ్ని ప్రవేశముగాబోగానేదుర్గ ప్రత్యక్షమైనీపతివ్రత్యా
వకుమెచ్చితినీవుఅగ్నిచొరవద్దువరమడుగుయిస్తానానెను - నాపెనిమి
టిబ్రతకవలెననిమలయావతివరమడిగెను - అప్పుడుఆదేవి తనమాహా
త్మ్యముచేతజీమూతవాహనుణ్ని బ్రతికించెను - అప్పుడు దేవతలుపు
ష్పవర్షముగురియించిరిఅచ్ఛరసలాడిరిగంధర్వులుపాడిరి-సమస్తమ
యినజనులున్నుసంతోషించిరి- కాబట్టిఆజీమూతవాహనునివలెనేసీ
వున్నుపరోపకారమునందుఆపత్తిగలవాడవుఅనిఅనేకవిధములుగావి
క్రమాదిత్యుణ్నిస్తోత్రముచేశాపవిముక్తుడైన బ్రాహ్మణుడుయధేచ్ఛ
గాపోయెను - అటువంటి గుణాలునీకులేవుపొమ్మనగానాటిడినంభోజ
రాజుయింటికిపోయెను.

మనాడు శుభలగ్నమందు సింహాసనమెక్కవచ్చేభోజరాజు
మచూచిపఢెంతోసోపానమందుండే ప్రతిమరాజుతోనిట్లనియె——
లేభోజరాజానీవుబహుప్రయత్నముపడియీదేవనిర్మితమయి
నసింహాసనముయెక్కవస్తున్నావు - యీసింహాసనము సకలమైన
వారికిన్నిసాధారణముగాయెక్కకూడదు యీభూలోకమందుండె
డువారిలో విక్రమాదిత్యుడు యెక్కవలెలేకుంటేలీయనతోసమాన
మైనవారైనాయెక్కవలెనీవులీయనతో సమానుడవైనట్టయితేయె

క్క_వచ్చునుఆయనగుణములుచెప్పుతానుపిను-ఉజ్జయినీనగరములో
పట్టభద్రుడనేకోమిటికిపురందరుడనేకోమారుడుగలడు - ధనముయెవ
రికిన్నిఅప్పుయివ్వవద్దుఖర్చుచెయ్యవద్దు - అనితండ్రియెంతచెప్పినా
వినకకొడుకువున్నధనమంతావ్యయముచేసియింకాఅప్పులున్నతీసుకొ
చ్చుచేసెను-అంతటఅప్పులవాండ్లుఅతణ్ణిపట్టుకొనిఅప్పుతీసుకొన్న
రూకలు యిమ్మని బాధించిరి ఆబాధలు పడలేకపురందరుడుదేశాంతర
ముపోయి అక్కడక్క_డాకొన్నాళ్లు తిరుగుతూవుండిమధురాపట్న
ముప్రవేశించివూటకూళ్లబెట్టెవాండ్లయింట్లోదిగిరాత్రిభోజనముచే
శిపరుండివుండగాఆపట్నానికిభైటఉత్తరముగామనిషినికొట్టినట్టున్న
మనిషియేడ్చినట్టున్నధ్వనివినబడెను - అప్పుడాయింటియజమానిబ
లిచిఅవ్వాఆధ్వనియేమిఅనిఅతడుఅడిగెను - అమ్మాయిఆపట్నానికి
ఉత్తరానపొకబిల్వవనమున్నదిఅందులోభైరవునిగుడిన్నికాళికాదేవి
గుడిన్నిరెండుగుళ్లువున్నవి - అందులోకాళికాదేవిగుడిదగ్గరబహుది
నాలనుంచిన్నివఖరాతుసుడువున్నాడనిచెప్పుతారు- అక్క_డడినాము
న్నరాత్రిపేళవేళమనిషినికొట్టినట్టున్నఆమనిషియేడ్చినట్టున్నవినవ
స్తున్నదిఆయేడ్పుఅడదానియేడ్పుగావున్నది - అదిపరిశీలించిచూడడా
నకుయెవరున్నభయపడుదురునీకెందుకాజోలినీవువూరికెపండుకో
అనిపురందరునితోఆయింటిమనిషిచెప్పెను -తర్వాతలతడుకొన్నా
ళ్లుఆపట్నములోవుండిబిమ్మటకొన్నాళ్లుఆమాదేశములుతిరిగిమళ్లా
ఉజ్జయినికివచ్చితనతల్లిదండ్రులను చూచి - విక్రమార్కునిసముఖము
నకుపోయితానుఆయాదేశములలోచూచినవింతలన్నిన్నిచెప్పిమధు
రాపట్నములోసంగతిన్నిచెప్పెను - అంతటవిక్రమార్కుడుపురంద
రున్నిపెంటబెట్టుకొనిమునుపుపురందరుడుదిగినయిల్లుచేరి-అక్కడభో
జనాదులుకాచేసుకొనిపండుకొనివుండగారాత్రిపేళయెప్పటివలెనేధ్వ
నివినవచ్చెను.ఆజాడపట్టుకొనిపురందరున్నిఅక్కడనేవుంచితాను మా
త్రంలోగుడిదగ్గరికిపోయి-ఆరాతుసునిచూచివానితోయుద్ధముచేసివా

ణ్ణి సంహరించివానికళేబరము అందరికిని అనుపడేటట్టు శాబిల్వవనానికి
పైటయూద్ధి చేసి అక్కడ మనుష్యులేడుస్తూవున్నఆడదాన్నిచూచి నీవుయె
వ్వరయీ రాత్రసుడిచేత దెబ్బలుపడవలశిన కారణమేమి అనిఅడిగెను
ఆ స్త్రీ రాజునుచూచిఅయ్యా నాపేరుకాంతిమతి నేను పైకనాడు గ్రహ
చార వశము చేత పెనిమిటి మాటకు అతిక్రమించిమాట్లాడితినిఆయ
నకుకోపంవచ్చి యీడుగడ్డివద్దకాచుకొనివుండి రాత్రసునిచేత దె
బ్బలుతింటూవుండువుగాక అనికఠంచియీ రాత్రసునికివప్పగించెను అ
ప్పుడు నేను పెనిమిటి కాళ్లమీద బడి నాకుయీఅనుభవముయెన్నాళ్ల
దాకానుఅనిఅడిగితిని ఆయనకు దయవచ్చి యిక్కడికిన్నిదినాలకు
వెనకవిక్రమార్కుడనేరాజువచ్చియీ రాత్రసుని సంహరించును అం
తటనీకుశాపవిమోచనమవును అని చెప్పెను యిప్పుడు నాబాధనీవుని
వర్తింపచేస్తివి నీకు ప్రత్యుపకారముసేసేమిచెయ్యగలను అయినప్ప
టికిన్నినాచేతనయినపని వకటివున్నది యీబిల్వవనమందు భైరవునిగు
డిముందర వొకచక్రాయివున్నది అరాత్రసుడుతొమ్మిది
కోట్లధనంపూడ్చిపెట్టిత న్నుచంపినవానికిధనంవచ్చును గానియితరు
లకురాదుఅనిఅందులోవ్రాశివేసినాడుయిప్పుడు వాణ్ణినీవుచంపినా
వుగనక ఆధనం నీవుయెత్తుకోవచ్చుననిఆధనమువుండేచోటు రాజుకు
చూపించెను - ఆరాజుఆధనము పైటతీసిపురందరుణ్ణిపిల్చినీవువున్నరూక
లంతావ్రయము చేసుకొనిఅప్పులపాలైవున్నావుగనక యీధనముసీవు
యెత్తుకోమ్మనితొమ్మిదికోట్లధనమున్నఅతనికివప్పగించితన పట్నానికి
పోయెను - అటువంటిసుఖాలునీకులేవుకాబట్టియీసింహాసనముయెక్క
ఎక్కనైను - అంతటభోజరాజుయింటికిపోయెను

మరునాడుమంచిముహూర్తము విచారించుకొనియెప్పటివలెనే
సింహాసనముయెక్కవలెననేలసక్తిచేతమబహుళ్వరాలవచ్చే భోజ
రాజునుచూచిభవమ్మోడోసోపానమందుండే ప్రతిమయిట్లనియె——
వోభోజరాజానీకైతేయీసింహాసనమెక్క వలెవనిఆపక్తినిండావు

న్నదియిది దేవ నిర్మితము గానిమనుష్యనిర్మితముగా దుయిదిఅంద
దున్న యెక్కే టందుకు అహల్యలుగారు విక్రమార్కుడు వైశడుఅ
హల్యడు - ఆరాజుకుగలిగినసాహస వితరణాలునీకువున్నట్టయి తేయో
క్కవచ్చునులేకుం టేయెక్కనూడదుఆయనకుణాలునీవుయెరుగుదువో
యెరగవో చెప్పుతాను విను విక్రమార్కుడుతానుభూసంచారముచే
సేకాలములోగంగాతీరమందుధర్మపురమనేఅగ్రహారము చేరిఆరా
త్రిఅక్కడనిలిచిమనాడుగంగాస్నానముచేసినిత్యకర్మములాచరిం
చివిశ్వనాధుణ్ణివిశాలాక్షిని సేవించిఅక్కడపురాణముచెప్పే బ్రా
హ్మణులవద్దపురాణమువింటూవుచండెను - అప్పుడుతన బ్రాహ్మణ
స్త్రీయేడుస్తూవచ్చితనవెనిమిటిగంగలోస్నానముచేస్తూవుండగా మొస
లియీడ్చుకపోయెను - అని మొరపెట్టగావిక్రమార్కుడువినిగంగలో
ధుమికిబ్రాహ్మణుని యీడ్చుక పొయ్యే మొసలినిచంబ్రాహ్మణునివి
దిచించెను ఆబ్రాహ్మణుడువిక్రమార్కునిఆశీర్వదించినీవు మహాదొడ్డ
వాడవునీవునన్నుబ్రతికి స్తివినీకుప్రత్యుపకారముచేనేమిచేయగలను-నే
నునేచినమంత్రముచకటివున్నదిఅదిపఠిస్తేసర్వపాపములున్ననశిం
చిపోను - కావలసినప్పుడుదేశలోకాన్నుంచివిమానంవచ్చునువకరికి
ఉపదేశముచేసినచెనక ఉపదేశంచేసినవానికిఅమంత్రముఫలించదు
ఉపదేశంచేయించుకొన్నవానికి మాత్రమేఫలించునుఅదినీకుఉపదే
శంచేస్తాను నేచూకొమ్మనిమంత్రముపదేశించెను - తర్వాతతానున్న
తనభార్యానున్నరాజు చేతసెలవుదీసుకొనితమయింటికిపోయిరి - అ
క్కడనుంచివిక్రమార్కుడుభూపంచారముచేస్తున్నవుండగా వింధ్య
పర్వతముదగ్గరవకపాడుగుడిముందరవుండేఅశ్వత్థవృక్షం మీదవఖ
బ్రహ్మరక్కసువుండెనుదాన్నిచూచినీవుయెవ్వరయిక్కడయేందుకువు
న్నావుఅనివిక్రమార్కుడుఅడిగెను - అప్పుడాబ్రహ్మరక్కస్సుయిట్లం
నియె——తొల్లిమాళవదేశమేలేరాజు దగ్గరనేనువుద్యోపిత్తుణ్ణి
ఆరాజు - వచ్చినవిద్యాఫలకందరికిన్ని సమస్తమైనఅహుమాన్నము

లుచే శేవాడువిద్వాంసులనుపరీక్షించేఅధికారము నాకు యిచ్చినాడు
నేనువిద్యాగర్వముచేతనున్నధనగర్వంచేతనున్నయెంతటివిద్వాంసు
డువచ్చినప్పటికిన్ని వూరా ప్రజ్ఞలేదనియెత్తివేస్తూవుంటినియిట్లా వుండ
గా ఫైక బ్రాహ్మణుడు వేదశాస్త్రముల యందు అసాధారణప్రజ్ఞగల
వాడురాజ సభకు పరీక్షయిచ్చేనిమిత్తమువస్తేనాగర్వముచేతఅయన
ఘట్టివాడుకాడనిరాజుతోచెప్పితిని - అప్పుడు ఆబ్రాహ్మణునికి కోప
మువచ్చి ప్రజ్ఞవిచారించకనన్ను అవమానముచేస్తివిగనకనీవు బ్రహ్మర
క్షస్సువైపుట్టుమనినాకుశాపమిచ్చెను - అప్పుడు నేను భయపడిఅయన
కుసాష్టాంగముగా నమస్కరించి అయ్యా బుద్ధిహీనతవల్ల అట్లాచెప్పితినినాతప్పుక్షమించవలెనుతమరుసర్వజ్ఞులుమహానుభావులుయీ
ప్రకారముగానాయందుకోపముచేశిశపయిస్తిశాపము నకుత్వరగావిమోచనముకలిగేటట్టుగాఅనుగ్రహించండిఅనిఅనేకవిధము
లుగాబహుదీనుండనైప్రార్థించగా ఆయన కోపాగ్నిచల్లారినన్ను
చూచిపోయినీవుళ్ళలానిచోటవుంటివంటేకొన్నిదినములకుఅక్కడికి
విక్రమార్కుడనేమహారాజువస్తున్నాడులేయనకుంటినీకుశాపవిమో
చనమవునుఅనిచెప్పెను - నాటినుంచి నేను బ్రహ్మరక్షస్సునైయిక్కడ
వుండినీకాకెదురుచూస్తూవున్నానునీవుమహాధర్మాత్ముడవునీపరాక్రమ
ముయెవ్వరికిన్ని లేదునేడునాఅదృష్టవశముచేతనీదర్శనము దొరికె
ను-అనిబహుప్రకారములుగాస్తోత్రముచేశిగంగాతీరమందునీవు మొ
పలిచేతపట్టుబడిన బ్రాహ్మణునివిడిపించినందువల్లనీకువచ్చిన పుణ్య ము
నాకుధారబోశినీవులేబ్రాహ్మణునివల్ల గ్రహించిన సర్వపాప నాశక ము
యినమంత్రముసాకుడుపదేశముచేస్తివాశాపవిమోచన మువుచున్నద
నిప్రార్థించగారాజులేబ్రహ్మరక్షస్సుకడిగినప్రకారముగా ఆఫల
ముధారబోశిఆమంత్రముపదేశించెను - అప్పుడాబ్రహ్మరక్షస్సు
బ్రాహ్మణత్వమువచ్చివిక్రమార్కుణ్ణిచూచివోరాజానిన్నుంచినే
నుశాపవిముక్తుడనైకడతేరితినినీవుదీర్ఘాయుష్మంతుడవుగానుండుమని

రాజు చేత శెలవుతీసుకొనివిమానారూఢుడైపోచరమాగానపోయెను - అంతటవిక్రమార్కుడుఉజ్జయినికివచ్చిరాజ్యముచేస్తూవుండెను- అటువంటిగుణాలునీకు గలవా అనిప్రతిమపలకగాయింతలో ముహూర్తకాలమునించిపోయెను-నాటిదినంభోజరాజుయింటికిపోయెను

మనాడుయెప్పటివలెనేసింహాసనము యెక్కవచ్చేభోజరాజునుచూచిపద్ధాలుగోసోపానమందుండేప్రతిమభోజరాజునుచూచి విక్రమార్కునిసాహసాదిగుణములునీకువుంటేయీసింహాసనమెక్కవచ్చునుఅయినగుణములుచెప్పుతానువిమనిభోజరాజుతోనిట్లనియె——విక్రమార్కుడుభూసంచారముచేశేటప్పుడుపులిందదేశానదినగరమనేనగర సమీపానవుండేసోపవినాశనిఅనేనదిలోస్నానముచేశినిత్యకర్మానుష్ఠానములుతీర్చుకొనిఆనదిదగ్గిరవుండేవనములోకిపోయిఅక్కడవకసిద్ధుడుండగాచూచినమస్కరించెనునీవుయెవ్వడవుయెందునిమిత్తముయిక్కడికివచ్చినావుఅనిసిద్ధుడుఅడిగెను-నేనువిక్రమార్కున్నిఆరునెలలురాజ్యపరిపాలనచేతును - ఆరునెలలుభూసంచారముచేతును - కాబట్టిఅన్ని దేశాలుతిరుగుతూవుండియీదేశమున్నుచూచిపోదామనివచ్చినియక్కడవింతలుయేమైనాకద్దాఅనిరాజుఅడిగెనునీవుసర్వలక్షణాలుగలవాడవుబహురాజ్యమున్నుబహుసేనలున్నకలవాడవుదేశములుచూడవలెననియిచ్చబుట్టినట్టయితేసేనలతోకూడాతిరగవలెనేకానివెంటిగాదిరుగుదురాయిట్లావెంటిగానీవుతిరుగుతూవుండేనీవువుండేచోటయేమైనావింతలువుట్టవాకాబట్టినీవుతిరుగాత్వరగానీపట్టమునకుపొమ్మనిసిద్ధుడుచెప్పెను అందుకురాజు నవ్వి అయ్యా మీరు పకలము తెలిశినవారుసుఖదుఃఖాలుకర్మానుసారముగావచ్చును - వెంటిగాతిరిగితేనేమిసేనలతోతిరిగితేనేమికావలశినపనికాకపోదు - అదియేలాగంటే——తొల్లిరాజశేఖరుడనేరాజుగలడులియనపగవారిచేతరాజ్యముకోలుపోయితనభార్యతోకూడాఅరణ్యముప్రవేశించిఅందుకందమూలఫలాలుభ

ఉంచి కాలముగడుపుచూవుండగాఆఅడివిలో నొకమ ర్రిచెట్టు మీదఆ
యిదుగురు యక్షులు వచ్చిచూచుచుండి యుండిరిఆసమయమందు దైవ
యోగమువల్లయీరాజ్యముకోలుపోయిన రాజు తనభార్యతోగూడా
వచ్చిఆచెట్టుకిందచూచుచుండివిచారపడుచూవ్రుండగాఆచెట్టుమీదవున్న
యక్షులలో నొకడుమ ద్రపురమునుయేలేరాజుయుద్ధములో పడిపోయి
నాడుగదాఆరాజ్యానికియెవరినిపట్టంగట్టుదురో తెలియలేదుఅనిచెప్పి
నమరి నొకసిద్ధుడుద్రవిడదేశం యేలేరాజు రాజశేఖరుడనే వాడుత
నరాజ్యముశత్రువులచేతకోలు పోయిఅడ్డువులపాలైతిరుగుచూయిప్పు
డుభార్యాసమేతముగాయీచెట్టుకిందచూచుచుండివున్నాడుఅతడైనే ఆ
రాజ్యానికిఅహర్నుడుఅనిచెప్పెను - కడమ వారున్ను అట్లాగేయీ
రాజశేఖరుణ్ణిబలుచుకపోయిపట్టంకట్టుదాముఅనిసమ్మతించిరి-యీ
ప్రకారముఅయిదుగురున్నయేకవాక్యతగానిశ్చయించిచెట్టుదిగివచ్చి
ఆరాజశేఖరుణ్ణితట్టిలేపిరాజా మేము యక్షులము మేమువను
ష్యులమందరికిన్నిఅనుపదము నీమీద మాకు దయవచ్చినదిగనకనీకు
అనుపదితినియిక్కడికి రెండామడదూరమునమ ద్రపురమనేపట్టణము
న్నదిఆసమీపానగోణఅనేనదివున్నది - మీరు దంపతులుయిద్దరుపో
యిఆనదిలో స్నానముచేసిఅక్కడవుండేమహేశ్వరుణ్ణిసేవించిగోపు
రంవాకిట నిలిచి వుంటే-ఆపట్టణమువారుమంత్రివురోహితుడు మొదలు
గాగలవారుపట్టపుయేనుగచేతికిసంపెంగపూలదండయిచ్చిఆయేనుగఆ
దండయెవరిమెడలోవేస్తున్నదోవారినియీపట్టణమునకురాజునుగా
పట్టాభిషేకముచేతామని వున్నారు ఆయేనుగ మేముచెప్పినట్టుచేసు
ను మాయను మతిని ఆయేనుగ నీకు పూలదండ వేస్తున్నది వెయ్యగా
నేఆరాజ్యానికి నిన్ను పట్టాభిషిక్తుణ్ణి చేస్తున్నారు యిది గాకదైవస
హాయము చేతమునుపటి నీరాజ్యము నీకుమళ్లా వస్తున్నది-అనిచెప్పి య
క్షులుఆశీర్వదించిపోయిరి—తర్వాతను వీరు శీఘ్రముగాలేచి యక్షు
లు చెప్పినప్రకారము గానుమద్రపురానికిపోయిగోణనదిలోదంపతు

లున్నానముచేశమ ద్రవ్యగుణ్ని సేవించకొనిగోపురముపర్దనిలుచుండి
వుండగా - ఆపట్నపువారిచేతఅంబంచబడ్డమేనుగ సంపెంగ పూలదండ
యీరాజు మెడసుపేశెను - అప్పుడుఆరాజ్యానికియిరుణ్ని పట్టాభిషి
క్తుణ్ని చేశరి-తర్వాతమద్రనగరానపురాజశేఖరుడురాజు అయినడివిని
మునుపురాజశేఖరునిరాజ్యముకట్టుకొన్నరాజుమద్రనగరము మీది
కిదండెత్తివచ్చెను - అప్పుడురాజశేఖరుడుఆదండునుచూచిభయపడక-
మనకేమియత్నులు యీరాజ్యముయిచ్చినారుచారిమనసు వచ్చినన్ను
వుంచిలేవుంచుతారుతీసివేస్తే తీసివేస్తారుఅనిమహా ధైర్యముతో యత్నుల
నుధ్యానముచేస్తావుండెను - అప్పుడుయత్నులు యీ సమాచారంత
మడివ్యవృష్టిచేతనుతెలుసుకొనిఅర్ధరాత్రివేశవచ్చిశత్రురాజులదం
డుమీదపడినారినందరిని సంహరించిరితర్వాతతనశత్రువుయుద్ధరంగ
మందుయత్నుల చేతహతుడాయెనకరాజశేఖరుడుమునుపటితనరా
జ్యమున్నతానేకట్టుకొనిసుఖముగావుండెను - కాబట్టిదైవబలముకలి
గివుంటే ఒంటిగావుంటేనేమి సేనలతోకూడావుంటేనేమిఅనివిక్రమా
దిత్యుడుచెప్పగా సిద్ధుడువినిరాజుగుణాలకుమెచ్చిరాజుకువశీకరణము
యిచ్చిపోరాజాదిన్నియెవరు పూజచేస్తున్నారోవారికిఇష్టార్థసిద్ధి
అవును అనిచెప్పిశలవుయిచ్చెను - తర్వాతసిద్ధునిచేతఅనుజ్ఞతీసుకొనిత
నడుజ్జయినీనగరానకపోతూవుండగా దోవలోనొకబ్రాహ్మణుడురా
జునుచూచినేనుదారిద్ర్యముచేతబహుకష్టపడుతున్నానునాదారిద్ర్య
ముతీర్చవలెననిబహుదీనుడైయాచించగారాజులీ బ్రాహ్మణునిఆ
దరించిదయచేశితనకసిద్ధుడుయిచ్చినలింగము ఆ బ్రాహ్మణునికియిచ్చి
యీలింగమునునీవుపూజచేస్తేనీపేదరికముపోయిసకలభాగ్యమున్ను
వచ్చునుఅని బ్రాహ్మణునిపంపించితానుఉజ్జయినికిపోయెను - అటువం
టిగ్రహణాలుధరించి యీసింహాసనమెక్కరాడు అనగానాటికిభోజరాజు
యింటికిపోయెను

మనాఁడుతిరుగఁ సింహాసనమెక్కవచ్చేభోజరాజునుచూ
చిపదిహేనో సోపాన మండలి ప్రతిమ యిట్లనియె——— వో రా
జావిక్రమార్కునిగుణముల వంటిగుణములులేనివారు యాసింహస
నమెక్కఁగూడదుఅనఁగుణము లెటువంటివంటే - విక్రమార్కుడు
రాజ్యముచేస్తూవుండఁ బట్టపుదుశ్రీకుడనే బ్రాహ్మణుడుతీర్థయా
త్రచేసుకోవలెనని పోయిసమస్తభూమిన్ని సంచరిస్తున్నస్త్రీలయే లే
డోశానికిపోయెను-అక్కడనొకశాలికావేదిగుడియుండెను.ఆగుడిలో
ప్రవేశించిపోగాభోజస్తంభముదగ్గిరసలసలకాగేనూనెకొప్పర అగు
పడెను దానిచేరువను వైకబంగారుమంటపములోనొకశాసనమున్న
అగుపడెను - ఆశాసనములోయెవ్వడుయీనూనెకొప్పరలో
కెంపుచేశిధుముకుచున్నాడోవాడుయీస్త్రీలనున్నయీపట్టణమున్న
యే లేవాడవుఅనిశ్రాశివున్నది-అసుశ్రీకుడుఅదిచదువుకొనిమరిన్ని అ
క్కడివింతలుకొన్నిచూచిసకలతీర్థములుసేవించుకొనికొన్నాళ్లకువె
నకఉజ్జయినికివచ్చితనయింటికిపోయితల్లిదండ్రులను చుట్టాలను సకల
వైనవారినిఁజూచితర్వాతవిక్రమార్కునిసభకుపోయి విక్రమార్కు
నిచేత మన్నింపంబడి యారాజును ఆశీర్వదించి తాను చూచి నవింత
లన్నిన్నిచెప్పగావిక్రమార్కుడువినిఆశ్చర్యపడిఅయ్యణామేఅసుశ్రీకుని
బిలుచుకొనిస్త్రీలు యేలే డోశానికిపోయిశాలికావేదిగుడిప్రవేశించి కా
గేనూనెకొప్పరబంగారుమంటపముశాసనమున్నచూచిశాసన
ముచదువుకొనిస్నానమచేశిశాలికావేదిని సేవించిఆబ్రాహ్మణ్నిదె
రవవద్దనిమహాధైర్యముతోఅనూనెకొప్పరలోధుమికెను - అప్పుడా
నూనెవిక్రమార్కునిడేహానికిచల్లగావుండెను-అంతటచన్నీళ్లలోముణి
గిచేసినట్టునూనెలోనుంచిబయిటవచ్చెను.తర్వాతఅపట్నములో
భండరాచస్త్రీలువచ్చివిక్రమార్కునిచెయిపట్టుకొనిబంగారుమంట
పములోకూచ్చుండబెట్టుకొనిసకలమైనఉపచారములున్నచేశినీవుమ్మ
హాదొడ్డరాజవుమాకొక్కాయీడరెను - నీవుమవ్వునవివాహముచే

షకొనియీరాజ్యమంతాయేలవలెనుఅని చెప్పగావిక్రమార్కుడు చాలాసంతోషించియీబ్రాహ్మణుండుమనుపుతానుయిక్క— దికివచ్చి చూచి నాతో చెప్పగానేనుయీయాయనననినిత్తంవచ్చినాను కాబట్టిమీరు యీయాయననువివాహముచేసుకొని రాజ్యమునకుపట్టాభిషిక్తునిచెయ్య వలెనుఅనిచెప్పెనువారుఆప్రకారముసమ్మతించిరి - తర్వాతఆయన కుపెండ్లిచేయించిపట్టాభిషేకముచేయించితాను తిరుగాడజ్జయినికివ చ్చెను - కాబట్టిఅటువంటిగుణములునీకులేవుయీసింహాసనముయె క్కటుండుటనీకుతగదుపొమ్మనగాయింతలో ఆడినమున్నలగ్నం తప్పి పోయెనని భోజరాజుయింటికిపోయెను

మర్నాడుతిరుగామంచిలగ్ననసింహాసనమెక్కవచ్చేభోజరాజును చూచిపదహారో సోపానమునందున్నప్రతిమయిట్లనియె— ఓభోజ రాజావిక్రమార్కునికిగలగుణములులేనివాడుయీసింహాసనముయె క్కటండుటయోగ్యుడుగాడుఆయనగుణములెటువంటివనినవినుము- విక్రమార్కుడురాజ్యముచేపట్టినప్పుడుఒకబ్రాహ్మణునకుసంతానము లేకయీశ్వరునిగురించితపస్సుచేయగాఈశ్వరానుగ్రహమువల్ల నొకకూతురుగలిగెను - ఆచిన్నదాన్నిబహుగారాబముగాపెంచియో గ్యుడైనబ్రాహ్మణునికియివ్వవలెనని తలచిపెండ్లికొమారునివిచారిం చిపెండ్లిశెలవుకులేకపెండ్లికొమారున్నిన్నితనకొమార్తెనుమన్నవిక్ర మార్కునిసముఖానకువెంటబెట్టుకవచ్చిరాజునుఆశీర్వదించిస్తోత్ర ముచేయగారాజుసంతోషపడిఆచిన్నదాన్నిచూచినీకుయేమికావలెన నిముందుగాఅడిగెను - అప్పుడాచిన్నదియిట్లనియె—— రాజ్యమేలుచు న్న—— జాత్యధికులరక్షించి—— ఈర్ష్యానూయలులేనివాడవై - వదాన్యుడవై —— రుద్రపూజలుచేయుచున్న—— నిత్యాన్నదాన ముచేసి—— విప్రభక్తికలిగి—— వాజపేయాదియజ్ఞములుచేయిం చును—— హరిహరభక్తులకు—— ముదంబుతో—— కామధేనువు వోలె—— వజ్రవైడూర్యాదులు—— లెక్కలేకుండాయియ్య

వలెను - అని చెప్పగా నావిక్రమార్కుడులేచిన్నడిచెబ్బనపదమూ
డుమాటలమొదటిఅక్షరములుగూర్చి——రాజా ఈవరునివివా
హమ్మే శావలె————అన్నఅర్థము తెలుసుకొని చాలా సంతోష
పడిలేచిన్నదానికిపదమూడులక్షలవరాలు యిచ్చియింకా అనేక భూ
షణాంబరములు యిచ్చిఅంపించెను-కాబట్టిఅటువంటివితరణగుణంనీ
కులేదు సింహాసనమెక్కే—టందుకుయోగ్యతలేదనగాయింతలో ము
హూర్తమునించిపోయెగనక-నాటిదినంభోజరాజుయింటికిపోయెను

మరియొకనాడు తిరుగా భోజరాజు మంచిలేళ్ళవిచారించుకొని
సింహాసనమునెక్క—వస్తూఖాంతగా పదిమెట్లో సోపానమునందున్న
ప్రతిమచూచి వో రాజా విక్రమార్కునికలసాహసాదిగుణములునీ
కున్నవా అటువంటిగుణములు లేనివాడైలేవానికియీసింహాసనమునె
క్కే—టందుకుఅర్హతలేదులేయనగుణము లుయెట్టివంటివిను——
విక్రమార్కుడురాజ్యమేలేకాలమందు పైకభట్టువాడు - అవంతిపు
రమేలేరాజుదగ్గరికిపోయివిక్రమార్కునిశౌర్యసాహసాదులనుగురిం
చిచెబ్బవుండేపద్యములుకొన్నిచదవగాఅవంతిరాజువిని అమాయచే
తవానికిస్వల్పముగాబహుమానముచేయించివాణ్ణిపంపించి తర్వా
తవిక్రమార్కునికీర్తికిఆశ్చర్యపడిమనకుఅటువంటికీర్తియెట్లావచ్చు
నుఅనిచింతచేస్తున్నాడుండెనుఅప్పుడుపైకసన్యాసివచ్చిభోరాజుసు చూ
చిరాజానీవుమహానొడ్డవాడవు యిప్పుడు నిన్నుచూస్తేకొంచెముయే
మోవిచారపడేటట్టుగావున్నడియెందుకువిచారపడుతున్నావుయేమి
వింతలుచూచినావునాతోచెప్పుమనగాసన్యాసిని చూచిఅయ్యానే
డొకభట్టువాడువచ్చినాడువాడువిక్రమార్కుని మీదచెబ్బవుండేప
ద్యాలుచదివినాడుసమస్తదేశాలరాజులమీదిపద్యాలువిన్నానుగాని
యిటువంటికీర్తిగలవాడుయెవడున్నడేడుఆతనిశౌర్యసాహసాదిగుణ
ములువింటేఆశ్చర్యముగావున్నది - అటువంటికీర్తినాకుయెట్లావ
కలుగుననిచింతచేస్తున్నాను - అనిచెప్పెను-ఆమాటసన్యాసివిని వో

రాజా అయితే నేమాయెను యింతమాత్రానికేనీవువిచారపడవచ్చు
నా - నీయిష్టసిద్ధికినేనొకయుపాయముచెప్పుతానువిను - హిమవత్ప
ర్వతముదగ్గర నొకదుర్గాగుడివున్నదిఅక్కడకొందరు యోగపురుషు
లుపర్వదా హోమముచేస్తూవున్నారు నీవక్కడికిపోయి స్నానముచేసి
దుర్గనుసేవించి దుర్గను గూర్చి హోమముచేసి తర్వాతఆ హోమ
కుండములో నీవు ధుమికి నీశరీరం పూర్ణాహుతిగాయిస్తేఅక్కడి
యోగపురుషులనిన్నుమళ్లా బ్రతికింతురు - అప్పుడుదుర్గనీకు ప్రత్యక్ష
మయినీకుకావలసినవరమిచ్చును - అని చెబ్బి స్వేచ్ఛగాపోయె
ను - ఆవెనకఅవంతీశ్వరుడు ఆలాగే హిమవత్పర్వతానకుపోయిదు
ర్గనుగురించిచూచిఅక్కడస్నానముచేసిదుర్గను సేవించిఆ దేవినిగూర్చి
హోమముచేసి తర్వాత ఆ హోమకుండములో ధుమికి తనశరీరం పూ
ర్ణాహుతిగాయిచ్చెను - అక్కడియోగపురుషులుఅతణ్ణితిరుగాబ
తికించిరి - అప్పుడు దుర్గప్రత్యక్షమయి నీకుయేమికావలెనోఅడు
గుమనగా తన నగరులో ప్రతిదిన మున్నయేడుకోట్లధనము వచ్చిప
డుచూవుండవలెనుఅనిఅడిగెనుఆమాటదుర్గవినిఅయితేనీవుప్రతిది
నమున్న మీపట్నములో యీలాగునన్ను గూర్చి హోమముచేసిఆ
హోమకుండములో నీశరీరము పూర్ణాహుతిగాయిస్తూవుండేఅ
ట్లాగెయేడుకోట్లధనము ప్రతిదినమున్నవచ్చిపడుతూవుంటుండిపొమ్ము
నెను-అందుకుఆరాజు సమ్మతించి యిష్టార్థసిద్ధిఅయేగదాఅనిసంతో
షించిదుర్గకువెళ్ళి యోగపురుషులచేత శెలవుతీసుకొనితనపట్నా
నకువచ్చెను - అది మొదలుకొని ప్రతిదినమున్నఅడిగినవారికిఅడిగి
నట్లెల్లాధనమయివ్వసాగెను - అతనిదాతృత్వముమహా ప్రసిద్ధిఅయె
ను - ఆసమాచారముఉజ్జనీనగరములోవిక్రమార్కుడుఅధూలవల్ల
నుచాగులవల్లనున్నువినిఅవంతిరాజు వలెనేతానుహిమవత్పర్వతము
వద్దికిపోయిదుర్గనుగురించి తనశరీరము పూర్ణాహుతిగాయివ్వ
గాదుర్గప్రత్యక్షమైనీకుయేమికావలెనోఅడుగుమనెను - అప్పుడు

విక్రమార్కుడుసంతోషించిదుగ్గనుచూచియిప్పుడుఅవంతిరాజు ప్రతిదినమున్ననిన్నుగూర్చితనదేహాన్నిపూర్ణాహుతిగాయిస్తూశ్రమపడుతూవున్నాడుగదాఅట్లాఅతనిదేహంఆహుతిగాయివ్వకనేఅతనికియేడుకోట్లధనమున్నప్రతిదినమున్నకలిగేటట్టుగావరమిస్తునిఅదిగెను-అంతటదుగ్గయితనిగురొనికిమెచ్చిఅట్లాగేవరమిస్తినిపొమ్మనెనుతర్వాతవిక్రమార్కుడుజయినికివచ్చితనమనుములచేతఅవంతిరాజుకుయీసమాచారమంపించెను-అదివినిఅవంతిరాజుఆశ్చర్యపడిమెచ్చుకొనివిక్రమార్కునివద్దికివచ్చినీవంటిరాజుయీలోకమందుయెవడున్నులేడుఅనిబహువిధములుగాస్తోత్రముచేశవిక్రమార్కుడిచేతశెలవుతీసుకొనితనపట్నానకుపోయెను - కాబట్టిఅటువంటిగుణములునీకుగలవాఅని అడుగగాభోజరాజు ముహూర్తము మించిపోయెనని నాటిదినంయింటికిపోయెను

మరునాడుతిరుగామహామంచిముహూర్తమువిచారించుకొనిసింహాసనము యెక్కవచ్చేభోజరాజునుచూచిపద్దెనిమిదో సోపానమునందున్నప్రతిమయిట్లనియె—— ఓరాజానీవుబహుత్వరగాసింహాసనమెక్కవస్తున్నావువిక్రమార్కమహారాజుకుకలిగినగుణములవంటిగుణములుకలిగినట్టేతేనేకానియెక్కరాదు - ఆయనగుణములుయెటువంటివంటేవిక్రమార్కుడురాజ్యముచేస్తూవుండేసమయములోమనోవెగుడనేసిద్ధుడుశైకడువచ్చివిక్రమార్కునిచూచిఆశీర్వదించిఓరాజానేనుసమస్తమయిననదులున్నుపర్వతాలున్నువనములున్నుపట్నములున్నుసప్తద్వీపములున్నుచూచినానుయీభూలోకమందుశివలెసర్వలక్షణాలుగలరాజుయెక్కడాలేడునీవుమహాదొడ్డవాడవుఅనిస్తోత్రముచేయగామీరుయిన్నిదేశాలుచూచినారుఅచ్చటివిశేషాలుయేవైనాచెకటిచెప్పండని రాజుఅడిగెను - అమాటసిద్ధుడువినిఅయ్యాఉదయపర్వతముదగ్గరకనకపురమనేపట్టణమున్నది-ఆపట్టణంలోఅసువినాశనమనేకోనేరువున్నది - ఆకోనేటిలోసూర్యోద

యశాలమందు వైశ్వబంగారుస్తంభమువుట్టును - మధ్యాహ్నమువేళకు సూర్యమండలమంటును - ప్రొద్దుతిరుగగానేవ ప్రకూనమువేళకుకొంచెకొంచెముగాకోనేటిలోబొత్తిగామునుగును - అనిరాజుతోచెప్పెనుయిదిఅంతారాజు విని ఆశ్చర్యపడి అయ్యోమీరుయింతబన్నవయసునవేయీభూలోకమంతాయెట్లాసంచరిస్తిరినాకువినేటందుకుఆశ్చర్యముగావున్నది - అనగాసిద్ధుడుమావద్దవఖదినుసుపసురువున్నది - అదికాళ్లకురాచుకొనియెక్కడికిపోవలెననితలిస్తేఆతుణంఅక్కడప్రవేశిస్తున్నాము-అనిచెప్పెను-అప్పుడురాజుఅఘవినాశనముచూడవలెననినాకుఅభిలాషవున్నది - నేనుమీవెంటవస్తానునన్ను పిలుచుకపొండిఅనగారాజుకున్నుఆపసురుకొంచెమ్ముయిచ్చికాళ్లకు రాచుకొమ్మనితానున్నతనకాళ్లకుపసురు రాచుకొనిఅఘవినాశనమునకుపోవలెననితలచగానేఆతుణమ్మయిద్దరుపోయిఅక్కడనిలిచిరి - అంతటరాజు - ,,ఆకోనేటిలో స్నానము చేసి ఉదయకాలమందు ఆకోనేటిలో బంగారుస్తంభము మొలవగానేదానిమీదసూచ్యంచెను- అదిమధ్యాహ్నవేళకుసూర్యమండలమంటెను - అప్పుడుసూర్యుడుతనకిరణములవేడిమికిభయపడవచ్చినందుకు మెచ్చియీరాజుకు తనకిరణములుచల్లగావుండేటట్టుచేసి అనంతరం తాను ప్రత్యక్షమైదివ్యకుండలములిచ్చియీకుండలములుయెవరియింట్లోవుంటున్నవో వానికి ప్రతిదినమున్ను వైశభారువసువర్ణముయింట్లోవుట్టును- అనిచెప్పి శలవుయిచ్చెనుతర్వాతసాయంకాలానకుకొంచెకొంచెముగా కోనేటిలో ఆస్తంభము బొత్తిగామునగగానే యీదుకొంటూగట్టుకు వచ్చెనుఅప్పుడుసిద్ధుడున్నుతానున్నతనపట్నానికివచ్చిరి - ఆసమయమందు వైశబ్రాహ్మణుడుదక్షిణదేశాన నుంచి వచ్చిరాజును చూచిఅయ్యోనేనుమాపెద్దలుసంపాదించినధనముకొంచెముగొప్పలవుండగా అదిపెట్టుకొనియజ్ఞాద్ధులుచేసుకొంటూవచ్చినవారికెల్లా అన్నదానము చేస్తూవుంటినాదీనిదగిట్టకనాకునిత్యపముదొరికినదనివైశమనిషిరాజుతోకొం

డెముచెప్పినాడుఆరాజువినినాయిల్లంతాకొల్లబెట్టుకొనియింతా కోటి
వరహాలు తెమ్మనినిబంధపెట్టినాడుమంచిదినేనుయెళ్ళడనైనాసంపా
దించుకొనివచ్చియిస్తానని చెప్పుకొనినాభార్యాపుత్రాదులను అక్కడ
ఉంచివచ్చినానునీవుమహాధర్మాత్ముడవు నాఆపదని వారించ వలెనుఅని
చెప్పగా రాజుతనకుసూర్యుడుయిచ్చినకుండలములు ఆబ్రాహ్మణునికి
యిచ్చివాటిప్రభావముచెప్పి అంపించెను - కాబట్టిఅటువంటిసాహసుని
తరణిలునీకుకలవాఅనిఅడగగాయింతలో తానునిష్కపటించుకొ
న్నముహూర్తమునించిపోయెనుగనక భోజరాజుయింటికిపోయెను:

మనాడుయెప్పటివలెను - ఆభోజరాజుసింహాసనముయెక్క
వస్తూవుండగాపంధొమ్మిదోసోపాన మందుండే ప్రతిమ భోజరాజును
చూచివొరాజావిక్రమార్కునికలిగినసాహసాదిగుణములుకలవా
డేకానిఅన్యుడుయీసింహాసనముయెక్కగూడదుఆయనగుణము లె
టువంటివంటుచెప్పుతానువినుమనియిట్లనియె - విక్రమార్కమహారా
జురాజ్యసాలనచేస్తూవుండగావసంతుడనేబోయవాడువచ్చివశీగను
తెచ్చివిక్రమార్కునికికానుకయిచ్చిదర్శనము చేసుకొని అయ్యానే
నుయెనభైయేండ్లనాణ్నిఅయినానుభూమిఅంతావేటలాడినానునేను
యిటువంటివింతయెన్నడున్నచూడలేదువిననున్న లేదుయేమంటేయె
క్కడిగోవకపండికొండవలెపెరిగివున్నది - యెప్పుడంటేఅప్పుడుగో
యపల్లెలమీదవచ్చిపడియింట్లంతాసాడుచేస్తుండిపొలములోయేమి పై
రుపెట్టుకొన్నప్పటికిన్నిబొత్తిగాకుద్దలించిపడ్తున్నఅకుపడ్డనిని తరు
ముకవస్తుండిదాన్నిబాణముతోచేతామనికురిపెట్టిచేస్తేఆకురికనిలవ
కమాయమైపోతుండఅనగారాజువినిఆశ్చర్యపడిఆబోయను పెంటపె
ట్టుకొనిఅడవికిపోయికనిపెట్టుకొనివుండగాపందివచ్చెనుదాన్నివిక్రమా
ర్కుడుతరుముకొనిపోగావేదిశైలపర్వతపుగుహచొచ్చెనుదాన్నివెం
బడించిరాజున్నుగుహచొచ్చెనుఅదిరాజుకులపురాకుంటామెల్లమెల్ల
గాపాతాళలోకానకుపోయెను-రాజున్నుదానివెంటపోయిభోగవతీపు

రముచూ చ్చేటప్పుడు వైకపురపు మఱుయెదురుగావచ్చి దేవరవారినిబలిచ
క్రవర్తి బలుచుకరమ్మనెను - యీవేళకులియనయెదురుగావస్తూవుం
డునుఅనగాఆశ్చర్యపడిఆమనిషితోకూడాపోయియెదురుగావచ్చినబ
లిచక్రవర్తి సాష్టాంగదండప్రణామంబులుచేసెను - అప్పుడుబలిచక్ర
వర్తి విక్రమార్కునిచెయితనచేతపట్టుకొని తనసింహాసనముదగ్గరికితీ
సుకొనిపోయిఅర్ధాసనానపూచుండబెట్టుకొనెను - మునుపురం
భోర్వసులనాట్యముచల్ల దేవేంద్రుర్నిచూస్తిని - యిప్పుడుయీవరా
హమునినిస్తమ్మెవచ్చినిచ్చమ్మనుచూస్తిని - నేమిళ్ళకాథుడవైతిని - నీవు
విష్ణువుకుభూదానమిచ్చినపుణ్యశాలివినీదశరణంయెంతటివారికలుగు
ను నేడునాకుమిదినమనివిక్రమార్కుడునిండాస్తోత్రముచేయగాబలి
చక్రవర్తి సంతోషించినీవు భూలోకమందుండుమ్ములనందరినిన్ని శి
క్షించిశిష్టులను రక్షించి అడిగినవారికెల్లా అవ్వారిగాధనమిచ్చికీర్తి
బొందిరాజ్యముచేస్తూవుండేసమాచారమువిననిన్నుచూడవలెననిబ
లువవంటినిపిలిచెబ్బ రెండురత్నాలు లెచ్చియీరత్నాలుకోరినవస్తు
వులనిచ్చునుగావునీవుతీసుకొమ్మనివిక్రమార్కునికి బహుమానముచేసితన
మనిషిని కూడాయిచ్చియీపాతాళలోకమునుంచిభూలోకానికిబలి
చువచ్చోయి విడిచిపెట్టిరమ్మనిఆమనిషితోచెబ్పివిక్రమార్కునికి శెలవు
యిచ్చిఅంబంచెనుతర్వాతవిక్రమార్కుడుబలిచక్రవర్తి అంబనమని
షితోకూడాభూలోకానికివచ్చిఆమనిషికిశెలవిచ్చిఅంబితనపట్టను
దోడబట్టివస్తూవుండగా శ్రీకపురపుమఱుయెదురుగావచ్చిచూచిమా
తనకుమారుణ్ణిబలుచుకొనివిక్రమార్కునికడికిరావలెననివస్తూవుం
డిస్తోవలో విక్రమార్కుణ్ణిచూచి అయ్యావిక్రమార్కుడవుండేప
ట్టనమయింతాయిక్కడికియెంతదూరమున్నడనిఅడగగానేనేవిక్ర
మార్కుణ్ణియేయెందుకువచ్చినావనిఅడిగెను - అయ్యానాకులేకలేక
వైకపురమారుడుగలిగినాడు - వీడేను - నేనువృద్ధుడనయినాను - వీనికిపెం
ట్లిచేశికన్నులచూశావనిఅపేటనిండావున్నడుఅయితేమహాదరిద్రు

ణ్ణినానాటికిభోజనానికసంపాదించుకోవడమే ప్రయాస పెండ్లిచేశే టందుకుయెక్క_డావకదుడ్డుదొరకలేదు - పెండ్లిఖర్చుకుసంపాదించుకొంటేపడుచునిచ్చేమని అనేకమందిసిద్ధముగావున్నారు నీవేమైనాయీకార్యానికికొంచెముగాప్పలసహాయపడగలవా అనేకమందికినీవుబహుయిచ్చినావనివినివచ్చినాను నేను అంతదూరమునడిచిపోవుడాదైనాధీనముగా నీవుయిక్క_డనే అనుపదితివినిన్నుచూస్తినినేనుకృతార్థుడనైతిని - అనిబహువిధములుగాస్తోత్రముచేయగారాజుతనపబలిచక్రవర్తియిచ్చినరత్నాలు రెండున్ను ఆబ్రాహ్మణునికియిచ్చివాటిప్రభావముచెప్పిపంపించెను - కాబట్టిఅటువంటివితరణసాహసాలునీకులవావాఅనిఅడగగానేయింతలోతానునిక్క_శ్చించుకొన్నవేళతప్పిపోయెనుగనకభోజరాజుయెప్పటివలెనేతిగుగాయింటికిపోయెను

ఇరువయ్యోసారిభోజరాజుమంచివేళవిచారించుకొనిసింహాసనమెక్క_వలెననివస్తూవుండగాయిరువయ్యో ప్రతిమ అతన్నిచూచిఅయ్యానీవుయీదేవతానిర్మితమైనవరత్నఖచితమైనసింహాసనముయెక్క_వలెననిబహుసంతోషముగాఆయస్తపడివస్తున్నావు - నీవంటివారెల్లాయిడియెక్కే_టందుకుయోగ్యులు కారువిక్రమార్కునివంటివారైతేయోగ్యులు ఆయనగుణములు చెప్పుతాను వినుమనిభోజరాజులోయిట్లనియే———విక్రమార్కుడు భూసంచారముచేసేకాలములోవకనాడుఅతనివద్దికినలుగుసిద్ధులువచ్చిరి - వారినిచూచివిక్రమార్కుడుఅయ్యాయీగుయేయే దేశములుచూచినారయేయెనదులలోస్నానముచేసినారయేయే పుణ్యస్థలములుసేవించినారయిప్పుడుయెక్క_డనుంచివస్తున్నారయిక్క_డనుంచియెక్క_డికిపోతున్నారులనిఅడిగెను - మేముసకలమయినదేశములున్నుతిరిగినాముసకలమైనానదులలోస్నానముచేసినాముసకలమైనపుణ్యస్థలాలున్నుసేవించినాముసకలమైనమహానుభావులదర్శనముచేసుకొన్నాము అయితేమంచుగాండమొదపన్నగాటవిలోనుండేసిద్ధయోగీంద్రునిచూ

డమైతిమిఅక్క—డవిస్తారంగా పాములున్నమంచుగడ్డలున్నఖండునగ
నకమాఱుఅసాధ్యమయినడియప్పుడుమేముఆహిమవత్పర్వతము దగ్గి
రినుంచివస్తున్నాముయిట్లాడఱణంగాపోవలెననివచ్చినాము అనిచె
ప్పగావిక్రమార్కుడుతక్షణమే లేచిమంచకొండకుపోయిపన్నగాట
విలోచొచ్చిపోతూవుండగా పాములులేక్క లేకుండాఅతనిదేహానచు
ట్టుకొనెనుఅందుకుభయపడనివాడైమంచుగడ్డలువిరగతొక్కుకొంటూ
పోగాపోగాసిద్ధయోగీంద్రుడుఅగపడెనుఆతనిసమీపానకుపోగానే
దేహమందుచుట్టుకొన్నపాములన్నిన్నివడిలిపారిపోయెను - అంతటఆ
మహాపుగమనువిక్రమార్కునిచేతనమస్కరించబడ్డవాడైలేచివిక్ర
మార్కునికొగలించుకొనిమూర్చుండబెట్టుకొనినీవుమనుష్యమాత్రుడ
వుగావుమనుష్యుడవైతేయిక్క—డికిరాలేవునీవుమహానుభావుడవునీవుయె
వరునీపేరేమినీవుయిక్క—డికివచ్చినకార్యమేమనిఅడుగగానేనుఉజ్జయి
నీనగరమునకే లేరాజును నాపేరువిక్రమార్కుడు మిమ్ములనుచూచి
పోదామనివచ్చినానుఅనిచెప్పెను - అనగాఆసిద్ధయోగీంద్రుడుసం
తోషించిఆరాజుకువశబలపమున్నఫలకంతానున్నవళులాతాపుకో
లానున్నయిచ్చియేజంతువైనానీకువశలక్ష్యంపేయీబలపానవ్రాసి
యెడమచేతలాతాపుకోలతీసుకొనితాకిస్తేఆజంతువుకుప్రాణంవచ్చిలేచు
ను - యేజంతువైనానశించవలెననినీవుతలిస్తివాబలపానఆజంతువును
వ్రాశికుడిచేతలాతాపుకోలతీసుకొనితుడిస్తేఆజంతువునశించును - యీ
బొంతవిడిలిస్తేకోరినధనంకుప్పబడునుఇవితీసుకొనిపోయిరమ్మనగాఆ
సిద్ధునివద్దనుంచివిక్రమార్కుడుతిరుగావస్తూవుండేసమయములోమ
నుష్యసంచారములేనిఅడివిలోవశడుకట్టలువిగుస్తూవుండగావాణ్ణి
పిలిచినీవుకట్టలకుగానుయింతదూరంయేవూరినుంచివస్తివిమీవూరి
దగ్గిరఅడివిలేదాఅనిఅడిగెను - వాడురాజుకుమ్రొక్కి—తానుతూవూ
డేశమునకే లేరాజుబంటునుఆరాజుపగవారిచేతరాజ్యముకోలుపోయి
జగడములోచచ్చెనుతర్వాతఅయనకొమారుడునన్నువశణ్ణిచెంటబె

ట్టుకొనిపట్టుకువిడిచియీయదివికివచ్చినాడు యిన్నాళ్లు రాజ్యముయేలి
యికనుభిక్షవెత్తుకొనితిరిగే బ్రతుకుయెందుకనిఅగ్ని ప్రవేశమయ్యేటం
దుకు ప్రయత్నపడినన్నుకౌగిలివిగుచుకొనిరక్తమునగావచ్చిని - నేనున్ను
లియనతోగూడాఅగ్ని ప్రవేశమవుతానుఅనిచెప్పెను - విక్రమార్కు
డుఆరాచకొమారుదివద్దికి పోయి రాజులకుజగడానపడ్డేడిడుక్తమంలే
దాతమ్ముజయించిన వాగిని వారికిశత్రువులైనవారితోగూడుకొనిమరి
కొన్నాళ్లకైనా సాధించవలెను యిటువంటికార్యాలుచేతురాఅనగా
ఆరాచకొమారుడుతనఅదృష్టమిలాగునవుండగా యేమిచేయవచ్చున
నిఅంగలాచ్చాను-అప్పుడురాజుఆచిన్నవాన్నిఆదరించికన్నులనీళ్లతుది
చిశెల్లడువ్వినీవుయేల అంగలాచ్చేవు నీకువచ్చినకొదవయేమినీఅ ధై
ర్యపడవద్దుయిడిగోయివితీసుకొమ్మనితానుచెచ్చినబలపమున్నలాతావు
కోలాయున్నకొంతానుయిచ్చివాటిమాహాత్మ్యముచెప్పిఆరాచకొమా
రునిచేతనేబలపముతోచతురంగబలాలుసృష్టియించియెదమచేతలాతా
పకోలమోపించెను-ఆచతురంగబలాలున్ను ప్రాణమువచ్చిచేసించ
రించసాగెనుతర్వాతచొంతవిడిపించుమనెనువిడిపించగానే అతడుకో
రినప్రకారంతొమ్మిదికోట్లధనముకుప్పబడెను - తర్వాతవైరాచకొ
మారుడాయాచతురంగబలాలున్ను యాధనమున్ను వుంచుకొనినీపగ
వారిజయించినీవు సుఖముగారాజ్యముచేస్తగావుండుమనిచెప్పివిక్ర
మార్కుడుతననగరానకుబ్రోయెను - వాబట్టిఅటువంటివితరణసాహ
సాలునీకులేవుపొమ్మనగాయింతలోలగ్నముతప్పగనకలడినంగోజరా
జుయింటికిపోయెను

తిరుగామరిశైకనాదుపంచమహావాద్యములు మోయగాచా
లాసంతోషముతోనింహాసనమునెక్కవచ్చేగోజరాజునుచూచియి
రవైయొకటోసింహాసనమందుండేప్రతిమయిట్లనియె——వైరా
జాయిసింహాసనమునెక్కడానకుసిద్ధమయివచ్చినావువిక్రమా
ర్కునికలకుణ్ణములుగలిగిలేనెక్కవచ్చునుఅటుషంటిగుణాలునీకులే

ళలయమున గుణము లెటువంటి వండిచా ఫిను విక్రమాపూడురాజ్యము
చేశేటప్పుడుభట్టికిచెలికాడైనబుద్ధిగుణవే బ్రాహ్మణుని కొమారుడు
సుమతియనేవాడుతల్లిదండ్రులతోచెప్పకకాశికిపోయి అక్కడసమస్త
విద్యలున్నుచదువుకొనితిరుగాయింటికివచ్చేవాడైయాకాశికడాకున్న
వకసాధిచూతామనిచూస్తావుండగావిశ్వనాధునిగుడిదీడ్డస్తరము గా
శైకకొలనుఅగుపడెనుఆకొలనిలోనీళ్లతుళతుకవుడుకుతూఫుండెను-ఆ
నీళ్లమీడుగాపటిపోయినట్లేతే గిరగిరతిరిగిచాంల్లోపడిచచ్చునుఅ
దిజూచిఅతడుఆశ్చర్యపడియిక్కడయంకాయేమివింతలుజగగునేనా అ
నిఅక్కడనేస్నానం డెనుతర్వాత రాత్రి రెండ్దుఝాములప్పుడుఆకొలను
లోనుండియెనమంత్రగుర స్త్రీలు బైలువెల్లవచ్చివిశ్వనాధుని గుడికిపో
యిరి - యీబ్రాహ్మణుడుచాంల్లోమాడాపోయిగుల్లోవక చోటనిలి
చివుండెను - అంతటఆస్త్రీలువచ్చిసన్నిధిలోకొంతసేపు నాట్యమాది
కొంతసేపుగానముచేసతిగసంపాయ్యేటప్పుడుయితన్నిచూచిసేవయే
మరుయిక్కడయీవేళప్పుడుయెందుకున్నావుమాయింటనీకుఅన్నంపె
డెనామాతోగూడావచ్చిఆవుష్ణోదకవుగుంటలోచొచ్చిరమ్ముఅనివా
రుపోయిఆగుంటలోధుమిరిఅక్కడనుంచిసుమతితమయింటికిపోయి
తల్లిదండ్రులను చూచివారికినమస్కరించినాటిదినంయింట్లోభుండిమ
నాడుప్రదమూనశేచి విక్రమార్కమహారాజుసభకువచ్చిరాజును
చూచిడుచితభ్దలంబునసుపవిష్టుండైయున్నసమయమున రాజు సుమతి
నిచూచిసేవయిక్కడెక్కడతిరిగినావుయేమేమి చదువుకొన్నావుయే
యేవింతలుచూచినావుచెప్పుమనగాతానుతిరిగిన చోటున్నుతానుచ
దివినవిద్యలున్నుచెప్పతర్వాత తానువిశ్వనాధుని గుడిదగ్గరికొలనుస
మాచారముచెప్పెను - అదివినిరాజుఆశ్చర్యపడిసుమతినిడెంటబె
ట్టుకొనికాశికిపోయి విశ్వనాధునిసేవించిదానిదగ్గరికొలను వద్దకిపో
యినిళ్లుతుళతుకవుడుకగడంచూచిఅక్కడనిపెట్టికొనివుండగారాత్రి రెం
డుఝాములవేళలకొలనులోనుండియెనమంత్రస్త్రీలుబైటివచ్చిను

ల్లోకిపోయిగొంతసేవుస్వామిసన్నిధిలోఆడిపాడితిరుగావచ్చేసమయ
ములోగుడిముందరవున్నవిక్రమార్కుణ్ణిచూచినీవుయెవరుయీవేళ
ప్పుడువైంటిగాయిక్కడయెందుకున్నావుమామీదిఅపేక్షనీకుకలిగిన
ట్టయితే మాతోకూడావచ్చివేణ్ణీళ్లక్రొలనులోచూచ్చిరమ్మనిచెప్పి
ఆస్త్రీలుఅందరున్నుగుంపుగాఆగుంటలోదుముకిరి - అప్పుడురాజున్ను
వారితోకూడాఅందులోదుముకిపాతాళలోకానికిపోయెనుఅక్కడ
యీయెనమండ్రుస్త్రీలున్నవిక్రమార్కువిసాహసానికిమెచ్చితమలో
కూడాఆచ్చర్యపడ్డట్టుకొనినీకుయేమికావలెననిఅడిగినాకుయేమి
న్నిపనిలేదుయీలోకముచూతామనిమీతోకూడవచ్చినానుఅని
రాజుచెప్పెను - అంతటఆస్త్రీలుఅందరుమ్మనియీరాజునువెంటపెట్టు
కొనితమపట్నమండలివింతలుతాచూపించియెనిమిదిమందిన్ని యెనిమి
దిరత్నాలు యిచ్చివాటిమాహత్మ్యమున్నుచెప్పిమునుపుతామువచ్చిన
మార్గానవేవిక్రమార్కుణ్ణిపలుచుకొనిపోయితాశివద్దవిడిచిపెట్టిరి
తర్వాతవిక్రమార్కుడునుమతినిచూచిఅక్కడతానుచూచినవింతల
న్నిన్నిచెప్పిఆయెనిమిదిరత్నాలున్నుఅతనికియిచ్చిసుఖముగావుండుమ
నితనవగరానపుతానుపోయెను - తాబట్టిఅటువంటిగుణాలునీకుకావునీకే
సింహాసనముయెక్కతగదుఅనగానాటికిభోజరాజుయింటికిపోయెను -

మరునాడుభోజరాజుయెప్పటివలెనేసింహాసనముయెక్కవలెన
వేయిచ్చేచేతనుపెద్దలను బలిపించి వారిని పూజించిశుభముహూర్తా
మువిచారించుమనివారువిచారించిచెప్పినముహూర్తమందు పకలా
భరణములుధరించుకొనిశ్వేతవృషభంగాడివాద్యములుమోగగాబ్రా
హ్మణులుఆశీర్వదించుచుండగావేదిమాగధులుపొగడగామంత్రివ్రు
హితులుమొదలయినవారితోకూడాదేవనిర్మితమైనసింహాసనముద్దకి
రికివచ్చిభూపపీఠాదులచేతసింహాసనముపూజించిమహాసంతోషము
తోసింహాసనమెక్కబోతూవుండగాయిరువైరెండోసోపానమందుం
డేప్రతిమచూచిఅయ్యోవిక్రమార్కునికిగలసాహసాదిగుణములుకల

వాడెవడో అతడు యీసింహాసన మయియెక్కి—టందుకుఅహంకరించి
మవారు యెవరున్నయెడలాక్యలు కాగు అటువంటి గుణములునీకున్నన్న
వైతే లేకొనాకు లేలియదుఅయినగుణములు నేనుచెప్పుతున్నాను వా
టినివినిఅటువంటిగుణములు కలవాడనైతేయెక్కి—రేకుం టేయెక్కి—వ
ద్దుఅనిభోజరాజుతోయిట్లనియె - విక్రమార్కుడుపూర్వమందు తప
స్సుచేతవెయ్యేండ్లురాజ్యమేలేటట్టుగా వరము తీసుకొని వచ్చినాడుఆ
మాటభట్టివినినేనొక వెయ్యేండ్లు ఆయుస్సు యిస్తిని తీసుకొన్నవి క్ర
మార్కునితోచెప్పెను - నీవుయెట్లాయివ్వగలవుఅనివిక్రమార్కుడు
అతన్నిఅడిగెనునీకువెయ్యేండ్లురాజ్యభారముచేసేటట్టుగదావరమువ
న్నడిఆగువెలలురాజ్యమేలిఆగునెలలుభూసంచారముచేస్తావుంటే వె
య్యేండ్లురాజ్యము చెయడంము శేషరకువెయ్యేండ్లుభూసంచారము
చెయ్యన వుతున్నదికూడా ఆయుస్సు రెండువేలయేండ్లుఅవుతున్నదిఅని
చెప్పగాభట్టిడుపాయానకువెచ్చిసంతోషించివిక్రమార్కుడుఆ ప్ర
కారమేచేస్తావుండెనుకాబట్టిశేషనారిభూసంచారానికిపోయినప్పు
డులక్కడక్కడివింతలుచూస్తున్నదిదభ్రదేశానకుపోయిశైకవూ
ళ్లోదిగిఆడినాము అక్కడవుండమగనాడుమరిశైకవూరికిపోతూవుండ
గామార్గములో శైకఉద్యానవనమున్నకొలనున్నుగుడిన్నిఅనుపడె
నుయాని క్రమార్కుడుఆఉద్యానవనములోకొంతసేపుచూచుండి
శ్రమతీర్చుకొనికొలనులోస్నానముచేశిగుడికిపోయిఆగుడిలోవుండే
దుగనుసేవించితిరుగావచ్చేటప్పుడుఆగుడిలోశైకమంటపములో
చూచుండిజపముచేస్తావుండేబ్రాహ్మణ్నిచూచిఆయనజపముము
శేషట్టుకుఅక్కడవుండిజపముచాలించగానేఅయనకుమ్రొక్కి
అయ్యామీరుయెవరుమీపేరేమియెక్కడనుంచివచ్చినాగయెన్నా
ళ్లనుంచియెవరినిగూర్చియేమినిమిత్తముయిక్కడజపముచేస్తున్నారు
అనిఅడగగాఆబ్రాహ్మడుయీరాజునుచూచిఅయ్యానేనుకాంచీనగ
రములోనుంచివచ్చినానుశుశ్రూషలుడనేబ్రాహ్మణునికొమారుణ్ణినా

పేరు వ్రతశీలుడు నేమర సన్యాదకుసిద్ధించేనిమ్మ కాంబీ నగరము
లో కామాత్మున్ను గూర్చి పంధొమ్మిదేండ్లు జపము చేస్తిని అప్పుడుఆ దే
వినాకు ప్రత్యక్షు వైయీయాడుగాను గూర్చి జపముచేస్తే సిద్ధించునని చె
ప్పెనుతర్వాత యిక్కడికివచ్చినియిక్కడివచ్చిపంధొమ్మిదేండ్లాయెను
నాటినుంచియీయాడుగాను గూర్చిజపముచేస్తున్నాను యిదివరకు ప్రత్య
క్షము కాలేదునా విషాదముగాఉకటాక్షమున్నదో లేదో తెలియ్యదు ఆ
నిచెప్పెను యీమాట లన్నివిక్రమార్కుడువిని బ్రాహ్మణుని మోదక
రణబుద్ధివంచిదియెట్లాసైనాయీ బ్రాహ్మణునికోరి కెనెరవేర్చవ
లెననితలచి ఆదివము అక్కడనిలిచెనుఆరాత్రి రాజుస్వప్నములోదు
గాదచ్చిరాజా నీవెందుకు యీపనికిపూనుకున్నావు నీమనసులోఘు
ట్టిగాయీ బ్రాహ్మణుని కోరి కెనెరవేర్చవలెనని వ్రుంటేనీగుణముల
వంటిగుణములుగలరాజుకంఠమతుంచి నాకుబలియిచ్చినట్టయితేయిత
నికోరి కెనెరవేరుస్తున్నాను - అనిచెప్పెను - అంతటరాజుదేహ్మకి
డుదమూనలేచిస్నానముచేశియెట్లాసైనాయీతనికోరి కెలీచర్చజేమే
ముఖ్యము - నావంటిగుణములుగలవాడునేనేకాని వరియెవరున్నులే
రు వైకవేళయెక్కడనైనాఉండిరికోవారినిమనముయీపనిరవ్వుంటె
వత్తురాకాబట్టి బ్రాహ్మణునినిత్తుమునాకంతముదుగాకుబలియిస్తాన
ని చెంపుచేశదుగాసన్నిధిలోతనచేతిఖడ్గానశిరస్సుఖండించుకోబోయ్యే
టమునాన హేరాజానీవుశిరస్సుఖండించుకోవద్దునీసాహసానకుమె
చ్చితినివరమడుగుయిస్తానవనిదుగాపలకగానాకుయే వరమున్నవద్దు -
యీ బ్రాహ్మణునికోరసన్యాదముసిద్ధించేటట్టుగాఅను గ్రహించుమని
విక్రమార్కుడుపలికెను - అప్పుడుదుగాఆప్రకారముగానేరసన్యాస
ముసిద్ధించేటందుకోవరము బ్రాహ్మణునికిపైకముటికయిచ్చెను - ఆ
యనతరువాతవిక్రమార్కునిచేత శెలవ్రతీసుకొనితనవూరిపోయెను
గా - కాబట్టిఅటువంటి సాహసము నీమగలదాలనగాయింతలోసుము
ఖాతర్జమునించిపోయెను గనకభోజరాజుయింటికిపోయెను.

యిరు నైచూచిపోసారి భోజరాజుతిరుగాసింహాసనమునెక్కవ
స్తూవుండగాయిరునైమూడోసోపానమందుండే ప్రతిమచూచి విక్ర
మార్కునిగురించిలనీకుకలిగివ్రం టెయీసింహాసనము యెక్కు— అయన
గురించిలు యెటువంటివంటేవాచెప్పుతానువినుమనియిట్లనియె———
విక్రమార్కుడుభూసంచారము చేశేటప్పుడు మాళవదేశానఅడవి
లోవస్తూవుండగాఅక్కడఅవుఅంభోయనిఅరిచెనుఆధ్వనివిని యిది
మహారణ్యముయెక్కడాపశువులమందలేదు యీధ్వనికికారణమేమి
అనితెలుసుకూరాగాఆయావురొంబలో నాలుగుకాళ్లదిగుబడిశదల
మెదలగూడకవుండెనువిక్రమార్కుడుదాచ్చిచూచిదయవచ్చి దేవనెత్త
వలెననితలచిఅవుదగ్గిరపోయిలేవనెత్తబోగానేఆరొంబలో తానున్న
దిగపడెను యింతలో ప్రొద్దుగూకెను రాత్రిశేళ పురుములున్నవెరు
ములున్నవర్షమున్నవచ్చెను - విక్రమార్కుడుయెంతపురిమినప్ప
టికిన్నియెంతమెరశినప్పటికిన్నియెంతవానగురిశినప్పటికిన్ని వెరవకయె
ట్లుగైనాఅవునురొంబపోనుంచిలేవదీసి పోదామని మెరసినప్పుడుఆ
వెలుతురున అవునుకొంచెముకొంచెముగట్టుకుతీస్తున్నవానగురిశినప్పు
డుపైపైబురదగడుగుతున్నావుండెనుయిట్లావుండగా తెల్లవారేశేళ వెళ
పెద్దపులివచ్చిఅవుమీదికిదుమికెనుఅప్పుడువిక్రమార్కుడుఖడ్గముదీసు
కొనిపెద్దపులినినరికెనుతర్వాత సూర్యోదయమానకు మెల్లమెల్లగాఅవు
నుగైటదీసెనుఅంతట నరికినపులిన్నిబురదలోనుంచిలేవదీసినఅవున్ను
మాయమైపోయెను - అదిచూచివిక్రమార్కుడుఆశ్చర్యపడినిలుచుం
డివుండగాఆకాశాన నుండిపుష్పవర్షముకురిశెనుఆగుంటగట్టునకా
మధేనువుప్రత్యక్షమైవెరారాజానేనుకామధేనువనుఇంద్రునిఆజ్ఞవల్ల
నీసాహసముపరీక్షించవచ్చినానుఉరుములున్ను మెరుములున్ను వర్ష
మున్నువులిన్నినామాయ చేత వచ్చిన వినెనునీవెంటవస్తాననన్ను మీ
యింటవుంచుకొంటివాకోరినకోర్కెలుచేకూడునుఅనిచెప్పెను - చెప్ప
గానేవిక్రమార్కుడుసంతోషించితనతోగూడాకామధేనువును తీసుక

వస్తూన్నంతగానాకొకబ్రాహ్మణుడుచేతకర్రబట్టుకొనివూతబోడుచుకుం
టూకన్నులుబాగాకలియకలవచ్చేచప్పుడువిని వీడుపశువునుదోలుక
వచ్చేపుణ్యాత్ముడానామీదపడబోలకుమీనేనుకండ్లుగాననివాణ్ణిదారి
జాడపట్టుకొనిపోతున్నాను అనగావిక్రమార్కునిదయవచ్చి బ్రాహ్మ
ణునిదగ్గరికిపోయి నీవెవ్వరుయెక్కడికిపోతున్నావుయెక్కడనుంచివస్తు
న్నావుఅనిఅడిగెను .. నేనుగంగాతీరమందుండేబ్రాహ్మణుడనునాకు
తొంభైకొమ్మిడియేండ్లు అయినది కండ్లుపారలుగబ్బినందునబాగాలే
కుపడవుచెవులువినరావుపండ్లుతావూడిపోయినవి దేహములోబలము
లేదునడవలేను యిన్నిదినములున్నుబాగా బ్రతికినానుయిప్పుడుకష్ట
దశవచ్చినదికాబట్టివిక్రమార్కమహారాజుఅక్కూలపాటికల్పవృక్ష
మనిచెప్పగావినిఅయనవద్దికిపోదామనిపోతున్నానుఅనిఅడుగఆమ
రగావున్నదియింకావిక్రమార్కుడుమ్రందేబోటుయిక్కడికియెంతదూ
రమున్నదిఅనిఅడగగాఆబ్రాహ్మణుడుచూచి నేనేవిక్రమార్కుణ్ణినా
వద్దయిప్పుడువకఆవవున్నది - దాన్నియిస్తున్నానుస్వీకరించుకోనికోర్కెలు
చేకూడును అనిచెప్పకామధేనువునుచూచినీవు నామీదదయచేసి
బ్రాహ్మణునితోకూడాపోయిఆయనకుకావలసినకోర్కెలు నెరవేరు
స్తూవుండుమనిప్రార్థించిబ్రాహ్మణునికిశెలవుయిచ్చిలంబించెనువిక్ర
మార్కుడుప్రార్థించినప్రకారముకామధేనువు బ్రాహ్మణితోకూ
డాపోయిఆయననుసుఖపెడుతూవుండెనుకాబట్టిఅటువంటిసాహసవి
తరణాలు నీకుగలవాయనగాతిగుగాభోజరాజుయింటికిపోయెను

యిరునైనాలుగోసాగిసింహాసనమెక్కవచ్చేభోజరాజునుచూ
చివిక్రమార్కునికంటెయితరుడుయీసింహాసనమెక్కవలెనంటేఆ
విక్రమార్కునికగలిగినటువంటిగుణాలువుంటేనేయెక్కవలెనులేకుం
టేయెక్కకూడదుఆయనగుణములు యెటువంటివంటేవిక్రమార్కు
డురాజ్యముచేశేకాలములో నొకనాటిరాత్రివొకకలగనిమనాడు
బ్రొద్దునసేకోలువుకూటానికివచ్చిపెద్దలనురావించిఅయ్యానేనుయీ

రాత్రిమెల్లనివచ్చిలడంభసేనుకొనిమెలపోతునెక్కడతూణస్థలిక్కు
కుపొమ్మోయట్టుకలగంటినియాకలకుళలమేమనిఅడగగాఅందులో శైఖ
బ్రాహ్మణుయిట్లనియె - అయ్యా నాకుస్వప్నాధ్యాయముపచ్చను -
మునుపువకరాజుకొంచెపాటిగట్టునుంచిపొడుగాటిపర్వతమువెక్కిన
ట్టుకలగని నాతో చెప్పెను నేనుస్వప్నాధ్యాయముచూచిఆకలఫలము
తెలుసుకొనియిప్పుడుయే లేదేశముగాకయింకొకదేశము రాకలదని
చెప్పితిని - అమనకుఅట్లాగేశఁచెను - యిదిభట్టినియెరుగునుఅన
గాభట్టిఅవునని చెప్పెనుఅయిలే యిప్పుడునేనుకన్నకలకుళలమేమని
అడిగినవిక్రమార్కునిచూచిఅయ్యాయిదిస్వప్నముయిందుకుపరి
హారముబంగారముగో యెనప్పోతును చేయించితాస్తోక్తప్రకార
ముగాదానికిదక్షిణ బెట్టిదానముచేసి యీవరకుబొక్కసానవ్రంధ
నమంతాయాచకులకుపంచిపెట్టవలెనుఅని బ్రాహ్మణుడుచెప్పెనుఅ
ప్పుడు బ్రాహ్మణుడు చెప్పినప్రకారముగాదున్నానుచేయించితగినద
క్షిణ బెట్టిదానముచేసెను. కడమబొక్కసములోవ్రంధనము యా
వత్తున్నుఅవ్వారిగాయాచకులకుపంచిపెట్టెను - ఉజ్జయినీనగరానకు
చట్టుపట్టుయిరువైమున్నెయిమడలోవుండేవారెల్లామహాభాగ్యవంతు
లయిరికాబట్టిఅటువంటివితరణమునీకుగలదాఅనిఅడగగా యింతలో
తానునిశ్చయించుకొన్నవేళలవ్వెనుగనకభోజరాజుతనయింటికి
పోయెను.

మన్నాడుభోజరాజుయెప్పటివలెనేసకలాభరణభూషితుడై
సింహాసనమెక్కిటుండుకువేళవిచారించుకొనిమంత్రిపురోహితసమే
తుడై బ్రాహ్మణులాశీర్వదించగాసింహాసనముదగ్గరికివచ్చియిష్టదేవ
తాప్రార్థనచేసుకొనిసింహాసనము యెక్కిభోగాయిరవైఅయిబో
సాపానమందుండేప్రతిమచూచి - వెంటరాజావిక్రమార్కునికలసా
హసాదిగుణాలుకలవాడనైనేయీసింహాసనమెక్కిటుండుతగుదు
వులేకుండేతగవుఅయినగుణములెట్టువంటివంచెప్పుతానువిను - వి

క్రమాదిత్యుడు భూసంచారం చేసేటప్పుడుమంచుకొండదగ్గిరచంద్రవతిపురమనేపట్నముచేరిఆపట్నములోయీశ్వరునిగుళ్లోకిపోయియీశ్వరుణ్ణిసేవించి అక్కడఉచ్చుండివుండగానలుగురు మనుష్యులు మంచిబట్టలుగట్టుకొని మంచిసొమ్ములు పెట్టుకొని వెంటకొంతమంది యాచకులురాగా సంగీతగాండ్లుసంగీతము పాడగాబోగమువాండ్లు ఆడగాభట్టువాండ్లుపొగడగా అడిగినవాండ్లకెల్లా రెండు మూడుయిస్తూగుళ్లోకివచ్చిస్వామినిసేవించినారుయింటికిపోయి తిరుగామనాడుఆనలుగురిలో నొకడు వెంటమనిషిలేకపైకిబట్టలేక చినిగిపోయినటువంటిపైంటిగుడ్డగట్టుకొనిగుడిలోకిరాగావిక్రమాదిత్యుడుచూచి ఇతడునిన్నదొరతనఘగలవానివలెనేవచ్చినాడునేడుదొంగలచేతదోపిడిపోయినవానివలెనేవున్నాడుయిదియేమోనానిఅతణ్ణిదగ్గిరికిబిలిచిఅన్నాయిదియేమి నీవునిన్నవచ్చినవిధములోనేడువచ్చినవిధములోశానావ్యత్యాసముగావున్నదిఅనిఅడగగా అతడుఅయ్యానేనుజూజమాడేవాణ్ణిజూజానతాను పంపాడించిన ధనము యింత అంతఅనిచెప్పగూడదు - పోగొట్టినధనమున్న లెక్కలేదుఅనెనుఅప్పుడు విక్రమాదిత్యుడుఅతణ్ణిచూచి నీయివెర్రివాడానలమహారాజుధర్మరాజు జూదమాడిమోసపోయినతెరంగెరుంగవానీవుయికమీద జూదమాడవద్దునీకుతగినటువంటికొలువుగాల్చి బ్రతుకుమనగాజూడరి విక్రమాదిత్యునితోనిట్లనియె - అయ్యాజూదమాడవద్దుదానివల్లచెడిపోదురు అనిచెబ్పితివినలమహారాజుధర్మరాజు వోడిపోలేవాణిని జయించినవారు ఐశ్వర్యము అనుభవించలేదా కాబట్టిజయముఒకనికివస్తేఅపజయంవకనికివస్తున్నదిదైవముసహాయముగావ్రంతే అన్నిన్నిఅనుకూలముగావచ్చును - దైవము సహాయముగావ్రంతఉంటేపమస్తమున్ను ప్రతికూలముగావచ్చును——— అదియేలాగంటే-పూర్వమురత్నావతిఅనేపట్నమందు విజయసేనుడనేరాజు గలడుఅతనికికాంతిమతిఅనేపెండ్లామువకలదుఆయిద్దరికిన్నిమతిమంతుడనేకొమారుడుపుట్టెనుకొన్ని

దినకులశుచిజయసేనుండును వతని భార్యయుంబంచత్వంబు నొందిరి
తర్వాతమంత్రులుమతిమంతునికిం బట్టంబుగట్టిరంతనతఁడురాజ్యముసే
యుచుండెనప్పుడు జ్యోతిషముబాగుగాఁదెలిసినవాఁడొకబ్రాహ్మ
ణుఁడువచ్చెను - అతనిమొద్దమతిమంతుండుడనజాతకమునిచ్చిచూ
డుమనెను - అప్పుడాబ్రాహ్మణుఁడురాజుజాతకముఁజూచియయ్యో
శీఘ్రంబోరదందనవచ్చుననిరాజుతోఁజెప్పెను - అప్పుడారాజాశ్చ
ర్యపడియోవెఱ్ఱివాఁడావేను రాజ్యముసేయువాఁడనునాకుఁబోర
దందనయెట్లువచ్చుననియడిగెను - అమ్మాయిఫలముసిద్ధముగానీ
వనుభవించెడువుతప్పదనిరాజుతోఁజెప్పెను-మంచిదియీబ్రాహ్మణుం
డిట్లుచెప్పినాఁడుగదాయిఁకపరీక్షింతమనియెంచిరాజ్యముమంత్రులయ
ధీనముసేసితానొకయరణ్యంబునకుంబోయియక్కడనొకవటవృక్ష
ముక్రిందంగూర్చుండితపంబుసేయుచుండెను-ఒకనాడొంగలు
మంచారపురమేలెడురాజునింటంబొయిబడిసొమ్ములన్నియుందొంగిలిం
చుకొనివచ్చియీమట్టిగట్టదగ్గరంగూర్చుండిచారండలునాదొంగి
లించినసొమ్ముసాళ్లపంచుకొనిపోగానందుండొనొకనగయక్కడజా
ఱిపడిపోయెను - తర్వాతమందారపురపురాజుమనుష్యులుదొంగలయ
డుగులజాడంబట్టుకొనియీమట్టిదగ్గరికివచ్చియచ్చటఁబడియుండెడు
నగనూచితమదనిగుఱ్ఱుపట్టియక్కడంగూర్చుండితపస్సుచేయుచుం
డెడుమతిమంతునింజూచియిదగో వీఁడెదొంగమనమువచ్చినజాడలెలు
సుకొనితనకుఁదప్పించుకొనిపోవల్లఁకతపస్సుసేయువానింబలెవేషం
బువేసుకొనిమూర్చుండియున్నవాఁడనియనుకొనిబట్టికట్టియానగతోఁగూ
డరాజునొద్దకుంగొనిపోయిరి - అప్పుడారాజీతనిముఖతేజస్సుఁజూచి
రాచకొమారుండనియెంచిచంపఁదనిచ్చయింపకవేలుగోసివేయుమని
యాజ్ఞాపించినరాజపురుషులతనిచిటికెనవ్రేలుగోసివిడిచిపెట్టిరి. అం
తనావృత్తాంతంబంతయు నొకకోమటిచెట్టివినుచుండియతనిందన
యింటికింబిలుచుకొనిపోయికట్టుగట్టిభోజనమునాదిపించిగాయముగుది

ధైనను తథ్యమైన యొకనాడు రాచకొమారుఁడు రాజుకొమారులయుం
డెడుమేలకువసమీపానన యొకమంటపములో నబంధుకొనియథారాత్ర
సమయంబున లేచితాఁ బుట్టినవృత్తుకథయు మునుపుతానున్నయునికియు
జ్యోతిషకుఁడు సెప్పినమాటలుం దానిప్పుడున్నరీతియుం దలపోసి భగ
వంతునింగూర్చికొన్నిపద్యములు సేసిచదివెను-ఆపద్యములు రాజుకొ
మారెవినిచెలికత్తెలనంబియతనిందనయొద్దకుఁబిలిపించుకొనియాప
ట్టణములోనుండెడులోకేశ్వరుఁడనుస్వామినిభార్యనుంబియారాకొమ
రునికింగోసినస్త్రీలెప్పటియట్లవచ్చెనేనిబంగారుప్రాకారముగట్టించెద
ననిమ్రొక్కఁగానెను-ఇంతలోనతనిస్త్రీలెప్పటియట్లవెలిచెను - తర్వా
తనాచిన్నదియారాత్రియతనిందనపేడమీఁదనుంచుకొనిమఱునాఁడరు
ణోదయంబునందనతండ్రిద్దగ్గరికింబోయియాసమాచారంబంతయున
తనితోఁజెప్పియతనిందనకుఁజెల్లిసేయుమనెను - అంతకారాజా
శ్చర్యపడియారాచకొమారునిందనదగ్గరికిఁబిలిపించుకొనియావృత్తా
మానమంతయునడిగిలేలుసుకొనితనకొమారినతనికిచ్చి వివాహ
ముసేసితనరాజ్యమంతయునతనికేయిచ్చెను - కాబట్టియిప్పుడునాకు
ధైవమనుకూలముగానుండలేదుగానజూదములోనోడిపోయితిధై
వమనుకూలమయినప్పుడుతిరుగానేనుగెలిచెదననియీప్రకారము
సెప్పుచుండగానచ్చటికిద్దరుపరదేసులువచ్చిమనమన్నిచోట్లనుసంచ
రించిమున్నింతలుంజూచితిమియింద్రకీలపర్వతముదగ్గరనొకశక్తిగుది
యున్నదటయెవ్వండేనియుండనయస్థంగములరక్తముదీసియాశక్తి
శిరస్సుననభిషేకముసేసెనేనివానికింగావలయుకోరికలుశక్తిప్రసాద
మువల్లఁగలుగునని యాగుడిలోనొకశాసనముగ్రాసియున్నదట
యచ్చటికివనమపోకపోయితిమనియొకరితోనొకరుమాట్లాడుకొ
నిరి - ఈమాటలువిక్రమార్కుండువినిజూడరింబిలుచుకొనియుం
త్రకీలపర్వతమునకుంబోయియక్కడశక్తిగుడిఁజూచియాసమీపమ
ననుండెడుకొనేటిలోస్నానముసేసినిత్యకర్మనుదీర్చుకొనిశక్తిగు

దిసొచ్చియచ్చటశాసన ముంజదువుకొనికొత్తియొఱుదూషుకొనితనయ
స్థంగములుగ్గేదించుకొనిశస్త్రధరస్సనందారక్తమభిషేకముసేసెను-
అప్పుడుశక్తియూసాహసమునకుమెచ్చిరాజునకుబ్రత్యక్షమైయస్థాం
గములెప్పటియట్లుండునట్లుచేతనిమిరిరాజానిసాహసమునకుమెచ్చితి
నివరమడుగుమిచ్చెదననవిక్రమార్కుడుజూడరింజూడించితల్లీయితని
కిగోరినవరంబులిచ్చినట్లుగావరంబిచ్చినియదిగెను- అశక్తిమతండుకో
రినట్లువరమిచ్చెను - కాబట్టియటువంటిసాహసవితరణంబులునీకుగల
వాయనిప్రతిమయనుగగాళోజరాజునాటిదినమింటికింపోయెను

మఱునాడరుణోదయంబునందొల్లింటిపోక్కసింహాసనమెక్క
వచ్చుభోజరాజుంగనియిరువదియూఱవసోపానమునందలిప్రతిమయి
ట్లనియె——ఓరాజావిక్రమార్కునికగలసాహసవితరణములులోక
యాసింహాసనమెక్క——గూఢదాయనగుణంబులెటువంటివంటివేనిజె
ప్పెదవినుము-విక్రమార్కుడుభూమిసంచరించునపుడొకయదవి
లోబోవుచుండగానచ్చటిచెంచువాడ్రురాజుంజూచి-యఱటిపంట్లు
ను-గాయ్యాపంట్లును-చిచ్చిలిపంట్లును - పనసపంట్లును - నేరేడుపంట్లు
ను .. గసగసాలును - ఖర్జూరఫలపంట్లును - వెలగపంట్లును - దోసపం
ట్లును - నిమ్మపంట్లును - మామిడిపంట్లును - టెంకాయలుంజెఱుకుతుం
టెలును - బాదముకాయలును - చారపప్పును - వెడుగబియ్యంబు
నుందేనియ మొదలగు వస్తువులు రాజునకుంగానుకగాదెచ్చియిచ్చి
రింతలోదెదవులుదడువుకొనుచునిట్టూర్పులువిడుచుచురోడుచుమా
టలాడంజాలకనలుగుపరడేసులుపర్వుగునవచ్చిరి - విక్రమార్కుడు
దుదనకుంజెంచువాడ్రుదెచ్చియిచ్చినవస్తువులన్నియువారిని భయిం
చుమనివారిమాయాసముదీరనిచ్చిబన్మటవారింజూచియయ్యోమో
రిట్లురోడుచుంబరుగెత్తివచ్చినకారణంబేమినాతోడనెప్పుడనిన రాజు
తోవారిట్లనిరి అయ్యాయిచ్చటికిదాపునమాల్యవతం బనుపర్వతంబు
గలదచ్చటనొకయుదిలోకోణీతప్రియమను దేవియున్నదియాయుది

ముందఱమేముగూర్చుండఁగామాచెంగటంబట్టుపట్టుకట్టుకట్టుమను
మాటలువినవచ్చెను-అప్పుడుపూచినతంగెడువలెశృంగారించుకొన్న
యొకకన్యకమాయొద్దికరుదెంచిమమ్ముంజూచియోవెట్టివాఁడ్రారా
యిక్కడనేలకూర్చున్నారుమీరిందుంటిరేనిపోయలుపట్టికట్టితీసుకో
నిపోయియీదేవికిబలియిత్తురుకాబట్టియిక్కడనుంచిలేచిశ్రమ
గాఁబొండనఁగాఁబరుగెత్తివచ్చితిమనిచెప్పరి - అంతటవిక్రమార్కుఁ
డువారినివెఱువవద్దనియాదరించిపంపితానుమాల్యవంతంబుననుంపో
యిశోణితప్రియగుడిసొచ్చియద్దేవినిసేవించుచుండుసమయంబునన
చ్చటబోయలొకము పలివానింబట్టుకొనిమెడనుబూలదండవేసిమేళ
గాఁడ్రతోఁగూడఁదీసుకొనివచ్చిగుడివాకిట నిలుపఁగావిక్రమార్కుఁ
డుసూచి వీఁడుబక్కవాఁడువీనికిరక్తమాంసంబులెందిపోయినవినేటి
కినన్నుబలియిందువీని విడువుండనిపోయలతోఁజెప్పెనువాఁడ్రారాజు
మాటజవదాటవెఱుచికుచివానివిడిచిరాజుమెడనుబూలదండవేసిపో
ణితప్రియసన్నిధానమునకుంబిలుచుకొనిపోయిరి - అప్పుడువిక్రమా
ర్కుఁడుపోయలనుజూచియిక్కడంజేయవలయునదియేమనియడిగె
ను - అయ్యాయిక్కడమాదమేముమీశిరముఖండించవలసినదనివారు
చెప్పరి - ఆమాటలురాజుసంతోషించియాదేవికిఁబ్రీతిగాఁదనశిరంబు
తానేఖండించుకొనియెఱంగాకయనికత్తియొఱుదూసుకొనితళతళమె
ఱుఁబఁచియతిత్వరగాఁగంఠముపట్టించివేసుకోఁగాశోణితప్రియప్రత్య
క్షమైయోరాజానీసాహసంబునకుమెచ్చితివరమడుగుమిచ్చెదనన
రాజుసంతుష్టుఁడైనేడుమొదలుకొనినీవునరబలిఁబుచ్చుకొనుటమా
వలయునిదియనాకువరంబనిపలికెనాదేవియునతనితమోగుణంబున
కుమెచ్చియతఁడుగోరినట్లువరమిచ్చెనంతటవిక్రమార్కుఁడు స్వేచ్ఛ
గాభూసంచారమునకుఁబోయెనుగావునన్నట్లువంటిగుణములునీకులేవు
పొమ్మనఁగాభోజరాజింటికిఁబోయెను

మఱునాడుసకలాభరణభూషితుఁడైశుభలగ్నమునందుసింహా

సన మెక్క వచ్చిన భోజరాజుం జూచియిరువదియేడవ సోపానమునందలి ప్రతిమయిట్లనియె - ఓ రాజా విక్రమార్కునికిగలబుద్ధికుశలతలేని మానవుఁడీసింహాసన మెక్కనహఁడుగాఁడిది దేవనిర్మిత మైనటువంటిది - విక్రమార్కుఁడురంభోర్వశులనాట్యము మొక్కతారతమ్య విచారణనిమిత్తమింద్రసభకుఁబోయినవుడు దీని నింద్రుండువిక్రమార్కునికిచ్చెనది మొదలుగొన్నిదినంబులు విక్రమార్కుండీసింహాసన మెక్కఁజూచెఁదదనంతరంశైవ్యుడనెక్క లేదటువంటిగుణములునీకుంగలిగియుండెనాయీసింహాసన మెక్కవచ్చునాయనగుణంబులెటువంటివన్నంజెప్పెదవినుము-విక్రమార్కమహారాజు భూమిసంచరించుచుప్రకటంచిదేశములోనొకబ్రాహ్మణుఁడువీధియగుపయింగూర్చుండిమహాదుఃఖపడుచుండనతనిజూచియోబ్రాహ్మణుఁడాయేలవిచారపడుచున్నావనివిక్రమార్కుఁడడిగెను - నీతోఁజెప్పనందువల్లనేమిపనిచక్కఁబడుచున్నదిచెప్పనందునవేమిపనిచెడిపోవుచున్నదినీచేతనేమవునునీవేలయడుగుచున్నావనివిచారముచేతనలత్యముగామాట్లాడెను - తర్వాతరాజామాటలువినియయ్యో మాపనినావల్లనైనసంగాకపోయినయొకపారినేనునువినియెడదానంజెడిపోవలయునదియేమినీవిట్లవరితోనయినంజెప్పుచుంటివేనినీవుచింతించుకార్యంబునకొఱగాకున్నయొకశేనియును సాయంబుసెప్పుదురనిన బ్రాహ్మణుండురాజుతోసంజూచియయ్యామాతండ్రిబహుద్రవ్యముసంపాదించినేబాలుఁడనైయుండఁగాఁబంచత్వంబునొందెనటుపిమ్మటనేఁబ్రబుద్ధుండనైయింటనుండుపెట్టలన్నియుశోధించఁగానాకొకచీటిదొఱికెను-దానిలోఫలానిసంవత్సరముచైత్రశుద్ధనవమినాఁడురాత్రిపదిగడియలవేళంబెడకంచిగోపురపుమూడవయంతస్తుకుసరిగామూడునిలువులలోతుద్రవ్యితాఁబూర్చిపెట్టినవరాలయిదులక్షలనివ్రాసియున్నదినాఁడునుతనేటివరకునువ్యసనపారావారంబీఁదలేకమునుంగుచునున్నవాఁడనాయనగోపురపుమూడవయంతస్తుకుసరిగామూడునిలువులెటులంద్రవ్వి

నాటులంబూడిచి పెట్టినది వింత గానున్న దిమఱి యొక్కడనైననుం బెట్టి
వ్రాయునప్పుడుదప్ప వ్రా సెం గాఁబోలునయిదులతులవరాలుజాడ
లేకపోయెనేనేమిచేయుదుననిబహుప్రయత్నంబునంబలికెనంత నారాజు
బ్రాహ్మణుఁడు వ్రాసినబీటి పంకేతము గ్రహించిమంచిదిబ్రాహ్మణుఁ
డానిపలవిచారపడుచున్నావున్నిపైనకోదవయేమి నీరూకలు నేనెత్తియి
చ్చెదంజైత్రశుద్ధనవమి దినుక నూరకుండుము నాటిదినము నీచింతనివ
ర్తించుననిచెప్పెను-అంతటనాబ్రాహ్మణుఁడుసగముచారముమా
నియుండెను - తర్వాతచైత్రశుద్ధనవమినాడురాజువచ్చియతనిం బిల్చు
కొని గోపురముదగ్గిరికింబోయ్యిరాత్రిపడిగడియలవేళ నాగోపురపుమూ
ఢవయం తస్తునీడయున్నబోటుగుఱుతుపెట్టుకొనియక్కడఁదవ్వింపఁ
గానయిదులతులవరాలునగపడెను - అవరాలాబ్రాహ్మణుండీసుకొ
మ్మనిరాజుయదృచ్ఛగాభూసంచారమునకుఁబోయెను-కాబట్టియట్టిబు
ద్ధిశాలతనీకుంగలదాయను నంతలో ముహూర్తమతిక్రమించెంగాన
భోజరాజుదనయింటికిఁబోయెను

మఱునాడసేఁతులుసామంతరాజులు పరివేష్టించిరాఁగావిద్వాంసు
లుప్రసంగంబులుసేయుచుండొడరాసకలాభరణభూషితుండునుమం
త్రిపురోహితసహితుండును వైసింహాసనముఁజేరఁజని దానిశెస్సగాఁ
బూజించియొక్కఁడోఁగానిరువది యెనిమిదవసోపానమునందలిప్రతి
మయిట్లనియె——విక్రమార్కుఁడెక్కినసింహాసనంబెక్కుటకెం
కొకఁడుదగునాయటువంటి రాజీజగత్తునంగలఁడాయెవ్వరేనియు నా
యనవంటివారైనఁగదాయీసింహాసనంబెక్కినహుఁలగుదురాయ
నగుణములెటువంటివంటేనిఁజెప్పెదవినుము——విక్రమార్కుఁ
డురాజ్యముసేయునప్పుడొకబట్టువాఁడువచ్చితనశౌర్యాదిగుణము
లుపొగడఁగావిక్రమార్కుఁడువానింజూచినీవే దేశపువాఁడవునీపే రేమి
యక్కడిసమాచారములేమియెక్కడికివచ్చినావనియడిగెను - నేను
మాళవదేశపువాఁడను-నాపేరుభణేంద్రుఁడుమాళదేశమునేలువాఁ

డుజమ్మసేనుఁడను రాజుగలఁడాయనయొకపారి తనకొమారునికిం బెం
ద్లిసేసియాచకులకుందొమ్మిదిలఁక్షలధనముపంచిపెట్టినాఁడుఅట్టియుదా
రత్వము గలవాఁడిప్పుడుపరలోకగతుఁడయినాఁడు-ఇదివరకునారాజు
మూలముగా జీవించితి నీప్పుడు నన్నాదరించువారు లేరునేనుగొప్పకు
టుంబముగలవాఁడను మీకీర్తివినిమిమమూచించవచ్చినానునీవుమహా
దాతవనిబట్టుపలికెనంతవిక్రమార్కుఁడువానిమాటలకుసంతోషించియి
తండిచ్చినదాతను మఱుచువాఁడుగాఁడనినిండామెచ్చుకొనిజయసేనుఁ
డుగొడుకుపెండ్లిలోనందఱికింబంచిపెట్టినంతధనమీవచ్చినయొకబట్టు
కేయిచ్చెను - అతండాధనముదీసుకొనిమిక్కిలిసంతోషపడివిక్రమా
ర్కునిమోదనాకపద్యములుసెబ్పి తనయూరికింబోయెను - కాబ
ట్టియటువంటిగుణములునీకుఁగలవాయనిప్రతిమపలకఁగానింతలోలగ్న
ముదప్పెఁగనకభోజరాజుమఱులనింటికింబోయెను

మఱునాడు తిరుగా సింహాసనమెక్కవచ్చుభోజరాజుంజూచి
యిరువదితొమ్మిదవ సోపానమునందుండుప్రతిమయిట్లనియె——ఓ
రాజావిక్రమార్కునికంగలసాహసాదిగుణములెవరికిఁగలవ్రాలే
సింహాసనమెక్కందగినవారు-ఆయనగుణంబులెట్టివనినందెలిపెదనాక
ర్ణింపుము - విక్రమార్కుండుభూపాలనంబొనరించునప్పుడొకదేశ
మునుంచియిద్రజ్జాలాది విద్యలు నేర్చినవాఁడువచ్చి రాజుంజూచి
యోరాజావీవుసర్వజ్ఞుఁడవునావిద్యయొకసారిచిత్తగించవలెనని చెబ్పి
నరాజుసమ్మతించిరేపురమ్మనెనువాఁడునాటిదినముపోయిమఱునాడు
చలువదోవతిగట్టుకొనియెల్లపాగఁజుట్టుకొనివ్రాలయంగీదొడుగుకొనిస
రిగనడికట్టుబిగించుకొనిదివ్యమైనసొమ్ములుధరించుకొనితనభార్యను
వెంటఁబెట్టుకొనివచ్చిరాజుముందఱనిలుచుండివేనుదేవేంద్రునిబంటన
సహాయశూరుండనుపేరుగలవాఁడనొకసంగతిలోదేవేంద్రుఁడునన్నుం
జూలకఁగాఁజూచుటంజేసినేనక్కడనుండకవచ్చితినీమగువనాభార్యపం
చశీర్షుఁడనురాక్షసుఁడొకయూరిలోదేవతలకుద్రోహముసేయు

చున్నాఁడు నేను దేవేంద్రువివదలివచ్చినవాఁడ నైననిన్నిదిన ములాయ/1
వ యొద్దనున్నవాఁడం గానన్నాథాత్ముసునిసంహరించివచ్చెదజగడంబున
కుఁబోవునప్పుడు స్త్రీలంబిలుచుకొనిపోవుటయుక్తముగాదుగనకనాభా
ర్యనుమాయింటనుండనిండేనని జేసి వచ్చిన వెనక దీనింబిలుచుకొని
పోయెదననిచెప్పి రాజును సమ్మతిపఱుచియక్కో మలి రాజు నింటనునిచి
పోయెనుదర్వాతఁగొంతసేపటికియుద్ధరంగమునందసహాయశూరుం
డుపడిపోయెననిరాజునకుసమాచారమువచ్చెనంతవానిభార్యయీసం
మాచారమువినితనపెనిమిటిపడి పోయెంగావునఁదానిఁకమోడజీవిం
చవలయునదిలేదని నింజొచ్చెదననినగరుశ్రీలువెల్లిచితివెబఁచుకొని
యంతఃపురంబ్రవేశించెనదికలియఁగాలిచల్లారునంతమునసహాయశూ
రుఁడువచ్చిశత్రువునుజయించితినాభార్యనంపితేనేబిలుచుకొనిపో
యెదననిరాజుతోఁబలికెనురాజామాటలువినియాశ్చర్యపడిలోగడజ
రిగినసమాచారమతనితోఁజెప్పనిమిషమాత్రమాలోచించిమంచిది
యన్నిప్రవేశమయినవాగుండులోకమునకుఁబోయినీభార్యంగానితె
చ్చెదనీవిక్కడనేయుండుమనిచెప్పిఖడ్గపాణియైప్రయాణోన్ముఖుఁడా
యెనంతటవాఁడురాజుంజూచి యయ్యా నేను నిన్నవచ్చినయింద్రజా
లాదివిద్యలవాఁడను నావిద్యదమకుఁజూపుటకైయిట్లుచేసితిననఁగారా
జుసంతోషించివానికిసకలబహుమాన ములుంజేసెనటువంటిసాహా
సవితరణములునీకుఁగలవాయనియడుగఁగాభోజరాజెప్పటియట్లమఱు
లనింటికిఁబోయెను

మఱునాడు తిరుగాసకలసన్నాహములతోవచ్చిసింహాసనము
లెస్సగాఁబూజించియిష్టదేవతాధ్యానముసేసిసింహాసనమెక్కవ
చ్చెడుభోజరాజుంజూచిముప్పటియవసాపానమునందలిప్రతిమయిట్లని
యె - ఓరాజాయీసింహాసనముధీవతలచేతనిర్మింపఁబడ్డదిమనుష్య
లచేతఁజేయఁబడ్డదిగాదింద్రుఁడువిక్రమార్కునకిచ్చినాఁడాయనవం
శగుణములుగలవారైరేనినీసింహాసనమెక్కవచ్చునునీకట్టుషంటిగుణ

ములుగలయ్రాలేయ్రాపాళ్ళుదెలియుదాయనగుణములుదెలిపెడుంజెపి
విను ము ———— వి క్ర మా ర్క ఁడుభూపాలనంబు సేయు సమయంబు
ప నొక కాఁపు వానికినలుగురుకొమార్లుగలిగిరి వాఁడుమృతిఁబొందున
ప్పుడుతనకొమార్లనుబిలిచిమీతూరుబంటిలోనొడ్డగోడకింద నాలు గు
చేలవరాలున్నవవిమీరునలుగురునుపరిగాఁబంచుకొంతనిచెప్పెనుబ
మ్మటనాపాలుగురిలోనొకఁడుగడమముగ్గురికిందెలియకుండ నాధనమంత
యుందీసుకొవిదాఁచుకొనెనంతటమఱియొకంతకాలంబునకునొప్పడమ్ము
లవలుగూడితండ్రిపెట్టిన చోటఁజూచియచ్చటనేమియుంగానకనీ
వెత్తుకొంటివినీవెత్తుకొంటివనివారిలోవారుజగడమాడుచురాజుదగ్గరి
కిపచ్చి మొఱపెట్టుకొనిరపుడు రాజువారిమాటలన్నియునాలకించిధన
మెత్తుకొన్నవాని నిఁగా యించవలెనని యెంచివారింజూచిమంచిదిమీ
రు జగడము మానియుండుడు నాపుఁదీరినప్పుడునేనీవ్యవహారము
నుదీర్చెఁదనినిచెప్పెనుమఱియొకొన్నిదిన ములకుఁ దానుసభలోనుండుప
ప్పుడువీరునలుగురునుసభలోవచ్చియుండఁగానేనొక కథఁజెప్పెదవి
నుంచనివిక్రమార్కుండిట్లనియె ———— ఒకరాజునకొకకూఁతురుగలి
గెనడిబహుచక్క నిదియారాజుదానిం జదవనంపఁ - నాచిన్నదియు
న్నివిద్యలుంజదువుకొనితర్వాతగురుపటిణయివ్వంగోరియొకబంగా
రుపర్లరంబులోమంచివస్త్రంబులునువెలలేవియాభరణంబులును - బ
హుద్రవ్యమునునించుకొనితనగురువుమొద్దకుంగానిపోయి యయ్యా
నేనుమీశుశ్రూషదటిణయిచ్చెదందమరుదీసుకొనవలయు ననిసాగిలప
డి మ్రొక్కెను - దానిగురువు మీచియివియన్నియునాకెందుకుమీ
తండ్రినాకుపకలవస్తువులిచ్చిపోడిబించుచువ్వాఁడుసేవ దెచ్చినవస్తియునీ
వుతిరుగాఁగొంచుపొమ్మనెను - అయిలేమఁటేమిశావలయుననియా
బిడగురువునడిగెను - సాకేమియుంబనిలేదుసిపెండ్లి రేపనఁగానీవునా
శుపమాచారమంబులేనివేనవుడునిన్నొకటియడిగెదనామనసుప్ర
కారము నీవునడిబించెదవేనివాకదియగురుదటిణయనిగురువుమెడివె

నంతటనాచిన్నదితిరుగానింటికివచ్చెను - తర్వాతదానితండ్రి సమస్తదే
శములరాజులకును సమాచారమంపివారిరూపములువ్రాసియుండె
టుపటములను దెప్పించితనకొమార్తెయొద్దికినంపెనాచిన్నదియూప
టంబులన్నియుంజూచినుండులోనొకదేశపురాజునుగోరియప్పటంబు
డం ద్రిచెంతకనిబి యీరాచకొమారునికి నన్నిచ్చివివాహముసేయవ
లెననిసమాచారమంపెను - తర్వాత దానితండ్రి గూమార్తెగోరిన
గాజునకుసమాచారమంపియతనింబిలిపించివివాహప్రయత్నముసేసి
రేపుముహూర్తమనిపట్టణమంతయుండాటనంపెను - అప్పుడారా
జుకొమార్తెరేపుతనకుఁ బెండ్లిముహూర్తమనితనగురువునకుజాబు
వ్రాసితగినమనుష్యునియొద్దనిచ్చియంపించెను - అదిగురువుసూచు
కొనినీపెనిమిటిదగ్గరికిపోవుదినంబునసకలాభరణభూషితురాలై
ముందుగావచ్చి నాతో మాట్లాడిపొమ్మనిసమాచారముపంపియుం
పెను - అచిన్నదిపెండ్లియయినతరువాతరాత్రిదన పెనిమిటిపడకటిం
టికిరాఁగానేయీసమాచారమతనితోఁజెప్పెను - గురువునకుమా
టయిచ్చితప్పితేదోషమువచ్చుననియెంచిపెనిమిటిభార్యకుసెలవి
చ్చెను - బిమ్మటనాచిన్నదిసకలాభరణములుధరించుకొనిరాత్రిళ్ళ
మొంటిగానంతఃపురముబైలువెల్లిగురువులయింటికిఁబోవుచుండగానడ
మధ్యంగలీచెలియంజూచిదోడుకొనయత్నపడిరి - అప్పుడమ్మగువదొంగ
లంజూచియన్నలారానేనాభరణములన్నియుంబెట్టుకొనిగురువుచెంగ
టికినరుగునట్లుగాగురువునకుమాటయిచ్చియున్నాను - కాఁబట్టినేనుగు
రువుచెంతకుంజనితిరుగానీదోవనేవచ్చిమీకుదోఁబిచ్చెదననినందుకు
వాఁడ్లుసమ్మతించియామెనుదోఁచకవిడిచిపెట్టిరంతనామెగురుసమీ
పంబునకుంజనియయ్యామాటప్రకారమువచ్చితినేనియాజ్ఞాపించెద
రనిసవినయముగాఁబలికెను - అప్పుడతఁడినవలాఁ జూచియమ్మానీ
మాటనిలకడఁజూతామనిసేరమ్మంటినివు మాట తప్పని దానవునాకుము
హాస్యంలోషమయినదినీపలికిబొంకనితన ముంజూడంగోరితినింతేకానిచే

లేకోరిక లేదునీవు మీయింటికింబోయిసుఖముగానుండుమనెనుజర్వా
తనామెగురువు చేత శెలవుపుచ్చుకొనిముప్పదన్నుద్దొంగలబ్దగించిన
చోటికివచ్చిద్దొంగలంజూచియన్నలారా యిదుగో వేనువచ్చినాను మీ
రునాసొమ్ములన్నియుంవీసుకొంటనివాంఛ్లకెదురుగానిలుచుండెనప్పు
డువాండ్లీచిన్నదానింజూచిసాగిలపడిమ్రొక్కియవ్వనీవాదితప్పనిదా
నవిటువంటినీసొమ్ములుదీసుకొనమాటబుద్ధిపుట్టలేదునీసొమ్ములతో
గూడానేనీవుమీయింటికిబొమ్మనిచెప్పగా - తర్వాతనామెదనపెనిమి
టియొద్దకువచ్చియీవృత్తాంతంబంతయునతనితోజెప్పనతడుమిక్కిలి
యాశ్చర్యపడిభార్యగుణంబునకుమెచ్చినులకొన్నిదినంబులకునక్కో
మలిందనపట్టణంబునకుబిలుచుకొనిపోయెను - ఠాచకోమారుడు-ఠా
చకోమాతా - దొంగలు - గురువు - వీరిలోగుణాధికులెవరనిసభలో
గూచుండియుండెడు నానలుగురినిన్వి క్రమార్కుడడగగాఠాచకోమా
యాదినచానినిసగమురాత్రివేళబరపురుషునియొద్దకుబోయెదనానిన
నమ్మతించియనిబనాడుగానరాచకోమారుడేగుణాధికుడనిపెద్ద
వాడుమెచ్చెను - చిన్ననాడుదాజెప్పినమాటదప్పకగురువుచెంతకుం
బోవలయుననిపెనిమిటిచేతశెలవుదీసుకొనిపోయెంగాన రాచకోమా
తాగుణాధికురాలనిరెండవవాడుపలికెను - తన్నువెడకుచుండనచ్చో
ద్దకువచ్చినయువతింజూచియిదర చింతలేకతిరుగాబొమ్మనుటంజేసిగు
రువేగుణాధికుడనిమూడవవాడు సెప్పెను - తమచేతడబ్బిక్కినసొ
మ్ముద్రోచుకొనకవిడిచిపెట్టిరికనకదొంగలేగుణాధికులనినాలవవాడు
వక్కాణించెను - అప్పుడువిక్రమార్కుడుగడపటివాని మాటలువిని
చేతడబ్బిక్కినసొమ్మపహరించకవిడిచిపెట్టడమేయెక్కువగాజెప్పుచు
న్నాడుగావునసొమ్మువీడెత్తుకొన్నాడనినిశ్చయించుకొనియం ద
ఱనింట్లకుంబొమ్మనిశెలవిచ్చిమఱిపదిదినములుతాళియాకడపటివాని
నెంటిగాబిలిపించిసొమ్మెత్తుకొన్నసమాచారమంతయుంజెబడ్డ
దిదానికిసాక్ష్యులును బహుమంది యున్నారటువంటిపనినీవేలచేసితివని

యడగఁగావాఁడుభయపడి నేఁజేసినదిదప్పుపనివాతప్పుమించినన్ను
మన్నించవలెనని ప్రార్థించితానపహరించినద్రవ్యంబుసర్వంబును దె
చ్చిరాజుముండఱునునిచెను - అంతటిరాజుళుఱేయొకనాడానలుగుగిం
బిలిబించిమీసొమ్ముపహరించినవావివిచారించితిరుగాసొమ్ము దెప్పించి
తినిమీరువలుగుర్గుంబంచుకొండవివారికినాసొమ్మిచ్చెనుగావున నోట్టిబు
ద్ధికుశలతనీఱుంగలదాయని ప్రతిమపలకఁగావింతలోఁ శుభలగ్నముమించె
వవిభోజరాజింటికింజనియెను

మఱునాడు తిరుగాభోజరాజు శుభముహూర్తమువిచారిం
చుకొనిబంధు మిత్రపమేతుఁడైసింహాసనముదగ్గిరికివచ్చియెక్కఁబో
వుచుండగానేకత్రింశత్తమసోపానమునందుండెడుప్రతిమరాజునీటుం
చివిక్రమార్కునికిసాటియైనవారేయీసింహాసనమధిష్ఠింపనహు
లాయనగుణాతిశయంబులవక్కాణించెఁనాకర్ణింపుమనియట్లని
యె ——— విక్రమార్కుఁడుభూపంచారముసేయునప్పుడొకసారికా
ళికాదేవినుద్దేశించియాకలములుమేసవుచుఘోరంబగుతపంబొ
నరించినయద్దేవిప్రపన్నయైరాజుగోరినట్లుపరకాయప్రవేశవిద్యయను
గ్రహించెనటుపిమ్మటంగాన్నిదినంబులకు మార్గములో నొకకంసాల
వాఁడుపొట్లులను బెంచియచ్చటికివచ్చినపొట్లల్లతోదానింజగడమునకు
విడుచుచుండునువాఁడునుంబరకాయప్రవేశవిద్యయెఱిగినవాఁడు రా
జొకపొట్లులను బెంచియామార్గమునవచ్చుచుండఁగాఁగంసాలవా
డుమాచినీపొట్లులునాపొట్లులతోజగడంబునకువిడిచెదవా యనిమం
టలించెను - అందుపరాజొడంబడియట్లుసేసెనప్పుడారెండిటికిని ఘో
రంబగుయుద్ధంబుప్రవర్తిల్లెనంతఁగాంతసేపటికెఁదనపొట్లుమూ
ర్ఛిల్లినరాజుదనకళేబరమొకచోటమఱుగునుంచిదానికళేబరము
లోఁబ్రవేశించిజగడమాడసాగెను - ఈరహస్యమువాఁడు దెలుసు
కొనిరాజకళేబరమువెతికికనుగానియందుఁబ్రవేశించితనదేహమునఁజే
కొనివేసిరాజనగరమునకుఁజని యంతఃపురముఁబ్రవేశించియుండుసమ

యంబున రాజుభార్యలువానింజూచియా కారముఁజూచినరాజు దియు
గుణంబులన్యలవియుఁగాదో చుచున్నయవియిదియే మో లెస్సగావి
చారించవలయుననిమంత్రికనెఱుఁగ నేసిరిమంత్రియునితనిఁజూచియి
దియే మో మోసముగానున్నది - మంచిదికానిదానముగావిచారిం
తమనిరాజుభార్యలనుజూచియిప్పుడుమీ రెద్దియేనియు నొకయభ్యంత
రము సెప్పియతనితో సంభాషణవిసర్జించియుండుఁదింతలో నేనంత
యు విచారించె దనని వారితోఁజెప్పెనువారుమంత్రి మాటలువినిహా
నింజూచి మే మొక వ్రతమారంభించినాముగావున నాఱు నెలలమట్టు
కుమాతోనెవ్వుమాట్లాడఁగూడదు - ఆఱు నెలలకువ్రత సమాప్తియగుచు
న్నదితర్వాతమాతోమాట్లాడవచ్చుననిచెప్పిరిచాఁడునామాటకు
సమ్మతించియుండెను - అదియట్లుండగానిక్కడంకొట్టేలదేహములోఁ
బ్రవేశించినరాజుగంసాలవానిపొట్టలునుజంబకర్వితయొదేహము
విడిచితనదేహముదాఁచినచోటికివచ్చిదేహముగానకనచ్చటఁదుండె
ములైపడియున్నకంసాలవాని కళేబరముఁజూచియిది వాఁడు సేసిన
మోసముగదాయనియెంచితిరుగాముసుపటిచోటికివచ్చెను - ఇంత
లోదోవనుబోయ్యేరువాఁడ్లుచచ్చినవాటినీడ్చుకొనిపోయిరి - అంత
టరాజుదాఁబ్రవేశించుటకుదేహములేకచింతాక్రాంతుఁడైయుండె
డుసమయంబునసొకచచ్చినపెంవుడుచిలుకనచటసొకఁడుదెచ్చిపా రవే
సినసీరాజాచిలుకదేహములోఁబ్రవేశించెను - అప్పుడుగొన్నిచిలుక
లామాఱుమనఁబోవుచునీచిలుకంజూచిమాతోఁగూడసంచారమున
కువచ్చెదవాయనియడిగెను - మంచిదనియాచిలుకవాటితోఁగూడఁ
బ్రయాణమై పోయెనవియన్నియువన ములలోసంచరించుచుండఁ
గాసొకబోయనాఁడుచెట్టుమీదనురులొడ్డియింటికిఁబోయెనా చెట్టు
మీదఁబంక్లకోసమువియొక్కయాయురులలోనంజిక్కుకొనియెనటు
పిమ్మటనీరాజుచిలుకకడమచిలుకలంజూచిమనకునపాయముగాకుండనే
సొకయుపాయముఁజెప్పవినుండదియట్లన్నమన మెండలు మోయి

ప్పుడు లెక్క— పెట్టుకొనియాయురలొద్దినవాఁడువచ్చి నపుడుమనము
మెడలుషేలవేసుకొనిచచ్చినట్టుపడియుందమిూచిలుకలు చచ్చినవియని
వాఁడెంచుకొనియొక్కొక్క— దానినీయుర్లలోనుంచితీసి క్రిందవేయు
నుమనలనందఱినిండ్రిందవెయ్యగానేలేచిపాఱిపోఁడమనిచెప్పఁగానా
ట్లుసేయుటకన్నియుసమ్మతించిజాగ్రతగానుండెనింతలో నాయురు
లొద్దినబోయవచ్చివీనింజూచినేడుశానాచిక్కె— ననిసంతోషించిదగ్గరికి
వచ్చియొక్కొక్కచిలుకనందీసిచూచిచచ్చినట్టుగానున్నదనిక్రిందవెసె
ననన్నింటినీరితినుఱలలోనుంచితీసి క్రిందవేయుచువచ్చెంగడపటనీరాజు
చిలుకనందీయఁబోవునపుడువానిచేతనున్నకోడవలిక్రిందఁబడియెనాకోడ
వలిదిగువఁబడఁడము చిలుక దిగువఁ బడఁడము గానెంచుకొనిలెక్క— పరి
పోయెననిచిలుకలన్నియు లేచిపఱుగెత్తెనదిచూచివానికినిండాకోపము
వచ్చియాచిలుకనంబట్టుకొని మెడవిరువఁబోయె నపుడచ్చిలుకవానింజూచి
యోయీనీవునన్నుఁజఁపవద్దుననున్నుఁజంపితేనినీకేమి లాభముగద్దు
నామాంసమునీకొకపూటయాహారమునకుముంజాలదుననున్ననీవెవరి
దగ్గరిపైనమంగనిపోయియమ్మితెనినీకుమూఁడు వరాలిత్తురనిచెప్పె
ను - అంతటవాఁడుచిలుకపలుకులాలకించి కానీయిడిమనచేతులోనేచి
క్కొయున్నదెందుఁజనఁగలదింకానాలుగుగడియలు దాళిచంపుడమని
యెంచియొకపట్టణంబునకుంబోయి వారివారికనమ్మఁజూపెనుజూచిన
వారెల్లనిదియేమి వెలయని యడుగసాగిరిమూఁడు వరాలనిబోయసె
ప్పినంతవెలయెక్కు— డైనమాకు వలదని యెవరునుండీసుకొనరైత
రాప్తనాపురమునందుఁగాపురంబుండెడువాఁడును మహాధనవంతుం
డునునగుసెకవైశ్యశిఖామణియింటికిండీసుకొని పోయి యాచిలుకం
గానియెదరాయనిబోయవాఁడడిగెనతఁడుబిడ్డలులేనివాఁడుగావునసేచి
లుకఁజూచియేమివెలయని యడిగెనుమూఁడు వరాలనివాఁడు సెప్పె
ను - చిలుకయేమిమూఁడువరాలేమియనియాతండాలోచించుచుండఁ.
గాశుకరత్నంబయ్యోమీరుమూఁడు వరాలు గొప్పగా నెంచవద్దున

న్నుండగానిమొయ్యొద్దనుంచుకొంటిరేనినేనుమీకుటుంబాలాభముచెప్పు
నట్లుసేసెదనుశయించవద్దనికోమటిశెట్టితోడజెప్పిననతండిదియే
మోయీవిధముగాడజెప్పుచున్నదికానీచూతము నూఱువరాలేళ
డామనమివ్వడివ్వలశినదనియెంచినూఱు వరాలువానికిచ్చిచిలుకదీ
సుకొనియొకపంజరములోనుంచితనయింగటిలో నుంచుకొనియెనాకి
రంబునునావర్తనునికిసకలకార్యంబులయందునుసహాయముగానుం
డును - చిలుకమొదవర్తనునికినిండాదయపుట్టమంచిమధురములైనఫ
లములన్నియుం దెచ్చియిచ్చును - మఱియునాతండాచిలుకసేయవల
యునన్నశేరంబవశ్యంబుగాజేయునువలదన్ననుడుగునతనికిసొమ్ము
వ్వవచ్చునన్నంచిచ్చుచూడడన్నమానును - చిలుకమాటకువశ్యతనిశ్చ్యము
గాసెక్కపేనియుంబలుకడిటులుండగానాపట్టణమేలెడురాజుధ
ర్మిరనుబ్రహ్మావతియనుసెక్కభోగముదియుండెను - అదిరాత్రిడనకల
లోనెవరైననగుపడిరేనివారిచేతనూఱువరాలుదీసుకొనును - ఒక
నాడొకవేదబ్రాహ్మణుడుదానికలలోనగుపడెనంతటనాభోగముది
యాబ్రాహ్మణునిగుఱ్ఱులుసెబ్బయతడెక్కడనున్నాడోచూచినూ
ఱువరాలడిగితీసుకొనిరమ్మనితనబానిసెవాండ్లనంపెనపుడువాండ్లా
బ్రాహ్మణుడువీధివెంబడివచ్చుచుండగాజూచియోబ్రాహ్మణానీ
వుమాదొరసానికలలోనగుపడితివటకలలోనగుపడ్డపురుషుని చేతనూ
ఱువరాలువుచ్చుకొందుమాకబ్బినివావరాలనివ్వవలశినదియివ్వ వే
నిమాదొరసానితోమాట్లాడిపోవలశినదియనిచెప్పిరి - ఆమాటలకు
బ్రాహ్మణుడుమహాదీనుడైనేసెకటియునెఱుగనిడియేమివచ్చెనని
చింతించుచుభోగముదానిమనుష్యులతోగూడనాచిలుకనుపెంచినవ
ర్తనునియింటిద్వారమునుబోవుచుండగానాచిలుకయతనింగనియోబ్రా
హ్మణుడాయేలవిచారపడియెదవెక్కడికింబోయెదవిటురమ్మనిబిలిచె
ను - ఆసమాచారముచిలుకతోనతడు సెప్పెను - అడ్డిచిలుకవిని
యాశ్చర్యపడిమంచిదినీవుభయపడవద్దువరాలునేనిచ్చెదదానినిక్కడికి

వచ్చికొంచుపొమ్మనిచెప్పుమనెను - ఈమాటలు దానిమనుష్యులతో బ్రాహ్మణుఁడు వెళ్ళెనువారుపద్మావతినిబిలుచుకొనివచ్చిరి - శుకంబు పద్మావతింగనినీవైకంబునీకిబ్బించెదనిముపంబుదాళుమని వీధిలోనొక స్తంభమునాటించినిష్క-శతంబొకముడ్డకొంగునంగట్టించియామూట యాకం బవుచివరందగిలించికంబవు మొదటనద్దము బెట్టించియనంతరం బోపద్మావతీయదిగోనిష్క-శతంబును మీదఁగట్టించినానదిదీసుకొమ్మ నినంబొడుగాటిస్తంభపుచివరంగట్టియున్నమూట నాకునందునాయెవ రినైనను దాని మీద నెక్కించముల్లెవిడిబించియిమ్మనిపద్మావతి పలికె ను - ఆమూట నేనువిడిబించియివ్వవలసినదిలేదీక్రిందనుండెడునద్దము లోనగపడుతున్నదియాయద్దములోఁజెయివెట్టితీసుకొమ్మనికీరరత్నం బునుడివెను-సైననుండిదిగువముఖరంబులోఁబ్రతిఫలించెడుమూటిము ఖరంబులోఁజెయ్యిడియెట్లువిడుచుకొన వచ్చుననిశేశ్యయుత్తరంబిచ్చె ను - తనయింటఁదానుండికలలోనగుపడ్డవానిదగ్గరవరాలెట్లుపుచ్చ కోవచ్చుననిశుకరాజంబెత్తిపాడిచెనంతటఁబద్మావతిమాఱుపలుకుట యుక్తిదోఁచకసిగ్గుచేఁదలవంచుకొని తనమందిరంబునకుంజనినాటిరా త్రిరాజుసెద్దకుఁబోకనిలిచియెందుపరాలేదనిరాజదగనంపినఁదనకు శిరోభారంబుగనిపించెంగావునరాఁజాలననిబదులు సమాచారమం పెను - తర్వాతరాజుపంపినవైద్యులుబహుమందిదానియింటికివచ్చికొ న్నికొన్నిచికిత్సలుచేసిరిదేనివల్లనుండుదరలేదనియదిచెప్పెను - మఱు నాడురాజుదానియింటికివచ్చియేనిమందుచేసినసుందలనెప్పికుదరక పోయెనిఁకవేనిచేతునెట్లాకుధురునని ఖిన్నుఁడైపద్మావతినడిగినదది యిట్లనియె - రాజానాయింటికివాడిఁకరావచ్చుచుండెడువైద్యుని నేఁడుదయానవిలిపించిచెయిచూపిననతండిదిబలువైనజాడ్యము ముదిచిలుకనుదెచ్చివండిదానిలోవేనిచ్చినమందుసమ్మిళితంబుచేసిపుచ్చు కొంటివేనినీజాడ్యంబునివర్తించునని చెప్పినటులిమ్మటనీపట్టణం బులోనుండెడుచిలుకలలోముదిచిలుకయెక్కడనున్నదోవెదకిరమ్మని

పాపనివాంద్రవంబరినిశలానివర్తకునియింటముడిచిలుక యుష్ణదవి
వాంద్రుపమాచారము డెచ్చివారుకావున బావిం డెప్పించియి చ్చివ
వాసెబ్బరుడుగునసనిపలికినవెప్పగిదివైనసీకేజాఢ్యం బు నివర్తించిన
జాలువర్తకునిచిలుకనిదిగో తెప్పించియిచ్చెదననిపద్మావతిమారడించి
యావర్తకుని బిలుపించి మీయింట నుండెడు చిలుక నాకుఁగావలసి
యున్నదిదానినాకిచ్చితి వనిసీకువెయివరాలిచ్చెదననిపలికెను——అ
య్యా నేనుబిడ్డలులేనివాఁడఁగావునఁజిలుకనుబిడ్డవలెఁ బెంచుకొంటిని
మీరుపడిపలవరాలిచ్చిననుందానిమీకివ్వఁజాలననివర్తకుండు పలి
కితర్వాతనిగువదిపలు మొదలుకొనియెచ్చించికడపటలతువరాలకచ్చెద
వాయనిరాజడిగెననందుకును నెడంబడకనేనింటికిపోయియా లోచిం
చుకొనిరేపుచెప్పెదననిరాజుచేత శెలవుదీసుకొనియింటికివచ్చిచిలుకకు
నివృత్తాంతంబంతయుఁదెటపరచినీవెచ్చటనేనియుందాగియుండుము
నిన్నసెనింటికివచ్చునంతలోఁజిలుకయెక్కడసెనోపోయెనకుపడలేదని
రేపురాజుతోబొంకెదననిపలికెను——అప్పుడుకుక్కోత్తమంబతనిం
జూచిరాజునన్నడిగెనపనినాకుఁదెలుసునఁదేమన్ననునామీదంబద్మావ
తిపగబట్టిననున్నఁజంపవలెననిరాజుతోఁజెప్పినన్నుఁదెప్పించుమన్నది-
మంచిదిరాజడిగినప్పుడుమీరివ్వకున్నమీమీదరాజునకుద్వేషముపు
ట్టునురాజద్వేషముగారాదుకబట్టిలతువరాలుదీసుకొనిరాజునకున
న్నిండనిచెప్పిపద్మావతిదనమీదఁబగబట్టుటకుఁగారణంబును నతనికిం
దెలియఁజేసెను-ఈమాటలువర్తకుండువిని బహుచింతాక్రాంతుఁ
డైనన్నువిడువలెనేనెంచితినేనువేరేబిడ్డలులేనివాఁడంగావుననిన్ను
విడిచినేనిలువలేనులతువరాలుగాదు రెండులతులవరాలువచ్చుం గా
కనేనిన్నువిడిచిపెట్టననియేకరితిగాఁజెప్పెను - అయ్యానీవిట్లాయే
లచెప్పుచున్నావురాజుకావలెనన్నపనికనభ్యంతరముఁజెప్పరాదు-ఒ
కవేళనభ్యంతరముఁజెప్పినట్టయితేరాజువినండెట్టులైననునన్నుఁదె
ప్పించుకొనును - అట్లావిరసముగారాజునన్నుఁదెప్పించుకొనుటఁ

కం దెనుపరసముగానీడేయబ్బినమంచిదినీకునులతువరాలుడాగకు
చున్నవియని తెలియఁజెబ్బయతని నెడంబరచి మఱువాడురాజుదగ్గరి
కినంపెను - రాజితనిఁజూడఁగావేచిలుక సంగతియేమాయెననిపలక
రించెను - అప్పుడుకొట్టిరాజుచే నెడుబలాత్కారమువల్లనుంచిలుక
సమ్మతించుటవల్లనులతువరాలుదీసుకొనియింటికివచ్చిచిలుకనుదీసుకొ
నిపోయిరాజునకిచ్చెను - అంతనాచిలుకనురాజుపద్మావతియింటికింబం
బంచెను - పద్మావతియుఁజిలుకంగనినాఁడునన్నుం తయవమానపరచితివి
గదాయిప్పుడునిన్నునేనుభక్షింపెదఁజూడుమనియెత్తిపొడుపుమాటలా
డినానిచిలుక్కలువిరిచితనగోనగ్రహించేతికినిచ్చిదీనివధించుమని
యాజ్ఞాపించిమహాసంతోషముగానుండెను - ఇమ్మటివానగ
రమహానసబుచేంతకుంజనిదానినందుంచికత్తిపీటదీసుకొనిరాఁగా
నింతలోనిదివెల్లవెల్లగానదిచిజలదారిలోదూఱెను - తర్వాత
గోనగ్రహించెత్తిపీటదీసుకొనివచ్చియచ్చటఁజిలుకంగానకభయపడియా
పంగతిపద్మావతికిఁదెలిసెనాతన్నుఁజంపుమనిబట్టియాపెకుఁదెలి
యనివ్వరాదనియెంచిమఱియొకపిట్టనిదీసుకొనివచ్చివండిపద్మావతికిఁ
బెట్టెను - అదిదానిభక్షించినింతాసంతోషించెను - ఈజలదారిలో
దూఱినచిలుకపగటివేళసెవ్వరికిందెలియకుండనక్కడనేయుండిరాత్రి
వేళనందఱుంబరున్నవెనకరెండుజాములమొదలైటవచ్చియచటది
ఱికినయాహారముభక్షించివేఱుజామునఁదిరుగాజలదారిలోఁబ్ర
వేశించును-యీప్రకారముకొన్నిదినములుండగావానాటికిఱెక్కలు
పెరిగిచక్కగానెగిరిపోవునంతనామత్స్యముర్రాగానేమాత్రావువి
దిచిపెట్టియాశ్వగ్రీవునిగుడికిందనిమ్మాలస్వామికివెనకతట్టుగాఁగూ
ర్చుండమలునాడచ్చటఁడుదేవునింబూజించుసమయంబుననతనిం
జూచియాచుచ్చటఁడానేనెకకార్యమునిమిత్తమక్కడికివచ్చి యు
న్నానునీవెవ్వరికిందెలియకుండనన్నుపడిదినములుకాపాదితివినిమ్ము
జాలనాదాయముగలుగఁజేసెదననిపలికిదినందినుంబునునాతండిచ్చు

దేవతానిచేడితంబగునన్నఁబుభుజియించుచుండెను - అంతనొకనాడు పద్మావతిస్వామిదర్శనార్థమాశివాలయంబునకువచ్చిస్వామిని ప్రార్థించుచుండఁగానొపద్మావతీనీభక్తికిమెచ్చితినినీకేమికావలయునడుగుమిచ్చెదననిస్వామివెనకతట్టున్నచిలుకపలికెను - అదియాపలుకులువినిస్వామిదనకుఁబ్రత్యక్షమైకావలయునదియడుగుమిచ్చెదననేఁగదాయనినిక్కిలియుప్పొంగిసాగిలపడిస్వామిమీమీకృపవల్లనేనుసమస్తభోగములనుభవించినదాననేమిటంగొఱంతదేదుబొండతోస్వామినకుఁబోవలయుననుకోరికయున్నదిదాసురాలియందుఁగటాక్షముంచియనుగ్రహింపవలయుననిప్రార్థించెను - మంచిదిశేపురమ్మంతయుఁజెప్పెదననిచిలుకమెడివెనంతటఁబద్మావతియింటికింబోయిమఱునాడుతిరుగావచ్చిస్వామీవచ్చినానేమిసెలవిచ్చెదరనస్వామీపద్మావతీనీమనస్సానిశ్చయమునకుమెచ్చితినినీకోరికనెఱవేర్చెదనీవింకధనకాంక్షవిడిచినీయింటిలోసగమునన్నెల్లప్పుడునతిభక్తితోఁబూజింపుచుండెడునీయర్చనకనుకప్పుడుముందుగానిచ్చికడమసగంబునానాదేశంబులనుండివచ్చువారలకునిన్నాశ్రయించియుండువారలకునుయథేచ్ఛగాదృఢచిత్తనైవానంబుచేయవలయుననిచిలుకచెప్పెను - అందుకుఁబద్మావతియుప్పొంగితనగృహంబునకువచ్చితత్క్షణంబయాయచ్చకునింబిలువనంబతనయాస్థిలోసగంబతనికిదానంబుసేసియతనిగృహంబునకుఁబంపించియనంతరంబరాజుచెంగటికేగియావృత్తాంతంబంతయుఁదెలిపిననతండాశ్చర్యంబునొంది దేవునేనునీతోడనశివాలయంబునకువచ్చెదననిపలికిమఱునాడుదానితోగూడాశివాలయంబునకుఁబోయెను - అప్పుడుపద్మావతిదేవునికిమ్రొక్కిస్వామీతమరుసెలవిచ్చినప్రకారంబుగానచ్చకునికిని్చితికడమసగంబునునానాదేశంబులనుండివచ్చునారలకునునన్నాశ్రయించినవారలకునునిచ్చెదమఱియునాకేమియాజ్ఞాపించెదరనియడిగియబ్ధిప్రతివచనమ్మైరాజుంజూచిసేనుమిన్నుంబిలుచుకొనివచ్చితిననిస్వామికిఁగోపమువచ్చెఁగాబోలుమీ

రుశైటికిపొండనిరాజునువెళ్లనంపితానొంటిగానిలిచియీశ్వరునింప్రా
ర్థించెను - అంతటఁజెలుకశివునిమఱుఁగునసుండియోపద్మావతీదేవుపీ
భక్తికిమెచ్చినీపుమాత్రముప్రత్యక్షమైమాట్లాడితిఁగానియన్యులవి
నంగామాట్లాడుదువానీవిఁకమీదసీతోగూడానెవరినింబిలుచుకొవి
రావలదునీవురాజుతోఁజెప్పిసమస్తదేశములయందుండెడురాజులనునీ
వేడుకచూచుటకైసపరివారులైరమ్మనిజాబులంపునట్లుసేయుమనె
ను - తర్వాతపద్మావతియీసమాచారమురాజుతోఁజెప్పి వారివారికి
జాబులు వ్రాయించిపంపించెను - ఈజాబులుచేరఁగానేసమస్తదే
శాలవారునుమిక్కిలియాశ్చర్యపడిబహుమందియాపట్టణమునకువ
చ్చిరి - పద్మావతియునునీశ్వరసన్నిధానంబునకుఁబోయిన్నా మీసక
ల దేశములవారునువచ్చినారుకడమనాసమాస్తియుదానంబుసేసితి
ననివిన్నవించెను - ఓభక్తురాలా రెపటిదినముదయమైనపడగడియలవే
ళపద్మావతిబొండతోస్వర్గమునకుఁబోచున్నదనిపట్టణమంతయుఁ
జాటనంపుము-నిదియునుంగాకరేపుప్రొద్దునసివుసకలపాపవిమోచన
మగునట్లుగాతీర్థము చేయించుకొనిస్నానముచేసికట్టుపెట్టుకొనిఖ
రవాహనారూఢురాలవైపట్టణమునాలుగువీధులునూరేఁగపడగడియ
లకులోగానాయొద్దికరమ్ముగుడిముందటఁ బ్రమ్మలమెత్తనొకయుట్టి
గట్టించుముపొమ్మనిననమ్మగువయు పారానంద పారావారంబునఁ దేలి
యాడుచుఁగేహంబునకేఁగుదెంచిరాజునురావించియీపంగతిదెలుపఁ
బట్టణంబునఁజాటంబంచిమఱునాడుపగవసులెచి కాలోచితకృత్యంబు
లుదీర్చుకొనిచిలుకచెప్పినచొప్పునందలగొలిపించుకొనిగాడిదపైనె
క్కినాలుగువీధులునూరేగిగుడిముందటవచ్చివిలిచెను - అప్పుడునా
కలమైనవారికినిసమయంబుదెలియుటకైపెద్దవగారామోగించిరి - ఆ
భేరీధ్వనివినియెల్లవారునుందమతమపనులువిడిచిపద్మావతిబొండతోస్వ
ర్గానికిఁబోయ్యెడువేడుకచూడవలెనియతిత్వరగావచ్చిగుడిచుట్టును
నిసుకవేసిలేరాలకుండనిలిచిరాసమయంబునఁబద్మావతిగుడిలోపలికిఁ

బోయిస్వామివారినిసేవించుకొనిస్వామిహితముకొఱ్ఱాబలిచిన ప్రకార
ముగాసిద్ధమైవచ్చినానుగుడిముందఱుత్రొవ్వుమ్మలయెత్తుననుట్టిగట్టించినా
ననొన్నిఁకంగటాతించవలయుననిచెప్పఁగాఁ జీలుకవినిమంచిదినీవు
పోయిముట్టి వగ్గిరనిలుచుండిముట్టిపట్టుకొనియెక్కుమనెను - పద్మావ
తిముట్టిదగ్గిరిఁబోయియెక్కలేకతిలుగాఁడిలో పలికవచ్చి స్వామి
యుట్టితో వ్రుమ్మలయెత్తుననున్నదియెక్కఁగూడదేదనెను - అయిలేనే
నేవచ్చియెక్కించెదనచ్చటికిఁబోయియుండుమనిచిలుకపలికెను - ప
ద్మావతిమఱులనుట్టిదావునవచ్చినిలుచుండెను - ఱిమ్మటవాచిలుకబుట్టు
నలేచిగుడిగైటికివచ్చి స్తంభముమీదఁగూచుండి - ఓపద్మావతీ - ఉట్టికి
నెక్కలేనిదానవుస్వగాత్రాన్నెట్లాయెక్కఁగలవు - ఛీ-బుద్ధిలేరవుపా
మ్మనెను - ఆచిలుకనుజూచిచిలుకచెప్పినమాటలువినిపద్మావతిఁగాలుప
దిచూచుచుండెను - అప్పుఁడాసింహళాధిపుఁడు - ఓబుద్ధిహీనురాలానాడు
నేనుతీర్చివ్యవహారమునకునామీదఁబగబట్టినన్నుఁడినవలెనని య
త్నంబుచేసితివి దైవవశంబునన్నేదప్పించుకొనిదానికిఁబ్రతికారమునీ
కుఁదలఁగొఱిగించిగాడిదపైనెక్కించియూరేఁగించునట్లుచేసినాను -
ఇంకమీదనైననుబుద్ధిగలిగిబ్రతుకుమనిచిలుకపలికెను - అంతటనచ్చ
టివారందఱునాశ్చర్యముమెందియోహోహోయిచిలుకయెంతయు
పాయముగలదియిటువంటివేఱుగలచిలుకలెక్కడనైనంగలవాయని
చిలుకబుద్ధికిమెచ్చుకొనిరి - పద్మావతిసిగ్గుపడితలవంచుకొనిమహాఖిన్న
రాలైయుండఁబోయెను - చిలుకయుండనవృత్తాంతంబెల్లనారికిందెలి
యఁజేసియచ్చటనుండికదలియతిశీఘ్రముగాఁదనపట్టణమునకుఁబో
యితనమంత్రులంజూచియీసమాచారమునావర్తమానంబెప్పఁగావా
రునుసంతోషించియంతఃపురంబునకుఁబోయిరాజుభార్యలకివార్తలు
తెలియఁజేసిరాజు నిజదేహములోఁబ్రవేశించుటనుగురించియొక
ముపాయముఁజెప్పతమయునికిపట్లకుఁబోయిరి - తర్వాతనారాజు

స్త్రీలుగపటము గా రాజునొద్దకు వచ్చి నకానితో విహితముగా మాట్లాడు చుండి వాతడగ్గిర నుండే చిలుకను జంబు చిలుక చచ్చి పోయెనని చింతా క్రాంతుడైయుండిరి - అప్పుడతండువచ్చియెందుకువిచారపడియెదరని యడిగెను - మాచిలుక చచ్చిపోయెను గాఁబట్టివిచారపడుచున్నాము చిలుక చచ్చిపోయినవిచారమట్లుండగానిన్నటినమాచిలుకయొద్దకెం డుంగరములువెల లేవివిడాచిపెట్టుమనియిచ్చినామయ్యుంగరములు దా చినబోటు దెలియకపోయెననినిండావిచారముగానున్న దియాచిలుక నెవ్వరైననునిమిషమాత్రముబ్రతికించి రేనివారేమియడిగిననడియిత్తు మనిచెప్పిరి - అప్పుడితఁడునేబ్రతికించెదనేఁజెప్పినట్టుగానేడుమొత్త లుకొనివినియెదరాయనియడిగెను - వీరుచెప్పినట్లేవినియెదమనివారు చెప్పిరి - తర్వాతనతఁడుదనదేహమొకయింటిలోమంచితామశుక్ల శరీరములోఁజొచ్చిశుకంబునుబ్రతికించెను - వారాసమాచారము మంత్రులకుఁదెలియఁజేసిరిమంత్రులురాజునుచిలుచుకొనిక పాలవాఁ డుశరీరముదాచినయింటికిఁబోయియతనినిజదేహములోఁబ్రవేశిం చుమనిరిరాజాప్రకారముగాఁజేసెను - పిమ్మటరాజునుమంత్రులు నునంతఃపురంబునకుంబోయికపాలవాఁడుబ్రతికించినచిలుకనుజంబు రి - రాజుభార్యలురాజునుజూచిసంతోషించిమాభాగ్యవశమునమరల మిమ్ముఁగన్నులంజూడఁగలిగెను - మీకెంతయాపదవచ్చెనుగపాల వాఁడెంతమోపుచుచేసెనుమీకుద్వేషముమిక్కిలిసహాయముగాను న్నందునవచ్చివాతనొందరలన్నియుంబరిహరింపఁబోయెననినవ్వుముఖారవిం దములతోరాజుచెయిపట్టుకొనిలోగాఁ బిలుచుకొని పోయిమొకరత్న మయంబగుసింహాసనంబుమీఁదఁగూర్చుండఁజెట్టితానునుండగనపీ ఠంబులపయింగూర్చుండియుండిరి - అప్పుడువానిచేకస్తాలలోనొక తెపయిచ్చెంబుతోరాజునకుఁగాళ్లుగడుగుటకైనీళ్లుదెచ్చియిచ్చెను - ఒక తెకాళ్లుగడిగెను - మఱియొకతెకాళ్లుదుడిచెను - ఈప్రకారము

శానా నేపులనేశములయినయుపచారములుచేసిరి - రాజును చారిము
పచారములచేతపంపుష్టుడైనారలనాడరించిచక్కగా రాజ్యముచే
యుచుండెను - కాబట్టియిటువంటియుత్కృతిశయమునీకుగలదాయని ప్ర
తిమపలకగాలగ్నమునించెనని రాజింటికిబోయెను

ముప్పైరెండోసారిన్నిఅదేప్రకారముగాభోజరాజుసింహాసనమె క్క
వచ్చేముప్పైరెండోసోపానమందుండేప్రతిమవిక్రమార్కునిగుణాలు
చెప్పుతూముహూర్తముతప్పించెను.

యీప్రకారముగాముప్పైరెండుమాట్లుయెక్కవచ్చినాగానీముప్పై
రెండుప్రతిమలున్నవిష్ణుముచేస్తూవచ్చెనుగనకభోజరాజులిచ్చర్యప
డియికమీదయేమిజరుగునోచూతామనినిలుచుండిన్నండెను - అంత
టలసింహాసనమందుండేముప్పైరెండుప్రతిమలున్నముప్పైరెండుమం
దిస్త్రీలుభోజరాజుకుయేదురుగానిలిచిమారాజామేముపార్వతీదేవి
కిచెలికత్తెలముగనాడుశివునిచూచినవ్వితిమిలనవ్వడముపార్వతీదేవి
చూచికోపించుకొనిమీరుదేవేంద్రునిసింహాసనమందుప్రతిమలై
యుండుండనిశాపమిచ్చెనుఅందుకుమేమందరమున్నుభయపడిఅమ్మా
మాకుశాపవిమోచనమయేన్నడవునుఅనిఅడగగాతర్వాతమాయం
దుదయవచ్చిమీరుప్రతిమలైదేవేంద్రునిసింహాసనమందుండేకొన్ని
దినములకుదేవేంద్రుడులసింహాసనమునువిక్రమార్కునికియిస్తున్నాడు
చు - లసింహాసనమునువిక్రమార్కుడుకొన్నాళ్లయెక్కచనిపోయిన
వెనకఅతనిమనుష్యులుదాన్నిపూడ్చిపెట్టుతున్నారు - తర్వాతకొన్నాళ్ల
కుభోజరాజుకులసింహాసనముదొరుకును - అతడుదాన్నియెక్కవచ్చే
టప్పుడుమీరుముప్పైరెండుమందిన్నివిక్రమార్కునిసాహసాదిగుణ
ములువర్ణించినట్టియేమీకుశాపవిమోచనమవుచున్నదిఅనిపార్వ
తీదేవిలనతిచ్చెను- ఆప్రకారముగానేయిప్పుడుమాకుశాపవిమోచన

మయినది మేము యింకమీదియెప్పటివలె నేతిరుగాపార్వతీదేవిదగ్గరికి పోతున్నాము నీవుసుఖముగానుండుమనిచెప్పి ఆకాశమార్గానయెగిరిపోయిరి - సింహాసనమున్నతక్షణమేఅదృశ్యమైదేవలోకానికిపోయెను - తర్వాతభోజరాజువిక్రమార్కునిగుణాలకుమెచ్చుకొనితనయింటికిపోయెను - అనియీప్రకారముగాద్వాత్రింశత్సాలభంజికలకథలునందికేశ్వరునకునారదమహామునీశ్వరుడుచెప్పెను.

సంపూర్ణము

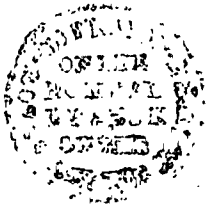

00044463

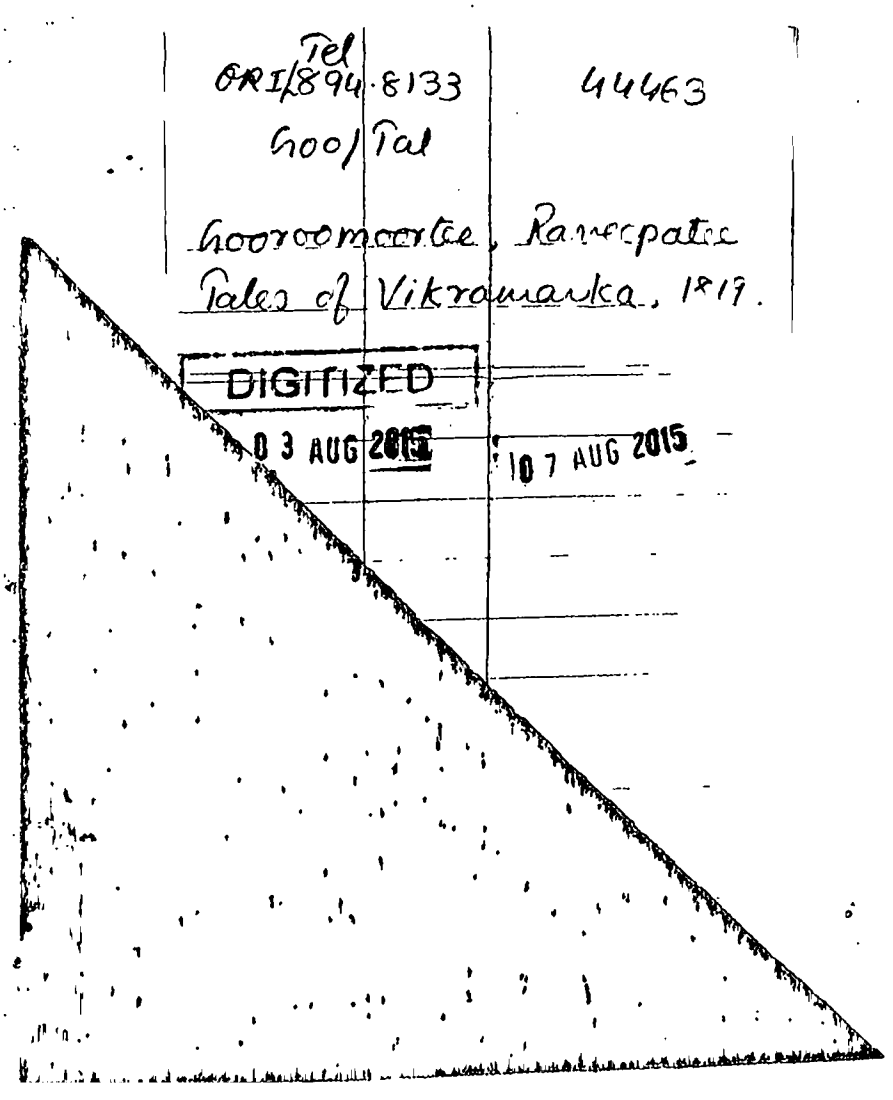

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 02 January, 2016